

Швейцарсько-український проект

DESPRO

Підтримка децентралізації в Україні

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська агенція розвитку
та співробітництва (SDC)

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ: ЕМІСІЯ МУНІЦИПАЛЬНИХ ОБЛІГАЦІЙ

Вячеслав КОЗАК

Сергій МОСКВІН

Володимир ПОСПОЛІТАК

Київ 2020

**ШВЕЙЦАРСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ПРОЕКТ
«ПІДТРИМКА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ» DESPRO
«УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ РИНКІВ КАПІТАЛУ» УСМА**

**Вячеслав Козак
Сергій Москвін
Володимир Посполітак**

Фінансові інструменти: емісія муніципальних облігацій

Науково-практичний посібник

**2-ге видання,
доповнене і перероблене**

КИЇВ – 2020

УДК 352.073.52:336.763.3](477)(07)
К59

Уміщені у виданні інформація та матеріали є вільними для копіювання, перевидання й поширення по всій території України всіма способами, якщо вони здійснюються безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні й поширенні є обов'язкове посилання на авторів і суб'єкта майнового права на цю інформацію та розробки.

Висловлені у цій роботі погляди належать авторам і можуть не відображати офіційну позицію Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO.

Авторський колектив:

В. І. Козак, експерт з питань публічних послуг Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національного авіаційного університету, кандидат наук з державного управління;

С. О. Москвін, президент громадської спілки «Українське об'єднання ринків капіталу» (UCMA), кандидат економічних наук;

В. В. Посполітак, зав. кафедрою ПБНЗ «Міжнародний інститут менеджменту (MIM-Київ)», доцент кафедри приватного права Національного університету «Києво-Могилянська академія», кандидат юридичних наук.

Рецензенти:

М. О. Бурмака, в.о. завідувача кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», кандидат економічних наук, доцент

М. О. Лібанов, член Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, кандидат юридичних наук

К59 Фінансові інструменти: емісія муніципальних облігацій : наук.-практ. посіб. / В. І. Козак, С. О. Москвін, В. В. Посполітак. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : DESPRO, 2020. – 142 с.

У науково-практичному посібнику у доступній формі розглянуто, що таке облігації, хто і навіщо їх випускає, як міській раді стати емітентами облігацій, які дії мають бути здійснені та які документи підготовлені для реєстрації випуску облігацій внутрішніх місцевих позик. Розглянуто практичні питання емісії облігацій місцевих позик в Україні.

Посібник розрахований на фахівців органів місцевого самоврядування та комунальних підприємств, що опікуються питаннями організації фінансового забезпечення розвитку інфраструктури територіальних громад шляхом розміщення облігацій місцевих позик, фахівців фінансових установ, державних службовців, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

Підготовлено та видано за підтримки Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO

УДК 352.073.52:336.763.3](477)(07)

© Козак В. І., Москвін С. О., Посполітак В. В.

© DESPRO, 2020

ISBN 978-617-7523-53-5

АНОТАЦІЯ

Розробка науково-практичного посібника для фахівців органів місцевого самоврядування з емісії муніципальних облігацій має на меті надати спеціалістам органів місцевого самоврядування інструментарій щодо доступу до додаткових джерел фінансування для реалізації проектів інфраструктурного розвитку (як приклад: модернізація та розвиток систем питного водопостачання).

У науково-практичному посібнику доступною мовою розповідається, що таке облігації, хто і навіщо їх випускає, як міській раді стати емітентами облігацій, які дії мають бути здійснені та які документи підготовлені для реєстрації випуску облігацій внутрішніх місцевих позик.

На прикладах роз'яснено практичні питання емісії облігацій місцевих позик, наведено приклади, як правильно підготувати рішення про емісію облігацій.

Робота ґрунтується на використанні чинних законів України та нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Зміст

ВСТУП	6
--------------------	----------

Розділ І. Що таке облігації, хто і навіщо їх розміщує

1. Емісія облігацій як альтернатива банківському кредиту.....	7
2. «Бездокументарна форма існування» облігацій та їх облік у депозитарній системі України	12
3. Відсоткові та дисконтні, забезпечені та незабезпечені облігації	16
4. Права й обов'язки емітентів і власників облігацій	18
5. Облігації фондів місцевого розвитку як вид інфраструктурних облігацій»	19

Розділ ІІ.

Що потрібно знати тим, хто хоче здійснити емісію облігацій

1. Міські ради як емітенти облігацій місцевих позик	25
2. Публічна пропозиція або розміщення серед визначеного кола осіб	30
3. Послідовність дій у процесі здійснення емісії облігацій	43
4. Реєстрація випуску облігацій	45
5. Визнання емісії недобросовісною або недійсною	50
6. Звіт про результати емісії облігацій	52

Розділ III. Практичні питання емісії облігації місцевих позик

1. Обмеження та погодження у процесі підготовки емісії облігацій місцевих позик56
2. Підготовка рішення про запозичення у формі емісії облігацій66
3. Депозитарне обслуговування випусків облігацій місцевих позик Національним банком України69
4. Скільки коштує випуск облігацій74

Розділ IV.

Як підготувати рішення про емісію облігацій місцевих позик

1. Інформація про емітента, його діяльність та фінансово-господарський стан77
2. Інформація про облігації внутрішніх місцевих позик, щодо яких прийнято рішення про емісію84

Список використаних Нормативно-правових актів 101

ДОДАТКИ 102

Вступ

Муніципальні облігації є розповсюдженим фінансовим інструментом залучення коштів з метою фінансування місцевих інвестиційних проектів. За даними інформаційного агентства Cbonds станом на початок 2020 року в обігу у світі знаходяться муніципальні облігації 49 країн на загальну суму 4,5 трлн USD.

В Україні муніципальні облігації є формою місцевих запозичень і називаються «облігації місцевих позик». Облігації місцевих позик за законодавством можуть бути як облігаціями внутрішніх, так і зовнішніх місцевих позик. Однак реально випускалися лише облігації внутрішніх місцевих позик. Так, за даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за період 2003–2014 рр. в Україні було зареєстровано 68 випусків облігацій внутрішніх місцевих позик на суму 11 158 млн грн.

Емісія облігацій внутрішніх місцевих позик оновилася у 2018 році. У 2018–2019 роках випущені міськими радами та перебувають в обігу облігації місцевих позик Івано-Франківська, Львова та Харкова на суму 1 540 млн грн, оформлені як 7 випусків (реєструється випуск кожної серії облігації).

Децентралізація створює нові можливості для здійснення запозичень шляхом розміщення облігацій місцевих позик міськими радами.

Новим видом муніципальних облігацій в Україні можуть стати облігації фондів місцевого розвитку. Проект Закону України «Про облігації фондів місцевого розвитку» внесено на розгляд Верховної Ради України групою народних депутатів (реєстр. № 9023 від 27.08.2018).

В умовах бюджетної децентралізації посадові особи та фахівці місцевого самоврядування потребують знань та практичних умінь щодо інструментів залучення додаткового фінансового ресурсу для розвитку громад.

Підвищення рівня знань фахівців органів місцевого самоврядування та надання їм чітких інструкцій з виходу на ринок облігацій є основною метою цього науково-практичного посібника. Впровадження якісних змін у підготовку фахівців потребує якісного навчально-методичного забезпечення. При цьому важливою є наявність сучасної навчальної літератури, наближеної до потреб вітчизняної практики емісії цінних паперів.

Розділ I.

ЩО ТАКЕ ОБЛІГАЦІЇ,

ХТО І НАВІЩО ЇХ РОЗМІЩУЄ

1. Емісія облігацій як альтернатива банківському кредиту

Фінансування місцевих інфраструктурних проектів (модернізація та розвиток систем водопостачання та водовідведення; створення систем автономного теплопостачання; будівництво місцевих доріг, інженерних мереж та інших об'єктів загального користування тощо) здійснюється не тільки за рахунок коштів місцевих бюджетів, а й банківських кредитів та спеціально залучених для реалізації цих проектів інших позикових коштів.

Обсяг коштів місцевих бюджетів переважно обмежений та використовується передусім на поточні потреби громад і соціальні проекти. Банки неохоче кредитують інфраструктурні проекти через їхній довгостроковий характер та високі кредитні ризики неповернення коштів. Тож для реалізації місцевих інфраструктурних проектів доцільно більш активно залучати додаткові кошти шляхом розміщення (продажу першим власникам) таких боргових цінних паперів як облігації.

Кредитні договори та облігації – це боргові фінансові інструменти.

Боргові фінансові інструменти засвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання однієї сторони повернути у визначений строк кошти відповідно до зобов'язання іншій стороні цих відносин.

Позика означає, що одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальнику) кошти, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму коштів (суму позики). При цьому за користування сумою позики плата (проценти) можуть виплачуватися, а можуть і не передбачатися сторонами у договорі позики.

За кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти. Тобто за кредитним договором фізичні та юридичні особи позичають кошти у фінансовій установі і зобов'язуються повернути їх із процентом.

Боргові фінансові інструменти засвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання однієї сторони повернути у визначений строк кошти відповідно до зобов'язання іншій стороні цих відносин.

Позика означає, що одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальнику) кошти, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму коштів (суму позики). При цьому за користування сумою позики плата (проценти) можуть виплачуватися, а можуть і не передбачатися сторонами у договорі позики.

За кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти. Тобто за кредитним договором фізичні та юридичні особи позичають кошти у фінансовій установі і зобов'язуються повернути їх із процентом.

Тому в обох випадках йдеться про єдину економічну суть відносин, але різну їхню правову природу.

- **Облігація** – цінний папір, що посвідчує внесення його першим власником коштів, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбачений проспектом або рішенням про емісію цінних паперів строк і виплатити доход за облігацією, якщо інше не передбачено проспектом або рішенням про емісію цінних паперів.

Таким чином, облігація – це інструмент кредитування, де позичальником стає емітент, а банк чи інша фінансова устано-

ва або будь-яка інша юридична, а також фізична особа, як кредитодавець виступає у ролі власника облігацій – інвестора, який її придбав. Емітентами можуть бути комунальне підприємство, якщо розміщуються облігації підприємств, або міська рада, якщо розміщуються облігації місцевих позик. Інвестором може бути будь-яка фізична чи юридична особа, яка заінтересована у реалізації проекту та одержанні доходу від власності на облігацію.

Першим власником облігації є інвестор, який набуває право власності на облігацію при їх розміщенні, сплативши її номінальну (для процентних облігацій) або ринкову (для дисконтних облігацій) вартість.

Потрібно чітко розуміти різницю між такими поняттями, як «емісія», «випуск» та «розміщення».

- **Емісія облігацій** – це сукупність дій емітента, що провадяться в установленій законодавством послідовності та спрямовані на розміщення облігацій серед їхніх перших власників.

- **Випуск облігацій** – це сукупність облігацій одного емітента, однієї номінальної вартості, які мають однакову форму випуску та міжнародний ідентифікаційний номер і забезпечують їхнім власникам однакові права незалежно від часу придбання та способу їх емісії.

- **Розміщення облігацій** – це відчуження облігацій у процесі їх емісії у порядку, встановленому законодавством, та з урахуванням положень проспекту (у разі його оформлення).

Облігації можуть розміщуватися декількома **серіями**.

- **Серія облігацій** – це сукупність облігацій одного емітента в межах одного

Випуски муніципальних облігацій в обігу станом на початок 2020 року, Європа

	Країни	Кількість випусків
1	Germany	771
2	Norway	328
3	Switzerland	209
4	Spain	204
5	Belarus	144
6	Sweden	141
7	Poland	117
8	Russia	116
9	Hungary	99
10	Belgium	89
11	France	82
12	Netherlands	40
13	Romania	38
14	Italy	33
15	Austria	17
16	Finland	17
17	Iceland	13
18	Bosnia and Herzegovina	12
19	Portugal	11
20	Estonia	11
21	Ukraine	8
22	Serbia	8
23	United Kingdom	5
24	Denmark	4
25	Bulgaria	3
26	Czech Republic	2
	Всього Європа	2 522

випуску облігацій, що мають один реєстраційний номер, однакові умови розміщення та строки укладення договорів з першими власниками, обігу, виплати доходу та погашення, а також надають їх власникам однакові права.

Емісія облігацій серіями дає змогу емітенту більш точно спланувати їх розміщення.

Облігація як інструмент позики має відповідати основним її принципам:

1) поверненості – сума, що зазначена на облігації, має бути повернена її власнику;

2) строковості – повернення суми має бути здійснено в чітко визначений термін погашення облігації, зазначений у рішенні про емісію облігацій;

3) платності – за користування позикою позичальник виплачує кредиту винагороду, що становить, як правило, певний процент від суми позики та виплачується або впродовж строку обігу облігації поступово частинами, або при погашенні одним платежем;

4) цільового призначення – емітент чітко визначає ціль, на реалізацію якої буде використано кошти, отримані від розміщення облігацій конкретного випуску.

Проте облігація вигідно відрізняється від кредитного договору тим, що:

по-перше, має стандартизовану бездокументарну форму існування, а отже, менші витрати при оформленні й обслуговуванні боргу;

по-друге, облігація може змінювати свого власника (інвестора), тобто право вимоги від емітента виконання умов позики може бути предметом купівлі-про-

дажу на ринку, а отже, облігація може вільно передаватися, слугувати платіжним засобом, бути предметом застави, передаватися в спадщину або в порядку правонаступництва і бути об'єктом інших правочинів згідно із законодавством;

по-третє, облігації можуть розміщуватися як із забезпеченням, так і без забезпечення виконання зобов'язань емітентом у вигляді його майна, у той час як кредитним договором здебільшого передбачається наявність відповідного забезпечення з боку позичальника.

Облігації можуть продаватися і купуватись, тобто бути ліквідними.

Ліквідність облігації – це її можливість обмінюватися на гроші без значних втрат вартості облігацій та операційних витрат. Поняття ліквідності, насамперед, пов'язують із фактом обігу облігацій на фондовому ринку.

В Україні наразі встановлено достатньо жорсткі вимоги щодо лістингу облігацій підприємств на регульованому ринку (фондовій біржі). Так, номінальна вартість серії випуску облігацій має становити не менше 100 млн грн; емітент має існувати не менше двох років; вартість чистих активів та річний чистий дохід за останній фінансовий рік емітента або особи, яка надає забезпечення виконання зобов'язань за випуском, має становити не менше 400 млн грн; відсутні збитки в емітента або особи, яка надає забезпечення виконання зобов'язань за випуском, за підсумками останнього фінансового року.

Для облігацій місцевих позик є всього одна вимога щодо лістингу: номінальна вартість серії випуску облігацій має становити не менше 50 млн грн.

Однак це не означає, що облігації не можуть бути продані їх власником іншій особі: будь-який власник може її продати з вигодою для себе іншому інвестору як на фондовій біржі, так і на позабіржовому ринку. І ця можливість є стимулом для інвесторів інвестувати кошти в облігації.

Вкладення коштів (інвестиції) у боргові фінансові інструменти, зокрема в облігації, є за визначенням ризикованими операціями. Ризиковість фінансового інструменту відображає невизначеність, пов'язану з величиною, часом та самим фактом отримання доходу за даним інструментом у майбутньому. І це стосується рівною мірою як кредитного договору, так і облігацій.

Загальний ризик визначається переважно сумою ризиків неліквідності, ризику неплатежу та ризику, пов'язаного зі строком існування конкретного фінансового інструменту.

Ризик неліквідності відображає ризик того, що інструмент не можна буде швидко і без втрат продати на ринку, тобто перетворити на гроші. Однак якщо кредитний договір може бути взагалі неліквідний, то будь-яка облігація, навіть така, що не перебуває у лістингу фондової біржі, може бути продана.

Ризик неплатежу відображає міру непевності в отриманні грошових виплат за борговим інструментом. Цей ризик відображає ризики несвоєчасної сплати доходу, сплати доходу не в повному обсязі або повної його несплати. Для кредитного договору – це ризик позичальника (комунального підприємства чи міського бюджету), а для облігації – ризик інвестора.

Ризик, пов'язаний зі строком існування боргового інструменту (від підписання

¹ Лістинг – сукупність процедур із включення цінних паперів до реєстру фондової біржі та здійснення контролю за відповідністю цінних паперів і емітента умовам та вимогам, установленим у правилах фондової біржі.

договору чи реєстрації випуску до повернення кредиту чи погашення облігацій), як правило, збільшується зі збільшенням строку, на який видано кредит чи розміщено облігацію, оскільки більший період часу пов'язаний із більшою невизначеністю, а отже – і з більшим ризиком не своєчасного отримання доходу за цим інструментом або непогашення боргу. Інфраструктурні проекти, як правило, є довгостроковими (5 і більше років), хоча невеликі місцеві проекти можуть бути і середньостроковими (від 3 до 5 років).

Дохідність будь-якого боргового інструменту насамперед відображає його ризиковість: чим більший ризик, тим більшим має бути дохід. Емісії облігацій пе-

редує оцінка ризиків та визначення відсоткової ставки, конкурентної зі ставкою банківського кредиту. Купівля облігацій має бути більш вигідною і менш ризикованою, ніж видача банківського кредиту.

Ще одна властивість облігацій, що відрізняє їх від кредитного договору, – конвертованість. Конвертованість – це можливість перетворення одного фінансового інструменту на інший. Таку властивість переважно мають ті облігації, для яких така можливість зазначена у рішенні про емісію або проспекті облігацій. Прикладами конвертованих фінансових інструментів є конвертовані облігації, які можуть бути обміняні на акції акціонерного товариства, що розмістило ці облігації.

Залучення коштів шляхом розміщення облігацій має певні переваги перед одержанням банківських кредитів, а саме:

- 1) облігації здебільшого дешевші, ніж банківські кредити;
- 2) умови кредитного фінансування стабільні та залежать не від фінансової політики банку, а від умов, визначених емітентом облігацій, хоча ці умови можуть змінюватися;
- 3) позичальник (емітент) незалежний від кредитодавця (інвестора), він не пов'язаний з ним прямими договірними відносинами;
- 4) емітенту не обов'язково потрібна застава під залучені позикові кошти, хоча облігації можуть бути як забезпеченими, так і незабезпеченими;
- 5) залучені від розміщення облігацій позикові кошти не зараховуються на валовий дохід емітента, тобто не оподатковуються податком на прибуток.

2. «Бездокументарна форма існування» облігацій та їх облік у депозитарній системі України

Облігації як цінні папери можуть існувати виключно в бездокументарній формі. Власне, ніяких цінних паперів ніхто не друкує і на руки власнику не видає. Саме поняття «цінний папір» у буквальному розумінні вже давно стало архаїкою, використовується за правовою звичкою, однак правові наслідки операцій з бездокументарними цінними паперами залишаються такими ж, як і з документарними.

А що ж насправді відбувається, коли емітент розміщує облігації, а інвестор їх купує у процесі розміщення?

З метою обліку бездокументарних цінних паперів емітент (наприклад, комунальне підприємство) до початку розміщення облігацій повинен укласти з Центральним депозитарієм цінних паперів (далі – Центральним депозитарієм) договір про обслуговування випусків цінних паперів, оформити та депонувати у Центральному депозитарії тимчасовий глобальний сертифікат на період розміщення облігацій, а потім замінити його на глобальний сертифікат за наслідками такого розміщення, якщо воно відбулося.

Центральний депозитарій – це інститут, де зберігаються та обліковуються всі цінні папери у вигляді облікових записів на рахунках у цінних паперах. Центральний депозитарій веде депозитарний облік всіх емісійних цінних паперів, окрім тих, облік яких веде Національний банк України (державних цінних паперів та облігацій місцевих позик). Функції Центрального депозитарія корпоративних

цінних паперів виконує ПАТ «Національний депозитарій України» (далі – НДУ), а Центрального депозитарія облігацій місцевих позик – Національний банк України (далі – НБУ).

Окрім обліку цінних паперів та їхнього узагальненого депозитарного обліку, Центральний депозитарій веде облік обмежень прав на цінні папери (арешт, застava тощо), забезпечує обіг цінних паперів на рахунках у цінних паперах своїх клієнтів (емітентів, депозитарних установ, депозитаріїв-кореспондентів інших країн тощо). Однак кодифікацію цінних паперів, відповідно до міжнародних норм, здійснює виключно НДУ.

Тимчасовий глобальний сертифікат – документ, який містить інформацію про випуск цінних паперів (облігацій), що пропонується до розміщення, оформляється емітентом на період емісії облігацій, зберігається Центральним депозитарієм.

Після завершення емісії тимчасовий глобальний сертифікат замінюється на глобальний сертифікат – документ, що

містить інформацію про випуск цінних паперів (облігацій), оформляється емітентом після завершення емісії, зберігається Центральним депозитарієм та є підставою для зберігання й обліку відповідних цінних паперів, а також обліку зобов'язань емітента за відповідним випуском цінних паперів (облігацій).

Порядок оформлення, депонування та обліку глобальних сертифікатів і тимчасових глобальних сертифікатів визначається нормативно-правовим актом Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) про глобальний сертифікат та тимчасовий глобальний сертифікат. Форма зазначених сертифікатів є типовою.

Центральний депозитарій упродовж трьох робочих днів з дати отримання глобального сертифіката, оформленого після реєстрації НКЦПФР випуску облігацій, або тимчасового глобального сертифіката за розпорядженням емітента або керуючого його рахунком здійснює переказ на рахунок у цінних паперах емітента вказану в глобальному сертифікаті або тимчасовому глобальному сертифікаті кількість цінних паперів.

Центральний депозитарій відкриває емітенту один рахунок у цінних паперах, на якому відокремлено в розрізі випусків цінних паперів зберігаються та обліковуються цінні папери, що:

- підлягають розміщенню;
- розміщені;
- нерозміщені чи несплачені особами, що придбали цінні папери в період розміщення;
- викуплені емітентом з метою подальшого продажу або анулювання;
- погашаються емітентом.

Якщо емітент забажає зробити другу і наступну емісію облігацій, йому вже не по-

трібно буде відкривати новий рахунок у цінних паперах в Центральному депозитарії та укладати договір про обслуговування випуску цінних паперів.

З моменту прийняття рішення про емісію емітент повинен забезпечити організацію обліку розміщення випуску цінних паперів (облігацій), зокрема обліку осіб, які придбавають облігації при їх розміщенні. Облік розміщення цінних паперів випуску здійснює емітент або на договірних засадах торговець цінними паперами (андеррайтер), з яким емітент укладає відповідний договір.

Центральний депозитарій після зарахування облігацій певного випуску на рахунок у цінних паперах емітента здійснює переказ цінних паперів (облігацій) цього випуску з рахунку в цінних паперах емітента на рахунки в цінних паперах депозитарних установ для подальшого зарахування депозитарними установами прав на ці цінні папери на рахунки в цінних паперах депонентів (інвесторів), що придбали зазначені цінні папери під час розміщення.

Депозитарні установи – це банки та небанківські фінансові установи, які отримали відповідні ліцензії НКЦПФР на здійснення депозитарної діяльності та мають відкриті рахунки у Центральному депозитарії. Вони можуть поєднувати свою діяльність із торгівлею цінними паперами. Їхнє призначення – вести облік прав на цінні папери та їх обмежень на рахунках у цінних паперах своїх депонентів. Депоненти – це власники (співвласники) цінних паперів (фізичні та юридичні особи), яким відкривається рахунок у цінних паперах на підставі відповідного договору про обслуговування рахунку в цінних паперах, а також нотаріуси, яким цінні папери зараховуються в якості виконання

зобов'язання за договором, якщо отримувач не має рахунку у цінних паперах.

Депоненту відкривається один рахунок у цінних паперах, де відокремлено ведеться облік належних йому на праві власності.

Вимоги до договору про обслуговування рахунку в цінних паперах також встановлюються НКЦПФР. Інакше кажучи, депозитарна установа не може вимагати від власника більше, ніж встановлено законодавством.

Зарахування депозитарними установами прав на цінні папери, на рахунки у цінних паперах депонентів – перших власників – здійснюється за розпорядженням депонентів та за розпорядженням Центрального депозитарію. До розпорядження депонента додаються документи, що підтверджують придбання першим власником цінних паперів у емітента.

Розміщення облігацій на фондовій біржі має як переваги (широке коло потенційних інвесторів), так і недоліки (додаткові витрати). У кожному конкретному випадку потрібно вирішувати: чи має сенс залучати фондову біржу до розміщення облігацій.

Право власності на придбані під час розміщення цінні папери та права за цінними паперами виникають з моменту їх зарахування на рахунок у цінних паперах власника в депозитарній установі.

Центральний депозитарій відкриває на ім'я депозитарної установи один рахунок у цінних паперах, на якому відокремлено зберігаються та обліковуються цінні папери, права на які належать депонентам цієї депозитарної установи та самій депозитарній установі як юридичній особі. Відкриття такого рахунку здійснюється Центральним депозитарієм згідно з Пра-

вилами та іншими внутрішніми документами Центрального депозитарію відповідно до чинного законодавства України.

За результатами зарахування прав на цінні папери на рахунок у цінних паперах депонента на дату зарахування складається виписка з рахунку в цінних паперах. Строки та спосіб передачі виписки з рахунку в цінних паперах депоненту визначаються договором про обслуговування рахунку в цінних паперах.

Виписка про стан рахунку в цінних паперах є документальним підтвердженням наявності на певний момент часу, вказаний у виписці, прав на цінні папери та прав за цінними паперами депонента.

Виписка про стан рахунку в цінних паперах не є цінним папером, а її передача від однієї особи до іншої не є вчиненням правочину щодо цінних паперів і не тягне за собою перехід прав на цінні папери та прав за цінними паперами. Така виписка може складатися як за всіма цінними паперами, права на які обліковуються на рахунку в цінних паперах депонента, так і за окремими випусками цінних паперів.

Депозитарне обслуговування облігацій місцевих позик здійснює НБУ.

До виключної компетенції НБУ належить здійснення депозитарного обліку державних цінних паперів та облігацій місцевих позик. Особливості провадження Національним банком України депозитарної та клірингової діяльності з державними цінними паперами та облігаціями місцевих позик встановлюються НКЦПФР за погодженням з НБУ.

Для забезпечення депозитарного обліку облігацій внутрішніх державних позик України, цільових облігацій внутрішніх державних позик України, казначейських зобов'язань України та облігацій вну-

трішніх місцевих позик НБУ здійснює такі повноваження:

1) зарахування цінних паперів у систему депозитарного обліку, їх облік та зберігання, а також списання цінних паперів у зв'язку з їх погашенням та/або анулюванням;

2) ведення обліку зобов'язань емітента за цінними паперами власних випусків стосовно кожного випуску цінних паперів на підставі депонування глобального сертифіката та/або тимчасового глобально-го сертифіката;

3) зберігання глобальних сертифікатів та тимчасових глобальних сертифікатів;

4) складення реєстрів власників іменних цінних паперів;

5) зберігання інформації про осіб, визначених на надання емітенту реєстру власників іменних цінних паперів;

6) отримання доходів та інших виплат за операціями емітентів (у тому числі тих, що розміщені та обертаються за межами України) на рахунок НБУ для їх подальшого переказу отримувачам;

7) відкриття та ведення рахунків у цінних паперах емітентів, депозитарних установ, депозитаріїв-кореспондентів, клірингових установ та Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках (далі – РЦ) – банку, який відкриває та веде грошові рахунки учасників фондового ринку, забезпечує здійснення грошових розрахунків за правочинами щодо цінних паперів, укладеними на фондових біржах та поза фондовою біржею, якщо проводяться розрахунки за принципом «поставка цінних паперів проти оплати».

Оплата проти поставки цінних паперів – механізм розрахунків за правочинами щодо цінних паперів (ЦП), під час якого переказ грошових коштів відбувається відразу після відповідного переказу ЦП та/або переказу прав на ЦП та прав за ЦП, з умовою блокування їх на рахунку отримувача до завершення грошових розрахунків або повернення їх власнику, якщо розрахунки не відбулися.

Поставка цінних паперів без оплати – механізм розрахунків за правочинами щодо ЦП, під час якого переказ ЦП та/або переказ прав на ЦП та прав за ЦП відбувається без здійснення депозитарієм НБУ контролю за грошовими розрахунками (у разі їх наявності).

РЦ забезпечує виплату доходу за цінними паперами, номінальної вартості при погашенні цінних паперів та при здійсненні емітентом інших корпоративних операцій, у тому числі за тими цінними паперами, що розміщені та обертаються за межами України.

Для здійснення розрахункових операцій РЦ відкриває рахунок у НБУ, а також відкриває та веде рахунки клієнтів для здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів.

3. Відсоткові та дисконтні, забезпечені та незабезпечені облігації

Міські ради як емітенти облігацій можуть розміщувати відсоткові та дисконтні облігації.

Відсоткові облігації – облігації, за якими передбачається повернення номінальної вартості облігації та виплата відсоткових доходів.

Дисконтні облігації – облігації, що розміщуються за ціною, нижчою ніж їх номінальна вартість. Різниця (дисконт) між ціною придбання та номінальною вартістю облігації, що виплачується власнику облігації під час її погашення, становить доход за облігацією.

Який тип облігацій обрати – відсоткові чи дисконтні – залежить від обраної емітентом облігацій політики їх розміщення та погашення.

Погашення облігацій – це сукупність дій емітента та власників цінних паперів щодо припинення обігу облігацій, їх викупу та виплати їхнім власникам сум номінальної вартості цінних паперів та доходу за такими облігаціями (якщо облігації відсоткові).

Облігації можуть розміщуватися з фіксованим строком погашення, єдиним для всього випуску. Дострокове погашення облігацій за вимогою їхніх власників дозволяється у разі, коли така можливість передбачена рішенням про емісію, яким визначені порядок встановлення ціни до-

строкового погашення облігацій і строк, у який облігації можуть бути пред'явлені для дострокового погашення.

Погашення відсоткових та дисконтних облігацій здійснюється виключно грошима. Облігація має номінальну вартість, визначену в національній валюті, а якщо це передбачено рішенням про емісію – в іноземній валюті. Мінімальна номінальна вартість облігації не може бути меншою, ніж одна копійка.

Облігації можуть вважатися забезпеченими, якщо емітентом укладаються відповідні договори поруки непогашення основної суми боргу та невиплати доходу за облігаціями або якщо емітенту видається гарантія щодо погашення основної суми боргу та виплати доходу за облігаціями.

За гарантією банк, інша фінансова установа (гарант) гарантує перед кредитором (власником облігацій) виконання боржником (емітентом облігацій) свого зобов'язання. Видача гарантії – платна послуга.

Гарантія діє впродовж строку, на який вона видана.

У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією,

гарант зобов'язаний сплатити кредиторів грошову суму відповідно до умов гарантії.

Облігації вважаються забезпеченими гарантією, якщо емітент визначив їх такими в рішенні про емісію облігацій та гарант (банк, інша фінансова установа) гарантує перед власниками облігацій виконання емітентом зобов'язання щодо погашення основної суми боргу та виплати доходу за облігаціями.

За договором поруки поручитель поручається перед кредитором (власником облігацій) боржника (емітента облігацій) за виконання ним свого зобов'язання. Поручитель відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником. Порукою може забезпечуватися виконання зобов'язання частково або у повному обсязі. Поручителем може бути одна особа або декілька осіб.

У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого порукою, боржник і поручитель відповідають перед кредитором як солідарні боржники, якщо договором поруки не встановлено додаткову (субсидіарну) відповідальність поручителя.

Поручитель відповідає перед кредитором у тому ж обсязі, що і боржник, включаючи сплату основного боргу, процентів, пені, штрафів, відшкодування збитків тощо, якщо інше не встановлено договором поруки.

Поручитель має право на оплату послуг, наданих ним боржникові.

Поручителем може бути будь-яка юридична або фізична особа, але якщо

поручитель бере гроші за свою послугу, то це вже буде вважатися фінансовою послугою, а фінансові послуги можуть надавати тільки фінансові установи (банки, фінансові компанії тощо).

Облігації вважаються забезпеченими порукою, якщо емітент визначив їх такими в рішенні про емісію облігацій та уклав відповідний договір поруки з поручителем щодо забезпечення виконання зобов'язання щодо погашення основної суми боргу та виплати доходу за облігаціями.

На відміну від гарантії порука:

- залежить від стану та змісту зобов'язання основного боржника й обмежена його обсягом;
- втрачає свою силу, якщо борг із будь-якої причини (наприклад, унаслідок платежу) погашається;
- поручитель здійснює платіж за умов отримання тільки дійсної вимоги;
- поручитель відповідає солідарно у тому ж обсязі, що і боржник, зокрема за оплату відсотків, відшкодування збитків, оплату пені;
- для поруки закон вимагає оформлення договору.

Гарантія є більш надійним видом забезпечення, порука – більш доступним.

Емітент облігацій має враховувати, що розмір забезпечення, отриманого від поручителя чи гаранта, не може перевищувати розміру власного капіталу такого поручителя чи гаранта.

Якщо облігації не мають забезпечення, то вони вважаються незабезпеченими (звичайними).

4. Права й обов'язки емітентів і власників облігацій

Зобов'язанням емітента облігацій є повернення власникові облігації її номінальної вартості у передбачений рішенням про емісію строк та виплата доходу за облігацією (якщо облігація відсоткова).

Емітент відсоткових облігацій повинен виплачувати відсотковий дохід за облігаціями в розмірі та в строки, що встановлені рішенням про емісію облігацій.

Відсотковий дохід за облігаціями, номінальна вартість яких визначена в іноземній валюті, виплачується в іноземній валюті, у якій виражена номінальна вартість цих облігацій, з урахуванням законодавства про валютне регулювання, або в національній валюті за валютним (обмінним) курсом іноземної валюти, у якій виражена номінальна вартість цих облігацій, встановленим НБУ на дату нарахування відсоткового доходу.

Емітент може визначити розмір відсоткового доходу за відсотковими облігаціями, щодо яких прийнято рішення про емісію, під час розміщення облігацій у межах, визначених рішенням про емісію.

Емітент облігацій може прийняти рішення про продовження визначених рішенням про емісію строків обігу та погашення облігацій у разі викупу ним усього відповідного випуску (серії) облігацій або згоди на продовження таких строків від усіх власників відповідного випуску (серії) облігацій. У разі такого викупу ціна облігацій не може бути меншою, ніж номінальна вартість облігацій.

Тривалість періоду, на який можуть бути продовжені строки обігу та погашення облігацій, не може перевищувати тривалості періоду, визначеного рішенням про емісію таких облігацій.

Повторне продовження строків обігу та погашення облігацій не допускається.

Перехід права власності на облігації до іншої особи не є підставою для звільнення емітента від виконання зобов'язань, що підтверджуються облігацією.

Власник облігацій має право вимагати від емітента повернути борг у розмірі номінальної вартості облігацій та виплатити дохід (якщо облігація відсоткова) у строки, передбачені рішенням про емісію.

Права власників облігацій зазначаються у рішенні про емісію, а саме право:

- купувати та продавати облігації на вторинному ринку цінних паперів;
- отримати номінальну вартість облігацій при настанні строку їх погашення;
- отримати відсотковий дохід у вигляді нарахованих відсотків на номінальну вартість облігацій в кінці кожного відсоткового періоду або під час погашення;
- пред'являти облігації емітенту до викупу на умовах та в порядку, що визначені у рішенні про емісію облігацій;

- здійснювати інші операції з облігаціями, які не суперечать законодавству України.

Під час обігу облігацій власник облігацій має право звернутися до емітента з пропозицією викупити оплачені власником облігації.

Емітент облігацій зобов'язаний здійснити викуп облігацій у їхніх власників у випадках, що визначені у рішенні про емісію як випадки обов'язкового викупу облігацій. При цьому рішення про емісію

має містити порядок викупу облігацій, зокрема порядок прийняття рішення про викуп облігацій у їхніх власників, порядок повідомлення власників облігацій про здійснення викупу облігацій, порядок встановлення ціни викупу облігацій і строк, упродовж якого облігації можуть бути пред'явлені їхніми власниками для викупу.

Власники облігацій мають право на доступ до оригіналу рішення про емісію облігацій, який зберігається в емітента.

5. Облігації фондів місцевого розвитку як вид інфраструктурних облігацій»

Поняття «муніципальні облігації» може використовуватись як синонім до поняття «облігації місцевих позик», але виключно у науковій літературі, так як у нормативно-правових актах України поняття «муніципальні облігації» не використовується.

Видом муніципальних облігацій є також облігації фондів місцевого розвитку.

Розширення інвестиційних можливостей територіальних громад є винятково актуальним питанням і набуває особливого значення в умовах прогресуючої децентралізації та укріплення фінансової

спроможності місцевих бюджетів. Основою фінансування місцевих інвестиційних програм є місцеві запозичення, однак існуючі форми місцевих запозичень не відповідають сучасним вимогам і потребам громад у довгостроковому фінансуванні об'єктів інфраструктури областей, районів, міст, селищ та сіл.

Спеціально для потреб територіальних громад з можливістю його використання декількома громадами одночасно пропонується новий інструмент залучення коштів для реалізації місцевих інвестиційних проектів – облігації фондів місцевого розвитку.

На відміну від облігацій місцевих позик, де емітентами можуть бути лише міські ради, рішення про емісію облігацій фондів місцевого розвитку можуть також приймати обласні, районні, селищні та сільські ради.

Облігації фондів місцевого розвитку за міжнародною класифікацією належать до інфраструктурних облігацій. Світовий досвід налічує багато прикладів ефективного застосування інфраструктурних облігацій для відновлення та будівництва доріг, електромереж, комунальних та соціальних об'єктів. Емітентами таких облігацій виступають державні банки розвитку, спеціалізовані державні агентства та комерційні банки, але найбільш поширеною є практика випусків власне органами місцевого самоврядування, у тому числі через спеціально створені ними фонди. Саме таку практику пропонується запровадити в Україні.

Облігації фондів місцевого розвитку відрізняються від облігацій підприємств та облігацій місцевих позик наступними параметрами.

Цільове використання позичених коштів. Кошти від розміщення (продажу) облігацій інвесторам можуть бути використані тільки на будівництво, реконструкцію об'єктів інфраструктури, призначених для задоволення потреб територіальних громад.

Специфічний емітент – фонд місцевого розвитку. Це юридична особа, утворена органом місцевого самоврядування виключно для організації фінансування будівництва, реконструкції об'єкта інфраструктури за рахунок коштів від розміщення облігацій фонду місцевого розвитку.

Підвищена захищеність інвесторів. Ризики інвесторів в облігації фондів місцевого розвитку зведені до мінімуму за рахунок забезпечення систематичного контрольованого грошового потоку з доходів місцевого бюджету, призначеного для погашення облігацій та виплати доходів за ними, та повного розкриття інформації щодо надходження та цільового використання коштів.

Створення фондів місцевого розвитку значно розширить можливості фінансування створення об'єктів інфраструктури (доріг, очисних споруд, систем водо- і тепlopостачання тощо), відповідно, територіальні громади одержать стимул для об'єднання, а ринок боргового капіталу отримає новий імпульс для розвитку. Проект Закону «Про облігації фондів місцевого розвитку» став надбання історії, але його положення наразі залишаються актуальними.

Проект Закону складається з чотирьох основних розділів та прикінцевих положень. У першому розділі, окрім традиційного визначення понять, які вживаються у тексті законопроекту, закріплюється цільовий характер їх використання та описуються процеси взаємодії учасників процесу розроблення та реалізації місцевого інвестиційно-

го проекту. Зобов'язання за облігаціями фондів місцевого розвитку погашаються за рахунок видатків спеціального фонду місцевого бюджету за бюджетними зобов'язаннями в сумах надходжень за окремими видами доходів бюджету органу (органів) місцевого самоврядування, які впродовж усього строку обігу облігацій перераховуються на рахунок умовного зберігання (ескроу) фонду місцевого розвитку, відкритий у банку ескроу-агенті.

Розміщення облігацій фондів місцевого розвитку здійснюється з метою цільового фінансування місцевих інвестиційних проектів, однак місцевий інвестиційний проект може мати інші джерела фінансування, окрім розміщення облігацій фондів місцевого розвитку. Прикінцевими положеннями проекту Закону передбачається внести зміни до Закону України «Про інвестиційну діяльність» і дати визначення поняттю «місцевий інвестиційний проект».

До обов'язкових учасників процесу розроблення та реалізації місцевого інвестиційного проекту відносяться рада (представницький орган місцевого самоврядування), фонд місцевого розвитку, адміністратор (фінансова установа, яка здійснює адміністрування фонду місцевого розвитку), банк ескроу-агент, андеррайтер, підрядник, технічний контролер (юридична особа, яка відповідно до законодавства підтверджує виконання робіт підрядником для перерахування коштів підряднику з рахунку умовного зберігання (ескроу). Законом визначено, на основі яких рішень і договорів взаємодіють учасники процесу під час реалізації проекту та його фінансування за рахунок

коштів від розміщення облігацій фондів місцевого розвитку.

У другому розділі визначається правовий статус фонду місцевого розвитку, порядок його заснування, повноваження керівних органів фонду та особливості його ліквідації. Окрема стаття законопроекту визначає істотні умови договору з адміністратором та обов'язки адміністратора фонду.

Фонд місцевого розвитку є юридичною особою публічного права, створеною розпорядчим актом ради в організаційно-правовій формі комунальної установи. Засновником фонду місцевого розвитку є рада, але у випадку необхідності розроблення та реалізації спільних місцевих інвестиційних проектів засновниками фонду місцевого розвитку можуть бути також інші міські, селищні, сільські ради. У цьому випадку співробітництво територіальних громад, укладання договорів про співробітництво, підготовка та реалізація спільних проектів здійснюються відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

До переліку майна, що передається засновником (засновниками) фонду місцевого розвитку, необхідного для досягнення мети його створення, включаються майнові права на проектно-кошторисну документацію зі створення об'єкта інфраструктури у розмірі фактичних видатків з місцевого бюджету та кошти, необхідні для покриття первинних витрат до початку розміщення облігацій.

Органами управління фонду місцевого розвитку є керівник фонду (голова ради) та наглядова рада, яка створюється зі складу депутатів відповідної ради (рад) у кількості не менше трьох осіб.

Керівник фонду зобов'язаний укласти від імені фонду договір з адміністратором.

Наглядова рада фонду приймає рішення про емісію облігацій фондів місцевого розвитку та про затвердження результатів цієї емісії, визначає адміністратора фонду та затверджує умови договору з ним.

Адміністратор зобов'язаний укласти від імені фонду договір про обслуговування випусків цінних паперів з Центральним депозитарієм, виконувати інші обов'язки емітента, передбачені законодавством про цінні папери та фондовий ринок, а також надавати банку ескроу-агенту розпорядження щодо перерахування коштів з рахунку умовного зберігання (ескроу) фонду місцевого розвитку бенефіціарам та документи, які є підставою для таких перерахувань. Окрім того, адміністратор зобов'язаний укласти договори з банком ескроу-агентом і технічним контролером, вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність фонду місцевого розвитку.

У третьому розділі визначаються порядок та процедури розроблення місцевого інвестиційного проекту, виконання підрядником робіт з його реалізації, організація технічного контролю при реалізації проекту. Особливою статтею визначені сфери реалізації місцевих інвестиційних проектів за рахунок коштів від розміщення облігацій фондів місцевого розвитку.

Результатом реалізації місцевого інвестиційного проекту за рахунок коштів від розміщення облігацій фондів місцевого розвитку є об'єкт інфраструктури, який є нерухомим майном і належить до основних засобів згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

У четвертому розділі визначаються особливості емісії та обігу облігацій фондів місцевого розвитку.

Так, облігації фондів місцевого розвитку можуть розміщуватися з фіксованим строком погашення, єдиним для всього випуску або з різними строками погашення для окремих серій. Для фінансування одного об'єкту інфраструктури здійснюється один випуск облігацій фонду місцевого розвитку. Законом передбачається встановити обмеження на обсяг випуску облігацій фонду місцевого розвитку. Рішенням про емісію облігацій фондів місцевого розвитку може бути передбачена виплата усієї номінальної вартості облігацій станом на дату їх погашення або її частин упродовж строку обігу облігацій.

У разі емісії облігацій фондів місцевого розвитку шляхом публічної пропозиції розміщення облігацій здійснюється емітентом із залученням андеррайтера. У цьому випадку істотною умовою договору андеррайтингу є гарантування андеррайтером повного продажу облігацій емітента інвесторам, у тому числі повний чи частковий їх викуп за фіксованою ціною з подальшим перепродажем.

Окремою статтею законопроекту передбачено особливий режим використання двох окремих рахунків умовного зберігання (ескроу): перший – для одержання коштів від розміщення облігацій фондів місцевого розвитку та фінансування будівництва або реконструкції об'єкта інфраструктури; другий – для розрахунків із власниками облігацій фондів місцевого розвитку. Також у цьому розділі визначено особливості погашення облігацій фондів місцевого розвитку та виплати доходів за ними, порядок дій емітента у разі настання дефолту.

	Муніципальні облігації (на прикладі, українських облігацій місцевої позики)	Інфраструктурні облігації муніципалітетів (на прикладі облігацій фонду місцевого розви- тку)
Емітент	Орган місцевого самоврядування	Проектна установа (Фонд) створений органом місцевого самоврядування під незалежним управлінням юр. особами
Бенефіціар	Орган самоврядування - емітент, який самостійно визначає пріоритетність розрахунків з власниками облігацій	Один чи декілька муніципалітетів, зацікавлених у спільному інфраструктурному проекті. Розмежоване управління проектом та розрахунками між незалежними юр. особами
Цільове признач.	Фінансування дефіциту	Фінансування інфраструктурного проекту
Забезпечення	Не визначене. Може бути гарантія вищого органу (бюджету)	Майбутній грошовий потік - певні збори, платежі від експлуатації завершеного об'єкта. Право користування
Обмеження випусків	Середньорічні доходи загального фонду місцевого бюджету	Вартість інфраструктурного проекту та обсяги прогнозованих надходжень від його експлуатації
Джерела розрахунків	Видатки загального фонду та місцевого бюджету розвитку	Кошти з визначених у проспекті джерел (збори, плата за проїзд, тарифи, абонплата, тощо)
Засіб розрахунків	Кошти на коррахунку місцевого бюджету	Накопичення на спеціальному рахунку-ескроу з цільовим призначенням їх витрачання
Спосіб розрахунків	Одноразово, наприкінці термінів обігу	Поетапно, в терміни згідно проспекту
Термін обігу	Коротко та середньострокові (до 3 років)	Довгострокові
Купон (дохід)	Фіксований. Може закладатись ферта	Змінюваний (індекси інфляції та інші індикатори)
Преференції інвесторів	Звільнення зовнішніх інвестицій від податків	Звільнення інвестицій від податків

Варто зазначити, що проект Закону націлено на запобігання корупції. З цією метою у законопроекті закладено такі норми:

- керівник фонду місцевого розвитку не має права розпоряджатися його коштом; укладати договори з банком-ескроу агентом та технічним контролером; відкривати поточний та інші рахунки в банку, окрім рахунку умовного зберігання (ескроу);
- наглядова рада фонду місцевого розвитку затверджує перелік та обсяги повноважень фонду, граничні тарифи на оплату винагороди адміністратору, а також банку ескроу-агенту, андеррайтеру, технічному контролеру;
- адміністратор фонду місцевого розвитку не може бути особою, пов'язаною із засновниками фонду місцевого розвитку, підрядником, технічним контролером та банком ескроу-агентом;
- відбір підрядника для виконання робіт з будівництва, реконструкції та/або реставрації об'єкта інфраструктури здійснюється наглядовою радою фонду місцевого розвитку виключно на тендерних засадах відповідно до Закону України «Про державні закупівлі»;
- оплата підряднику за виконані роботи здійснюється після підтвердження технічним контролером цього факту за результатами контрольного обміру на місці виконання таких робіт;
- банк ескроу-агент здійснює контроль за цільовим спрямуванням коштів з рахунку умовного зберігання (ескроу).

Прийняття запропонованого проекту Закону України забезпечить можливість:

- залучати кошти інвесторів шляхом розміщення облігацій фондів місцевого розвитку, будувати об'єкти енергетичної, дорожньої та соціальної інфраструктури, необхідні для покращання життєвого рівня мешканців невеликих міст, селищ, сіл;
- залучати кошти інвесторів для розбудови інфраструктури (доріг, мостів, переправ, мереж тощо) через створення та функціонування обласних фондів місцевого розвитку;
- зменшити залежність органів місцевого самоврядування від прямого кредитного фінансування та гарантій державних органів влади;
- запроваджувати спільні програми розвитку декількох територій одночасно (дорога та електромережі, що проходять через території окремих громад);
- забезпечити підвищену захищеність інвесторів в облігації фондів місцевого розвитку завдяки заздалегідь визначеному захищеному джерелу надходження певних податків та/або зборів до місцевих бюджетів;
- покращити інвестиційний клімат та збільшити обсяги інвестування економіки інституційними інвесторами – державними банками, пенсійними фондами, інститутами спільного інвестування та страховими компаніями, що сприятиме створенню сучасного цивілізованого ринку цінних паперів – основи фінансової системи країни.

Розділ II.

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ТИМ, ХТО ХОЧЕ ЗДІЙСНИТИ ЕМІСІЮ ОБЛІГАЦІЙ

1. Міські ради як емітенти облігацій місцевих позик

Емітентами, тобто юридичними особами, які від свого імені розміщують емісійні цінні папери і беруть на себе зобов'язання, що випливають з умов їх розміщення, перед власниками облігацій в Україні, можуть бути міські ради. Ні обласні ради, ні сільські чи селищні ради згідно з чинним законодавством не мають такої можливості.

Міські ради як емітенти можуть розміщувати, тобто відчужувати у процесі їх емісії, інакше кажучи – продавати першим власникам (інвесторам), лише облігації місцевих позик.

До облігацій місцевих позик належать облігації внутрішніх та зовнішніх місцевих позик. Однак жодного нормативно-правового акта, який регулював би емісію зовнішніх місцевих позик, немає. Отже, міські ради реально можуть здійснювати емісію облігацій внутрішніх місцевих позик (далі – ОМП).

Рішення про розміщення ОМП міська рада приймає відповідно до вимог, уста-

новлених бюджетним законодавством України (ст. 74 Бюджетного кодексу України).

Розміщення ОМП серед інвесторів є окремим видом місцевих запозичень, що здійснюються з метою фінансування бюджетів розвитку міських бюджетів.

Обсяг та умови здійснення запозичення у формі емісії облігацій шляхом розміщення ОМП погоджуються з Міністерством фінансів України (далі – Мінфін).

Рішення міської ради про здійснення запозичення у формі емісії облігацій повинно містити відомості, зазначені на рисунку 1.

Рис. 1.
Зміст рішення міської ради
про здійснення запозичення у формі емісії облігацій

Мета запозичення має бути чітко визначена і відповідати нормам бюджетного законодавства: створення, приріст чи оновлення стратегічних місцевих об'єктів довготривалого користування або об'єктів, які забезпечують виконання завдань міських рад, спрямованих на задоволення інтересів територіальних громад міст.

Істотні умови запозичення – це вид, розмір, валюта, строк, відсотки за користування запозиченням та строки їх сплати, а також розмір основної суми боргу.

Випуск облігацій може бути погашений достроково за ініціативою емітента (міської ради) або за вимогою власників облігацій.

Дострокове погашення облігацій за ініціативою міської ради дозволяється у разі, якщо така можливість передбачена рішенням про емісію облігацій та проспектом облігацій (у разі його оформлення), яким мають бути визначені порядок прийняття рішення про дострокове погашення випуску облігацій, повідомлення власників облігацій про здійснення дострокового погашення облігацій, порядок встановлення ціни дострокового погашення облігацій і строк, у який облігації мають бути пред'явлені їхніми власниками для дострокового погашення.

Дострокове погашення облігацій за вимогою їхніх власників дозволяється у випадках, передбачених рішенням про емісію облігацій та проспектом облігацій (у разі його оформлення), яким мають бути визначені порядок прийняття рішення про дострокове погашення випуску облігацій, встановлення ціни дострокового погашення облігацій, строк, у який облігації можуть бути пред'явлені для дострокового погашення.

У рішенні про здійснення запозичення міська рада має зазначити можливий чи ні викуп облігацій у їхнього власника, оскільки під час обігу облігацій власник облігацій має право звернутися до емітента (міської ради) з вимогою викупити оплачені власником облігації.

Міська рада зобов'язана здійснити викуп облігацій у їхніх власників у випадках, визначених рішенням про емісію облігацій та проспектом облігацій (у разі його оформлення) – у разі обов'язкового викупу облігацій. При цьому рішення про емісію облігацій та проспект облігацій (у разі його оформлення) має містити порядок прийняття рішення про викуп облігацій у їхніх власників, порядок повідомлен-

ня власників облігацій про здійснення викупу облігацій, порядок встановлення ціни викупу облігацій і строк, упродовж якого облігації можуть бути пред'явлені їх власниками для викупу.

Також у рішенні про здійснення запозичення зазначається чи можливе прийняття рішення про відмову від розміщення облігацій.

У разі прийняття рішення про відмову від емісії облігацій після початку розміщення облігацій емітент (або уповноважений орган емітента):

- упродовж 5 робочих днів після прийняття рішення про відмову від емісії оприлюднює інформацію про відмову від емісії облігацій у загальнодоступній інформаційній базі даних реєструвального органу про ринок цінних паперів (www.stockmarket.gov.ua) та на власному веб-сайті;
- персонально повідомляє осіб, які відповідно до рішення про емісію облігацій є учасниками такого розміщення, про відмову від емісії облігацій;
- зупиняє розміщення облігацій (якщо відповідне рішення прийнято до дати закінчення розміщення облігацій, визначеної рішенням про емісію облігацій, проспектом облігацій (у разі його оформлення));
- повертає першим власникам внески, внесені ними в оплату за облігації, у порядку та строк, визначені в рішенні про емісію облігацій, проспекті облігацій (у разі його оформлення), але не пізніше 30 календарних днів з моменту прийняття рішення про відмову від емісії облігацій;
- подає до реєструвального органу (НКЦПФР) заяву та всі необхідні

документи для реєстрації звіту про результати емісії облігацій та скасування реєстрації випуску облігацій.

«Реструктуризація боргових зобов'язань» означає будь-яку зміну істотних умов запозичення міською радою. Реструктуризація боргових зобов'язань не вважається новим запозиченням. Вона підлягає реєстрації у реєструвальному органі (НКЦПФР) не пізніше дати початку погашення облігацій. Реструктуризацію погоджує Мінфін.

Міська рада може передбачити у рішенні про здійснення запозичення можливість анулювання викуплених облігацій. У разі якщо до настання строків погашення облігацій емітент здійснив викуп усіх облігацій випуску та прийняв рішення про анулювання викуплених облігацій, то впродовж 15 календарних днів з дати прийняття такого рішення до реєструвального органу (НКЦПФР) подаються відповідні документи для зупинення обігу облігацій.

Уповноваженими органами емітента (міської ради) можуть виступати виконавчий комітет міської ради, профільний департамент або відділ виконавчого комітету, а з окремих питань – міський голова. Посадовими особами уповноваженого органу емітента рішенням міської ради можуть бути визначені міський голова, секретар міської ради, перший заступник міського голови, заступники міського голови, керуючий справами виконкому міської ради, керівники відділів, департаментів та інших виконавчих органів міської ради. Саме вони відповідальні за підписання та оформлення рішення про емісію ОМП, яке є основним документом у процесі емісії облігацій.

Уповноваженому органу емітента також надаються повноваження щодо:

- укладення з НБУ договору про обслуговування випуску цінних паперів;
- залучення до розміщення андеррайтера (у разі потреби);
- зміни дат початку та закінчення розміщення облігацій (у межах відповідного бюджетного періоду);
- затвердження результатів емісії облігацій;
- затвердження звіту про результати емісії облігацій;
- викупу облігацій у випадках, передбачених рішенням про емісію облігацій;
- дострокового закінчення розміщення облігацій (за умови, що на запланований обсяг облігацій укладено договори з першими власниками та облігації повністю оплачено);
- повернення внесків, внесених в оплату за облігації, у разі визнання емісії недійсною або незатвердження в установлені законодавством строки результатів емісії облігацій уповноваженим органом емітента або у разі прийняття рішення про відмову від емісії облігацій;
- проведення дій щодо забезпечення укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій.

Уповноважений орган повинен укласти з НБУ договір про обслуговування випуску цінних паперів та **відкрити рахунок у цінних паперах на ім'я територіальної громади міста.**

Міська рада (емітент) може призначити керуючого рахунком у цінних паперах. При цьому емітент має право розділити повноваження з управління рахунком у цінних паперах серед декількох керую-

чих рахунком. Різним керуючим рахунком – професійним учасникам фондового ринку – не можуть делегуватися однакові повноваження. За певним випуском цінних паперів може бути визначений тільки один керуючий рахунком.

Керуючий рахунком у цінних паперах – юридична особа, якій емітентом надано повноваження щодо управління його рахунком у цінних паперах. Обсяг прав та обов'язків керуючого рахунком у цінних паперах емітента визначається у договорі про обслуговування випусків цінних паперів. Керуючим рахунком здебільшого визначається торговець цінними паперами (банк або небанківська фінансова установа), що має ліцензію на провадження депозитарної діяльності та обслуговує емітента.

Також міська рада повинна призначити одного або двох розпорядників рахунку у цінних паперах емітента.

Розпорядник рахунку в цінних паперах – статус, якого набуває фізична особа, що має повноваження підписувати розпорядження або надавати передбачені законодавством та належним чином оформлені вимоги щодо виконання операцій з цінними паперами в системі депозитарного обліку. Це можуть бути як посадові особи уповноваженого органу, так і працівники відповідного департаменту виконавчого органу міської ради.

Для забезпечення депозитарного обслуговування ОМП наказом міської ради призначаються особи, які відповідають за здійснення операцій з цінними паперами за допомогою програмно-технологічного забезпечення та використання засобів криптографічного захисту інформації.

Місцеві запозичення у формі здійснення емісії облігацій реєструються у Мінфіні.

Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій створюється з метою забезпечення дотримання граничних обсягів місцевого боргу та місцевих гарантій, а також розрахунку стану місцевого боргу та гарантованого місцевого боргу.

Реєстр становить інформаційну систему, що містить відомості про здійснені місцеві запозичення та надані місцеві гарантії, а також інформацію щодо стану розрахунку за ними, та зберігається на електронних носіях.

Для здійснення Мінфіном реєстрації місцевих запозичень у формі емісії облігацій відповідна міська рада із супровідним листом подає до Мінфіну копію рішення про здійснення запозичень та інформацію, необхідну для внесення до реєстру місцевих запозичень та місцевих гарантій.

Датою подання документів на реєстрацію місцевих запозичень вважається дата реєстрації супровідного листа у Мінфіні.

Упродовж 10 днів з дати реєстрації супровідного листа у Мінфіні інформація про здійснені запозичення вноситься до реєстру.

Міська рада впродовж 10 днів з дня отримання коштів або виконання платежу з погашення/обслуговування місцевого запозичення надсилає до Мінфіну дані про стан розрахунку за ними в електронному та паперовому вигляді.

Інформація з реєстру щокварталу до 15 числа місяця, що настає за звітним, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Мінфіну в мережі Інтернет.

2. Публічна пропозиція або розміщення серед визначеного кола осіб

Розміщення ОМП може здійснюватися шляхом публічної пропозиції або серед заздалегідь визначеного кола осіб.

Публічна пропозиція – це пропозиція, звернена до невизначеного кола осіб, про придбання ОМП за ціною та на умовах, визначених такою пропозицією.

Публічна пропозиція може здійснюватися емітентом як у процесі емісії, так і щодо викуплених або іншим чином набутих ОМП. Публічну пропозицію щодо належних їм облігацій може здійснити також власник ОМП (оферент).

Подання заявки про допуск ОМП до торгів на фондовій біржі в частині включення до біржового реєстру також вважається здійсненням публічної пропозиції.

У разі здійснення публічної пропозиції проспект ОМП оформляти не обов'язково.

Публічна пропозиція цінних паперів емітентом у процесі їхньої емісії здійснюється виключно за умови:

1) дотримання емітентом вимог законодавства про емісію цінних паперів;

2) реєстрації випуску цінних паперів реєструвальним органом.

Якщо міська рада має намір здійснити публічну пропозицію, то до реєструвального органу (НКЦПФР) не пізніше, ніж за три робочі дні до дати здійснення публічної пропозиції подаються такі документи:

- заява про публічну пропозицію;
- публічна пропозиція (оферта);
- рішення уповноваженого органу міської ради про здійснення публічної пропозиції, яке має містити умови, порядок та строк здійснення публічної пропозиції;
- документ, що підтверджує повноваження особи, яка підписала заяву про здійснення публічної пропозиції та публічну пропозицію (оферту).

Заява про публічну пропозицію починається словами: «Цим висловлюємо свою повагу та інформуємо, що емітент має намір здійснити таку публічну пропозицію», а далі іде такий формалізований текст:

Повне найменування особи, яка здійснює публічну пропозицію	_____ міська рада
Статус особи, яка здійснює публічну пропозицію (емітент, оферент)	Емітент
Код за ЄДРПОУ особи, яка здійснює публічну пропозицію	
Місцезнаходження особи, яка здійснює публічну пропозицію	
Засоби зв'язку (телефон, електронна адреса тощо) особи, яка здійснює публічну пропозицію	
Загальна кількість, тип, клас, номінальна вартість цінних паперів, щодо яких здійснюється публічна пропозиція	Облігації внутрішніх місцевих позик у кількості _____ штук номінальною вартістю _____

Публічна пропозиція (оферта) як документ має такі реквізити та форму:

Запланована дата здійснення публічної пропозиції	
Строк дії публічної пропозиції	
Повне найменування особи, яка здійснює публічну пропозицію	_____ міська рада
Статус особи, яка здійснює публічну пропозицію (емітент, оферент)	Емітент
Код за ЄДРПОУ особи, яка здійснює публічну пропозицію	
Місцезнаходження особи, яка здійснює публічну пропозицію	
Засоби зв'язку (телефон, електронна адреса тощо) особи, яка здійснює публічну пропозицію	
Загальна кількість, вид, тип, клас, номінальна вартість, форма випуску (іменні, на пред'явника), відсотковий дохід або метод розрахунку відсоткового доходу (для відсоткових цінних паперів) цінних паперів, щодо яких здійснюється публічна пропозиція	
Міжнародний ідентифікаційний номер (код) цінних паперів (ISIN)	

Інформація про необхідність оформлення проспекту або підстава для звільнення особи, яка здійснює публічну пропозицію, від оформлення проспекту згідно з частиною 4 статті 34 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»	4. Вимоги щодо необхідності оформлення проспекту не поширюються на такі випадки: ... 8) здійснюється емісія державних цінних паперів та облігацій місцевих позик
Реквізити рішення, що визначає порядок, строк здійснення публічної пропозиції та умови і порядок придбання цінних паперів під час здійснення публічної пропозиції	
Інформація про наявність дійсного проспекту (базового проспекту) на дату здійснення публічної пропозиції	
Умови публічної пропозиції; документи, що визначають порядок здійснення публічної пропозиції; умови та порядок придбання цінних паперів під час здійснення публічної пропозиції	
Дата початку та закінчення розміщення цінних паперів під час здійснення публічної пропозиції	
Процедура подання заяв на придбання цінних паперів у процесі публічної пропозиції	
Строк та порядок оплати цінних паперів	
Ціна продажу/розміщення цінних паперів (за один цінний папір)	
Валюта, у якій здійснюється оплата цінних паперів	
Фондова біржа, на якій буде здійснюватися публічна пропозиція цінних паперів *	
Повне найменування, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження, контактні дані андеррайтера *	
Повне найменування, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження, контактні дані торговця цінними паперами *	
Веб-сайт, де буде оприлюднено публічну пропозицію	

Реквізити, відмічені (*) заповнюються у разі наявності.

Оприлюднення публічної пропозиції здійснюється не пізніше останнього робочого дня, що передує даті початку продажу цінних паперів.

Публічна пропозиція вважається оприлюдненою, якщо її розміщено в електро-

нній формі на одному з таких офіційних веб-сайтів:

1) веб-сайт особи, яка здійснює публічну пропозицію;

2) веб-сайт фондової біржі у разі допуску цінних паперів до торгів на такій фондовій біржі;

3) веб-сайт професійного учасника

фондового ринку, який здійснює операції, пов'язані з виконанням публічної пропозиції;

4) в електронній формі у загальнодоступній інформаційній базі даних реєструвального органу (www.stockmarket.gov.ua) або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку.

Міська рада може вирішити оформити проспект ОМП. Проспект має містити всю інформацію, що з огляду на особливості міської ради як емітента та ОМП, щодо яких здійснюється публічна пропозиція, необхідна для надання інвесторам можливості зробити обґрунтовану оцінку фінансового стану емітента, перспектив емітента та будь-якої особи, яка забезпечує виконання зобов'язання емітента за таким випуском, а також прав за такими цінними паперами, та яка по-

дається у формі, що легко зрозуміти та проаналізувати.

Проспект має забезпечувати надання інвестору всієї необхідної інформації з метою прийняття пересічним інвестором зваженого інвестиційного рішення для придбання ОМП, щодо яких оформлено проспект.

Проспект складається з трьох частин державною мовою України, а саме:

- 1) анотація;
- 2) реєстраційний документ;
- 3) документ про цінні папери.

Анотація має містити інформацію про суттєві характеристики ОМП, що пропонуються, істотні характерні ознаки та ризики, пов'язані з емітентом – міською радою, його цінними паперами (ОМП) або будь-якою особою, яка забезпечує виконання зобов'язань емітента за таким випуском.

Анотація має містити п'ять частин (рис. 2.)

² Особами, які провадять діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку, є авторизовані НКЦПФР в установленому нею порядку юридичні особи, що надають інформаційні послуги на фондовому ринку.

Рис. 2. Структура анотації проспекту облігацій місцевих позик

Частина 1 «Застереження» має містити щонайменше таку інформацію.

1) Застереження, що її варто розглядати як вступ до проспекту, будь-яке рішення інвестора щодо інвестування в цінні папери має ґрунтуватися на результатах аналізу проспекту в цілому, а не окремих його частин;

особи, які підписали анотацію, несуть відповідальність лише тоді, коли така анотація містить неправильну, неточну або суперечливу інформацію порівняно з іншими частинами проспекту;

інвестори можуть втратити всі або частину своїх інвестицій у цінні папери;

2) згода особи, яка оформлює проспект, на використання проспекту торговцями цінними паперами та андеррайтерами для подальшого перепродажу або фінального розміщення цінних паперів;

період часу, впродовж якого може здійснюватися фінальне розміщення або наступний перепродаж цінних паперів торговцями цінними паперами та андеррайтерами; щодо чого надано згоду на використання проспекту;

інші чіткі та об'єктивні умови, на основі яких надано згоду на використання проспекту;

застереження інвесторам, що інформація про умови пропозиції, що здійснюється їм торговцями цінними паперами та андеррайтерами, визначається на момент отримання такої пропозиції від торговців цінними паперами та андеррайтерів;

інші застереження, що, на думку особи, яка розміщує проспект, є важливими для прийняття інвесторами рішення про придбання цінних паперів.

У частині 2 «Інформація про емітента» – міську раду – має міститися наступна інформація.

1. Загальна інформація про емітента:

- повне найменування;
- скорочене найменування (за наявності);
- код за ЄДРПОУ;
- місцезнаходження;
- засоби зв'язку (телефон, факс, електронна пошта);
- дата державної реєстрації емітента; орган, що здійснив державну реєстрацію емітента;
- строк, після завершення якого закінчуються повноваження цього складу ради, що виступає емітентом облігацій.

2. Інформація про формування місцевого бюджету на поточний рік:

- доходи бюджету (загальний обсяг, обсяг загального фонду, обсяг спеціального фонду, у т. ч. обсяг бюджету розвитку);
- витрати бюджету: видатки бюджету (загальний обсяг, обсяг видатків загального фонду, спеціального фонду за функціональною та відомчою класифікацією видатків), кошти на погашення основної суми боргу;
- граничний обсяг дефіциту бюджету за спеціальним фондом.

3. Інформація про фінансовий стан емітента в поточному році та упродовж п'яти останніх років:

- інформація про виконання місцевого бюджету;
- інформація щодо надання гарантій стосовно виконання боргових зобов'язань;
- інформація про стан виконання зобов'язань щодо розрахунків за місцевим боргом.

4. Перелік осіб, відповідальних за оформлення проспекту.

5. Перелік осіб, відповідальних за підписання проспекту.

У частині 3 «Інформація про цінні папери та забезпечення» має міститися щонайменше така інформація:

1) загальна кількість, тип, клас цінних паперів емітента, їх номінальна вартість та міжнародний ідентифікаційний номер (код) цінних паперів (ISIN) (за наявності), що пропонуються;

2) кількість цінних паперів емітента, що розміщені (якщо емітент раніше розміщував цінні папери);

3) номінальна вартість цінних паперів емітента, що пропонуються;

4) права, що надаються за цінними паперами, які пропонуються;

5) будь-які обмеження щодо обігу цінних паперів, що пропонуються;

6) інформація щодо того, чи будуть цінні папери пропонуватися для допуску до торгів на фондових біржах та перелік фондових бірж, на яких здійснюватиметься торгівля ними;

7) порядок виплати доходу за цінними паперами, що пропонуються;

8) інформація про забезпечення за цінними паперами (у разі прийняття рішення про публічну пропозицію забезпечених цінних паперів) та опис, яким чином надається забезпечення;

9) опис виду та розміру забезпечення, інформація про документи, що підтверджують забезпечення;

10) інформація про поручителя/гаранта за цінними паперами в обсязі, що й інформація про емітента відповідно до частини 2.

Частина 4 «Ризики, пов'язані із публічною пропозицією» має містити щонайменше таку інформацію:

1) стислий опис основних ризиків, характерних для діяльності емітента;

2) стислий опис основних ризиків, характерних для діяльності поручителя/гаранта (якщо застосовується);

3) стислий опис основних ризиків, характерних для цінних паперів, щодо яких здійснюється публічна пропозиція.

До основних ризиків, характерних для діяльності емітента – міської ради – можна зарахувати наступні ризики.

Стратегічний ризик – це ризик виникнення фінансових втрат, які пов'язані з прийняттям неефективних управлінських рішень, помилками, що були допущені під час їх прийняття, а також з неналежною реалізацією рішень, що визначають стратегію діяльності міської ради, її виконавчих органів і розвитку міста.

Кредитний ризик – це ризик виникнення фінансових втрат внаслідок невиконання в повному обсязі або неповного виконання контрагентами своїх фінансових зобов'язань перед міським бюджетом відповідно до умов договорів.

Операційний ризик – це ризик виникнення фінансових втрат, які є результатом неадекватної або недосконалої роботи внутрішніх процесів та систем управління, роботи персоналу або результатом зовнішнього впливу.

Основним ризиком, характерним для облігацій місцевих позик, є **ринковий процентний ризик**. Це ризик виникнення фінансових втрат, які пов'язані з несприятливою зміною ринкової вартості ОМП у зв'язку з коливаннями цін на фінансовому ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок.

Частина 5 «Інформація про публічну пропозицію» має містити щонайменше таку інформацію:

1) причини здійснення публічної пропозиції, порядок використання коштів, які планується отримати в результаті здійснення публічної пропозиції, орієнтовний розмір коштів, які планується залучити від здійснення публічної пропозиції;

2) опис умов здійснення публічної пропозиції: найменування юридичної особи (міської ради), що здійснює публічну пропозицію, загальна сума публічної пропозиції, порядок звернення для придбання цінних паперів під час здійснення публічної пропозиції, порядок укладання договорів придбання цінних паперів, строк, порядок і форма оплати цінних паперів – ОМП;

3) строк дії публічної пропозиції;

4) підстави, на яких публічна пропозиція може бути скасована або зупинена;

5) час і порядок оголошення остаточної суми, на яку відбулася публічна пропозиція;

6) орієнтовна сума витрат емітента, пов'язана зі здійсненням публічної пропозиції;

7) орієнтовна сума витрат інвестора, пов'язана з придбанням цінних паперів.

Анотація викладається стисло і зрозуміло з метою сприяння прийняттю інвесторами рішення про можливу інвестицію в ОМП.

Обсяг анотації не має перевищувати 7% від загального обсягу проспекту, але не більше, ніж 15 сторінок.

У реєстраційному документі має міститися така інформація про емітента – міську раду.

1. Інформація про відповідальних осіб:

1) перелік усіх осіб, відповідальних за інформацію, із позначенням частин реєстраційного документа, за які відповідальна та чи інша особа (із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові та посади такої особи);

2) підтвердження осіб, відповідальних за реєстраційний документ, що ними було вжито усіх належних заходів для забезпечення достовірності, повноти, правдивості інформації, яка міститься в реєстраційному документі, а також того, що цей документ не містить жодних помилок, здатних вплинути на його зміст.

2. Інформація про емітента:

1) повне та скорочене найменування, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження емітента;

2) дата державної реєстрації емітента; орган, що здійснив державну реєстрацію емітента;

3) дата реєстрації емітента;

4) контактні дані емітента (телефон, факс, електронна адреса);

5) строк, після завершення якого закінчуються повноваження цього складу ради, що виступає емітентом облігацій.

3. Основна фінансова інформація про емітента:

1) інформація про формування місцевого бюджету на поточний рік:

- доходи бюджету (загальний обсяг, обсяг загального фонду, обсяг спеціального фонду, у т. ч. обсяг бюджету розвитку);

- витрати бюджету: видатки бюджету (загальний обсяг, обсяг видатків загального фонду, спеціального фонду за функ-

ціональною та відомчою класифікацією видатків), кошти на погашення основної суми боргу;

- граничний обсяг дефіциту бюджету за спеціальним фондом;

2) інформація про фінансовий стан емітента в поточному році та упродовж п'яти останніх років:

- інформація про виконання місцевого бюджету;
- інформація щодо надання гарантій стосовно виконання боргових зобов'язань;
- інформація про стан виконання зобов'язань щодо розрахунків за місцевим боргом;

3) інформація про грошові зобов'язання емітента:

- грошові зобов'язання емітента, які існують на дату оформлення проспекту облігацій;
- кредитні правочини та зміни до них (номер і дата укладання правочину, сторони, вид правочину);
- кредитор за кожним укладеним кредитним правочином;
- сума зобов'язання за кожним укладеним кредитним правочином;
- вид валюти зобов'язання;
- строк і порядок виконання кредитного правочину;
- відомості про остаточну суму зобов'язання за кредитним правочином;
- рішення судів, що стосуються виникнення, виконання та припинення зобов'язань за укладеним кредитним правочином;
- грошові зобов'язання емітента, які не були виконані на дату оформлення проспекту облігацій;
- кредитні правочини та зміни до них (номер і дата укладання правочину, сторони, вид правочину);

- кредитор за кожним укладеним кредитним правочином;
- сума зобов'язання за кожним укладеним кредитним правочином;
- вид валюти зобов'язання;
- строк і порядок виконання кредитного правочину;
- дата виникнення прострочення зобов'язання за кредитним правочином, його розмір і стадія погашення;
- рішення судів, що стосуються виникнення, виконання та припинення зобов'язань за укладеним кредитним правочином.

У документі про цінні папери має міститися наступна інформація.

1. Інформація про відповідальних осіб:

1) перелік усіх осіб, які відповідальні за інформацію, що міститься в документі про цінні папери, із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові та посади такої особи;

2) підтвердження осіб, відповідальних за документ про цінні папери, що ними було вжито усіх належних заходів для забезпечення достовірності, повноти, правдивості інформації, яка міститься в документі про цінні папери, а також того, що ця інформація не містить жодних помилок, здатних вплинути на його зміст.

2. Інформація про раніше розміщені облігації внутрішніх місцевих позик: інформація про облігації внутрішніх місцевих позик (щодо кожного випуску) із зазначенням реквізитів свідоцтв про реєстрацію випусків облігацій, органів, що видали відповідні свідоцтва, виду облігацій, кількості облігацій, номінальної вартості облігації, загальної суми випуску, форми випуску.

3. Інформація про облігації внутрішніх місцевих позик, щодо яких здійснюється публічна пропозиція:

1) дата і номер рішення про публічну пропозицію облігацій (про здійснення запозичення у формі емісії облігацій); найменування органу, який прийняв рішення; порядок прийняття рішення про публічну пропозицію облігацій внутрішніх місцевих позик;

2) мета використання фінансових ресурсів, залучених від розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик шляхом публічної пропозиції облігацій (конкретні обсяги та напрями використання);

3) джерела погашення та виплати доходу за облігаціями внутрішніх місцевих позик;

4) інформація щодо облігацій внутрішніх місцевих позик, щодо яких здійснюється публічна пропозиція:

- параметри випуску;
- характеристика облігацій (іменні; відсоткові/дисконтні; звичайні (незабезпечені)/забезпечені);
- кількість облігацій;
- номінальна вартість облігацій;
- загальна номінальна вартість випуску облігацій;
- серія облігацій (за наявності);
- інформація щодо забезпечення облігацій внутрішніх місцевих позик (у разі публічної пропозиції забезпечених облігацій):
- вид забезпечення (порука/гарантія ризиків непогашення основної суми боргу та/або невиплати доходу за облігаціями);
- розмір забезпечення;

- відомості про наявність між емітентом та поручителем/гарантом відносин контролю, укладених правочинів тощо;
- інформація про права, що надаються власникам облігацій, щодо яких прийнято рішення про публічну пропозицію;
- рівень рейтингової оцінки відповідного випуску облігацій та емітента облігацій, найменування рейтингового агентства, дата визначення рейтингової оцінки та/або останнього її оновлення (за наявності);

5) порядок публічної пропозиції облігацій внутрішніх місцевих позик та їх оплати:

- дата початку та закінчення публічної пропозиції облігацій; адреса, де відбуватиметься укладення договорів з першими власниками;
- можливість дострокового закінчення публічної пропозиції облігацій (якщо на запланований обсяг облігацій укладено договори з першими власниками та облігації повністю оплачено);
- дії, що проводяться в разі дострокового закінчення публічної пропозиції облігацій (якщо на запланований обсяг облігацій укладено договори з першими власниками та облігації повністю оплачено);
- порядок надання заяв на придбання облігацій;
- порядок укладання договорів купівлі-продажу облігацій;
- строк та порядок оплати облігацій, зокрема:
- запланована ціна продажу облігацій під час публічної пропозиції (за номінальною вартістю/з дисконтом (нижче номінальної вартості)/вище номінальної вартості);

- валюта, в якій здійснюється оплата облігацій (національна або іноземна валюта);
- найменування і реквізити банку та номер поточного рахунку, на який вноситься оплата за облігації (якщо оплата облігацій здійснюється у національній валюті та іноземній валюті, окремо вказуються номери рахунків у національній та іноземній валютах);
- строк оплати облігацій внутрішніх місцевих позик;

6) відомості про андеррайтера (якщо особа, яка здійснює публічну пропозицію, користується його послугами щодо розміщення облігацій цього випуску):

- повне найменування, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження;
- номери телефонів та факсів;
- номер і дата видачі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами, а саме – андеррайтингу;
- реквізити договору з андеррайтером (номер, дата укладення);

7) відомості про фондову біржу, через яку прийнято рішення здійснювати публічну пропозицію облігацій:

- повне найменування, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження;
- номери телефонів та факсів;
- номер і дата видачі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку;

8) реквізити договору із Національним банком України про обслуговування випусків цінних паперів (номер, дата укладення);

9) відомості про особу, визначену на надання особі, яка здійснює публічну пропозицію, реєстру власників іменних цінних паперів (депозитарну установу/ Національний банк України):

- повне найменування, код за ЄДРПОУ, місцезнаходження;
- номери телефонів та факсів;
- реквізити договору про надання реєстру власників іменних цінних паперів (номер, дата укладення) (зазначаються у разі складання такого договору);
- номер, серія та дата видачі ліцензії на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності депозитарної установи (зазначаються у разі, якщо особою, визначеною на надання емітенту реєстру власників іменних цінних паперів, є депозитарна установа);

10) строк повернення внесків, внесених в оплату за облігації внутрішніх місцевих позик, у разі визнання емісії облігацій недійсною;

11) строк повернення внесків, внесених в оплату за облігації внутрішніх місцевих позик, у разі незатвердження у встановлені строки результатів емісії облігацій внутрішніх місцевих позик;

12) строк та порядок повернення внесків, внесених в оплату за облігації підприємств, у разі відмови від публічної пропозиції облігацій підприємств після початку розміщення облігацій;

13) умови та дата закінчення обігу облігацій внутрішніх місцевих позик:

- випадки, у яких емітент здійснює обов'язковий викуп облігацій;

- порядок повідомлення власників облігацій про здійснення викупу облігацій;
- порядок встановлення ціни викупу облігацій;
- строк, у який облігації можуть бути пред'явлені їх власниками для викупу;

14) порядок виплати відсоткового доходу за облігаціями внутрішніх місцевих позик (у разі прийняття рішення про публічну пропозицію відсоткових облігацій):

- адреси місць, дата початку і закінчення виплати доходу за облігаціями;
- валюта, у якій здійснюється виплата відсоткового доходу (національна або іноземна валюта);

15) порядок погашення облігацій внутрішніх місцевих позик:

- адреси місць, дата початку і закінчення погашення облігацій;
- порядок виплати номінальної вартості облігації із зазначенням валюти, у якій здійснюється погашення (національна або іноземна валюта) (у разі прийняття рішення про розміщення відсоткових/дисконтних облігацій);
- можливість дострокового погашення емітентом усього випуску облігацій за власною ініціативою (порядок повідомлення власників облігацій про прийняття емітентом рішення про дострокове погашення випуску облігацій; порядок встановлення ціни дострокового погашення облігацій; строк, у який облігації мають бути пред'явлені для дострокового погашення);
- можливість дострокового погашення облігацій за вимогою їх власників (порядок повідомлення власників облігацій про прийняття емітентом рішення про

дострокове погашення випуску облігацій; порядок встановлення ціни дострокового погашення облігацій; строк, у який облігації можуть бути пред'явлені для дострокового погашення);

- дії, які проводяться у разі несвоєчасного подання облігацій для погашення (дострокового погашення) випуску облігацій;

16) порядок оголошення емітентом дефолту та порядок дій емітента в разі оголошення ним дефолту;

17) інформація про попередні випуски облігацій внутрішніх місцевих позик та їх результати за кожним випуском окремо (у разі їх наявності):

- загальний обсяг випуску;
- дата та номер державної реєстрації випусків;
- кількість розміщених та погашених облігацій;
- інформація про випадки несплати та несвоєчасної сплати емітентом доходу за облігаціями та/або сплати не в повному обсязі доходу за облігаціями;
- інформація про випадки непогашення або несвоєчасного погашення облігацій, суму боргу.

Якщо здійснюється **публічна пропозиція забезпечених облігацій внутрішніх місцевих позик**, то додатково надається наступна інформація.

1. Інформація щодо забезпечення облігацій:

1) опис виду забезпечення (поручка щодо забезпечення виконання зобов'язання стосовно погашення основної суми боргу/погашення основної суми боргу та виплати доходу за облі-

гаціями або гарантія щодо погашення основної суми боргу/погашення основної суми боргу та виплати доходу за облігаціями щодо погашення основної суми боргу/погашення основної суми боргу та виплати доходу за облігаціями);

2) розмір забезпечення;

3) найменування, місцезнаходження, код за ЄДРПОУ поручителя/гаранта, місце та дата проведення його (їх) державної реєстрації;

4) розмір власного капіталу/робочого капіталу поручителя/гаранта;

5) реквізити документів, що підтверджують забезпечення (гарантія/договір поруки);

6) порядок повідомлення власників забезпечених облігацій про зміну поручителя/гаранта;

7) істотні умови договору поруки/гарантії (сума забезпечення, строк і порядок виконання договору) або основні положення гарантії (гарантійного листа): сума, на яку видається гарантія, строк і порядок виконання);

8) відомості про наявність між емітентом та поручителем/гарантом відносин контролю, укладених правочинів тощо;

9) інформація щодо раніше укладених поручителем/гарантом основних положень раніше наданих гарантій (гарантійних листів) щодо забезпечених облігацій (із зазначенням найменування емітентів забезпечених облігацій, реєстраційних номерів випусків, сум, на які було надано гарантії, строків і порядку виконання);

10) інформація щодо стану фактичного виконання поручителем/гарантом своїх зобов'язань перед власниками забезпечених облігацій за раніше укладеними договорами поруки/наданими гарантіями);

11) фінансова звітність поручителя/гаранта за два останні звітні роки, що передують даті подання проспекту до реєстрального органу, така фінансова звітність складається із:

- звіту про фінансовий стан на кінець періоду;
- звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за період;
- звіту про зміни у власному капіталі за період;
- звіту про рух грошових коштів за період;
- приміток до фінансової звітності;

та остання проміжна фінансова звітність (звіт про фінансовий стан; звіт про прибутки та збитки).

2. Додаткова інформація

Інша інформація щодо ОМП, стосовно яких здійснюється публічна пропозиція:

- якщо проспект містить застереження чи звіт, складені особою-експертом, мають зазначатися ім'я (назва), адреса реєстрації, кваліфікація такої особи та характер заінтересованості в особі емітента (за наявності). Якщо такий звіт було складено за запитом емітента, має міститися інформація щодо наслідків включення такого застереження або звіту щодо обсягу та форми, в якому вони включені, за погодженням особи, яка відповідальна за зміст цієї частини документа про цінні папери;
- якщо інформація отримана від третіх осіб, має надаватися підтвердження того, що така інформація була точно відтворена і, наскільки це відомо емітенту, він може підтвердити, що з інформації, опублікованої такими третіми особами, жоден факт не було опущено, а це не призвело до того, що відтворена

інформація є неточною або такою, яка вводить в оману, а також зазначається джерело такої інформації.

він може підтвердити з інформації, опублікованої такими третіми особами, що жоден факт не було опущено та не могло призвести до того, що відтворена інформація є неточною або такою, яка вводить в оману, а також зазначається джерело такої інформації.

Якщо розміщення ОМП здійснюється серед заздалегідь визначеного кола осіб, то не потрібно робити жодних дій, передбачених для здійснення публічної пропозиції. При цьому кількість некваліфікованих інвесторів не повинна перевищувати 150 осіб.

Некваліфікованими інвесторами вважаються всі інвестори – перші власники, з якими укладаються договори щодо відчуження ОМП відповідно до рішення про емісію облігацій, за винятком тих, хто належить до кваліфікованих інвесторів.

Кваліфікованими інвесторами є:

- 1)** міжнародні фінансові організації;
- 2)** іноземні держави та їхні центральні банки;

3) держава Україна в особі уповноважених нею органів державної влади, Національний банк України;

4) професійні учасники ринку цінних паперів, банки та страхові компанії;

5) юридичні особи, у т. ч. створені за законодавством іншої держави, якщо вони відповідають принаймні двом з таких критеріїв:

- підсумок балансу становить не менше 20 млн євро за курсом Національного банку України станом на день останньої річної звітності;
- річний чистий дохід від реалізації товарів, робіт і послуг за останній фінансовий рік становить не менше 40 млн євро за курсом Національного банку України станом на день останньої річної звітності;
- власні кошти становлять не менше 2 млн євро за курсом Національного банку України станом на день останньої річної звітності.

Заздалегідь визначені особи – інвестори – вказуються у рішенні про емісію ОМП.

3. Послідовність дій у процесі здійснення емісії облігацій

Емісія ОМП серед заздалегідь визначеного кола осіб без здійснення публічної пропозиції та шляхом публічної пропозиції здійснюється за етапами, що відображені у таблиці 1.

Таблиця 1

**Послідовність дій емітента (міської ради)
у процесі здійснення емісії облігацій місцевих позик (ОМП)**

Етапи емісії ОМП серед заздалегідь визначеного кола осіб	Етапи емісії ОМП шляхом публічної пропозиції
1) затвердження міського бюджету та проекту рішення про здійснення запозичення у формі емісії облігацій	1) затвердження міського бюджету та проекту рішення про здійснення запозичення у формі емісії облігацій
2) отримання погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення запозичення	2) отримання погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення запозичення
3) прийняття міською радою рішення про здійснення запозичення у формі емісії облігацій	3) прийняття міською радою рішення про здійснення запозичення у формі емісії облігацій
4) укладення у разі потреби договору з андеррайтером	4) укладення у разі потреби договору з андеррайтером
5) подання до НКЦПФР заяви, рішення про емісію облігацій і всіх необхідних документів для реєстрації випуску облігацій	5) подання до НКЦПФР заяви, рішення про емісію облігацій і всіх необхідних документів для реєстрації випуску облігацій, випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій (у разі оформлення проспекту облігацій)
6) реєстрація НКЦПФР випуску облігацій та видача тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій	6) реєстрація НКЦПФР випуску облігацій, випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій (у разі оформлення проспекту облігацій) та видача тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій
-	7) оприлюднення емітентом затвердженого проспекту облігацій (у разі оформлення проспекту)
-	8) оприлюднення емітентом не пізніше наступного робочого дня повідомлення про те, яким чином оприлюднено проспект і де з ним можна ознайомитися потенційним інвесторам (у разі оформлення проспекту)

Продовження таблиці 1

7) укладення з НБУ договору про обслуговування випусків цінних паперів	9) укладення з НБУ договору про обслуговування випусків цінних паперів
8) присвоєння облігаціям міжнародного ідентифікаційного номера (ISIN)	10) присвоєння облігаціям міжнародного ідентифікаційного номера (ISIN)
9) оформлення та депонування тимчасового глобального сертифіката в НБУ	11) оформлення та депонування тимчасового глобального сертифіката в НБУ
-	12) подання до НКЦПФР документів про здійснення публічної пропозиції облігацій
-	13) оприлюднення емітентом публічної пропозиції облігацій
10) розміщення облігацій	14) розміщення облігацій
11) затвердження результатів емісії облігацій уповноваженим органом емітента	15) затвердження результатів емісії облігацій уповноваженим органом емітента
12) затвердження звіту про результати емісії облігацій уповноваженим органом емітента	16) затвердження звіту про результати емісії облігацій уповноваженим органом емітента
13) подання до НКЦПФР заяви і всіх необхідних документів для реєстрації звіту про результати емісії облігацій	17) подання до НКЦПФР заяви і всіх необхідних документів для реєстрації звіту про результати емісії облігацій
14) реєстрація НКЦПФР звіту про результати емісії облігацій та видача свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій	18) реєстрація НКЦПФР звіту про результати емісії облігацій та видача свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій
15) оприлюднення звіту про результати емісії облігацій після реєстрації цього звіту не пізніше трьох робочих днів після реєстрації цього звіту реєструвальним органом (НКЦПФР)	19) оприлюднення звіту про результати емісії облігацій після реєстрації цього звіту не пізніше трьох робочих днів після реєстрації цього звіту реєструвальним органом (НКЦПФР)
16) оформлення та депонування глобального сертифіката в НБУ	20) оформлення та депонування глобального сертифіката в НБУ

Упродовж установленого в рішенні про емісію облігацій та проспекті облігацій (у разі його оформлення) строку розміщення першим власником подається заява про придбання облігацій, укладається договір купівлі-продажу облігацій відповідно до умов рішення про емісію облігацій. Кожен інвестор у цінні папери має опла-

тити вартість облігацій у повному обсязі до дати затвердження результатів емісії облігацій.

Строк укладення договорів з першими власниками щодо відчуження облігацій у процесі розміщення облігацій зазначається в рішенні про емісію облігацій та проспекті облігацій (у разі його

оформлення) і не може перевищувати двох місяців з дати початку розміщення облігацій, але в межах бюджетного періоду.

Кількість розміщених облігацій не може перевищувати кількість облігацій, визначену у рішенні про емісію облігацій та проспекті облігацій (у разі його оформлення).

У разі незатвердження результатів емісії облігацій органом емітента, уповноваженим приймати рішення про затвердження результатів емісії облігацій, емітент:

- персонально повідомляє перших власників облігацій упродовж п'яти робочих днів;
- повертає першим власникам внески, внесені ними в оплату за облігації, в порядку та строк, визначені в рішенні про емісію облігацій, проспекті облігацій (у разі його оформлення), але не більше шести місяців з дати закінчення розміщення облігацій, визначеної рішенням про емісію облігацій, проспектом облігацій (у разі його оформлення);
- подає до реєструвального органу (НКЦПФР) заяву та всі необхідні документи для скасування реєстрації випуску облігацій та анулювання тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій.

4. Реєстрація випуску облігацій

Емісія ОМП серед заздалегідь визначеного кола осіб без здійснення публічної пропозиції та шляхом публічної пропозиції здійснюється за етапами, що відображені у таблиці 1.

☐	Заява про реєстрацію випуску	
☐	Копія бюджету на відповідний рік	
☐	Копія рішення про здійснення запозичення	
☐	Рішення про емісію облігацій	
☐	Копія документа, що підтверджує погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення запозичення	

Рис. 3. Основні документи, що подаються для реєстрації випуску облігацій місцевих позик

Заява про реєстрацію випуску подається за наступною формою.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

«__» _____ 20__ року № ____

ЗАЯВА

**про реєстрацію випуску/реєстрацію випуску та затвердження
проспекту облігацій внутрішніх місцевих позик**

Повне найменування емітента	
Код за ЄДРПОУ	
Місцезнаходження	
Засоби зв'язку (телефон, факс, електронна пошта)	
Спосіб розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик (шляхом публічної пропозиції, без здійснення публічної пропозиції)	
Орган, що прийняв рішення про емісію облігацій внутрішніх місцевих позик	
Дата, номер рішення про емісію облігацій внутрішніх місцевих позик	
Дата реєстрації базового проспекту облігацій внутрішніх місцевих позик (за його наявності), дата реєстрації останніх змін до проспекту облігацій внутрішніх місцевих позик (якщо такі зміни вносилися)	
Загальна номінальна вартість облігацій внутрішніх місцевих позик, які планується розмістити	
Загальна кількість облігацій внутрішніх місцевих позик, які планується розмістити	
Характеристика облігацій внутрішніх місцевих позик: іменні; відсоткові/дисконтні; звичайні (незабезпечені)/забезпечені	
Номінальна вартість облігації внутрішніх місцевих позик	

(посада)	

(підпис)	

(прізвище, ім'я, по батькові)	

Затверджений міською радою міський бюджет на рік, в якому планується здійснити емісію ОМП, повинен враховувати всі зміни, що внесені після погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення за позичення, та містити дані про дефіцит бюджету розвитку спеціального фонду.

До заяви додається копія рішення міської ради про здійснення запозичення у формі випуску облігацій, що було прийнято раніше.

Рішення про емісію облігацій внутрішніх місцевих позик приймає та оформлює уповноважений орган емітента, а підписує уповноважена особа цього органу. Рішення повинно бути пронумероване та прошнуроване.

Додаються також усі **копії відповідних документів, що підтверджують надання емітентом повноважень уповноваженим органам та уповноваженим особам** підписувати документи, пов'язані зі здійсненням запозичень.

Без погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення запозичення неможливо здійснити емісію ОМП. Копія документа, що підтверджує таке погодження, обов'язково додається до заяви про реєстрацію випуску.

Також до заяви додаються інші документи (за наявності):

- проспект облігацій (якщо розміщення здійснюється шляхом публічної пропозиції з оформленням проспекту, подається у двох примірниках);
- копія договору з НБУ про обслуговування випусків цінних паперів (якщо емітент здійснює емісію вперше);
- нотаріально засвідчені копії договорів, що підтверджують відповідне забезпечення; фінансову звітність поручителя/

гаранта у повному обсязі за звітний період, що передував квартал, в якому подаються документи для реєстрації випуску облігацій, засвідчену підписами керівника поручителя/гаранта й аудитора (аудиторської фірми); фінансову звітність поручителя/гаранта за звітний рік, що передував року, в якому подаються документи для реєстрації випуску облігацій/реєстрації випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій, засвідчену підписами поручителя/гаранта й аудитора (аудиторської фірми); відповідні аудиторські висновки; довідку з переліком раніше наданих порук/гарантій, засвідчену підписом керівника поручителя/гаранта (у разі прийняття рішення про емісію забезпечених облігацій);

- копія договору андеррайтингу, засвідчену в установленому порядку (якщо емітент прийняв рішення про залучення андеррайтера до розміщення облігацій).

Усі копії документів, що подаються, мають бути засвідчені в установленому порядку.

Відповідно до пункту 77 Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1242, напис про засвідчення документа складається зі слів «Згідно з оригіналом», найменування посади, особистого підпису особи, яка засвідчує копію, її ініціалів (ініціалу імені) та прізвища, дати засвідчення копії і проставляється нижче реквізиту документа «Підпис».

Напис про засвідчення копії скріплюється печаткою із зазначенням на ній найменування відповідної установи (без зображення герба) або печаткою структурного підрозділу (служби діловодства, служби кадрів, бухгалтерії тощо) установи.

Якщо документи, необхідні для реєстрації випуску ОМП (окрім заяви), є у публічному доступі в результаті їх оприлюднення на веб-сайті емітента (міської ради), емітент може не подавати паперових копій таких документів.

У такому разі емітент подає довідку, підписану уповноваженою особою уповноваженого органу емітента, що має містити посилання на веб-сторінку, на якій оприлюднено такі документи та яка

включає універсальний показник місцезнаходження (Universal Resource Locator – URL-адресу), доменне ім'я, місцезнаходження сторінки та назву файлу.

Реєструвальний орган (НКЦПФР) здійснює реєстрацію випуску облігацій (без здійснення публічної пропозиції облігацій) або відмовляє у відповідній реєстрації упродовж 25 робочих днів після надходження заяви, рішення про емісію облігацій і всіх необхідних документів для реєстрації випуску облігацій або здійснює реєстрацію випуску облігацій/реєстрацію випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій (у разі здійснення публічної пропозиції облігацій) або відмовляє у відповідній реєстрації (затвер-

Динаміка реєстрацій випусків облігацій внутрішніх місцевих позик з 2003 року по вересень 2019 року

Рік	Сума (млн грн)	Випуски (шт.)
2003	150,00	1
2004	145,00	3
2005	375,00	10
2006	88,50	7
2007	156,30	8
2008	974,00	15
2009	380,00	3
2011	584,50	8
2012	5680,25	12
2014	2625,00	1
2018	740,00	5
2019	800,00	2
Усього	12,698 млрд грн.	75

дження) після надання всіх необхідних документів упродовж:

- 20 робочих днів;
- 10 робочих днів – за умов, якщо в емітента наявні облігації, допущені до торгів на фондовій біржі, та/або здійснювалася публічна пропозиція таких облігацій.

НКЦПФР повертає емітенту без розгляду в разі їх подання не в повному обсязі або з порушенням встановлених вимог до їх оформлення.

Реєструвальний орган має право здійснювати перевірку відомостей, що містяться в поданих документах. До закінчення встановленого для реєстрації строку реєструвальний орган може запросити надання додаткових документів, що підтверджують дані, наведені в документах, поданих емітентом для реєстрації випуску облігацій, випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій.

Принцип мовчазної згоди не застосовується до процесу реєстрації випуску облігацій, реєстрації випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій.

Після реєстрації випуску облігацій емітенту видається тимчасове свідоцтво про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик, що є підставою для присвоєння облігаціям міжнародного ідентифікаційного номера, укладання з НБУ договору про обслуговування випуску цінних паперів, оформлення та депонування тимчасового глобального сертифіката.

Після реєстрації випуску облігацій, щодо яких емітентом прийнято рішення про емісію облігацій без здійснення публічної пропозиції, уповноважена особа реєструвального органу упродовж трьох

робочих днів подає НБУ перелік осіб, які відповідно до рішення про емісію облігацій є учасниками розміщення, і розпорядження про заборону здійснення переказу облігацій з рахунку в цінних паперах емітента на рахунки в цінних паперах депозитарних установ для подальшого зарахування депозитарними установами прав на ці облігації на рахунки в цінних паперах депонентів, які не визначені рішенням про емісію облігацій як учасники такого розміщення.

За письмовим зверненням емітента, поданим до реєструвального органу до прийняття реєструвальним органом рішення про реєстрацію або відмову в реєстрації випуску облігацій, реєструвальний орган (НКЦПФР) може повернути всі документи, подані для реєстрації випуску облігацій на доопрацювання.

Підставами для відмови в реєстрації випуску облігацій є:

- 1)** невідповідність поданих документів вимогам законодавства;
- 2)** наявність розбіжностей між різними положеннями поданих документів, недостовірність, незрозумілість та/або неповнота інформації у поданих документах;
- 3)** порушення встановленого законодавством порядку прийняття рішення про емісію облігацій;
- 4)** визнання емісії облігацій недобросовісною;
- 5)** місцезнаходження емітента відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань на тимчасово окупованій території України або території проведення антитерористичної операції.

5. Визнання емісії недобросовісною або недійсною

Підставами для визнання емісії ОМП недобросовісною є:

- 1) порушення емітентом (міською радою) вимог Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», невідповідність поданих емітентом документів вимогам законодавства та/або неповнота інформації у поданих документах;
- 2) порушення встановленого законодавством порядку прийняття рішення про емісію ОМП;
- 3) внесення недостовірних, з розбіжностями між різними положеннями та/або неповних відомостей до документів, що подаються для реєстрації випуску облігацій, випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій, звіту про результати емісії облігацій;
- 4) неодноразове грубе порушення емітентом прав інвесторів під час емісії цінних паперів.

Неодноразове грубе порушення емітентом прав інвесторів під час емісії цінних паперів – це вчинення емітентом грубого порушення законодавства про цінні папери, що призвело до порушення прав інвесторів під час проведення відповідної емісії цінних паперів, після застосування до емітента двох та більше санкцій за грубе порушення законодавства про цінні папери під час проведення емісій цінних паперів упродовж попередніх трьох років.

Грубе порушення емітентом прав інвесторів під час проведення емісії цінних паперів – це вчинення емітентом порушення законодавства про цінні папери, що призвело до порушення прав інвесторів під час проведення відповідної емісії цінних паперів, та за яке законодавством

передбачено фінансову санкцію, що доведено відповідним рішенням суду або НКЦПФР.

Законодавством про цінні папери передбачено фінансові санкції за:

- 1) розміщення цінних паперів без реєстрації їх випуску;
- 2) ненадання інвестору в цінні папери на його письмовий запит інформації про діяльність емітента в межах, передбачених законом, або надання йому недостовірної інформації;
- 3) несвоєчасне надання інформації інвесторам в цінні папери на їх письмовий запит;
- 4) неопублікування, опублікування не в повному обсязі інформації та/або опублікування недостовірної інформації.

Рішення про визнання емісії цінних паперів недобросовісною приймається до реєстрації звіту про результати емісії цінних паперів.

Рішення про визнання емісії облігацій недобросовісною, прийняте за результатами розгляду документів, поданих на реєстрацію випуску облігацій, випуску облігацій та затвердження проспекту облігацій, звіту про результати емісії облігацій та/або за результатами розгляду справи про правопорушення на ринку цінних паперів емітента (за наявності), є підставою для прийняття рішення про відмову в реєстрації.

Рішення про визнання емісії облігацій недобросовісною до закінчення строку розміщення облігацій є підставою для зупинення їх розміщення.

У разі визнання емісії облігацій недобросовісною НКЦПФР видає розпорядження про усунення порушень законодавства про цінні папери, що стали підставою для зупинення розміщення облігацій.

Строк усунення порушень не може перевищувати строк розміщення облігацій, визначений рішенням про емісію облігацій, проспектом облігацій, та бути більшим, ніж п'ятнадцять днів від дати прийняття НКЦПФР рішення про зупинення розміщення НКЦПФР.

За умови усунення порушень, що стали підставою для зупинення розміщення облігацій у строк, встановлений розпорядженням про усунення порушень законодавства про цінні папери, та отримання НКЦПФР документів, що підтверджують усунення порушень законодавства про цінні папери, зупинене розміщення облігацій поновлюється.

Якщо порушення, що стали підставою для зупинення розміщення облігацій, не усунено у строк, встановлений розпорядженням про усунення порушень законодавства про цінні папери, або НКЦПФР не подано документи, що підтверджують усунення порушень законодавства про цінні папери, НКЦПФР приймає рішення про визнання емісії облігацій недійсною.

Визнання емісії облігацій недійсною є підставою для скасування реєстрації випуску облігацій.

Емітент (міська рада), емісію облігацій якого визнано недійсною, персонально повідомляє перших власників облігацій про визнання НКЦПФР емісії цих облігацій недійсною та повертає першим власникам кошти, що надійшли як плата за облігації, емісія яких визнана недійсною, в порядку та строк, визначені рішенням про емісію облігацій, але не більше шести місяців.

6. Звіт про результати емісії облігацій

Якщо впродовж строку розміщення облігацій, зазначеного у рішенні про емісію облігацій та проспекті облігацій (у разі його оформлення), було укладено хоча б один договір з першими власниками, у 15-денний строк з дня затвердження результатів емісії облігацій органом емітента (міської ради), уповноваженим приймати таке рішення, емітент повинен подати до реєструвального органу документи, необхідні для реєстрації звіту про результати емісії облігацій, зазначені на рисунку 4.

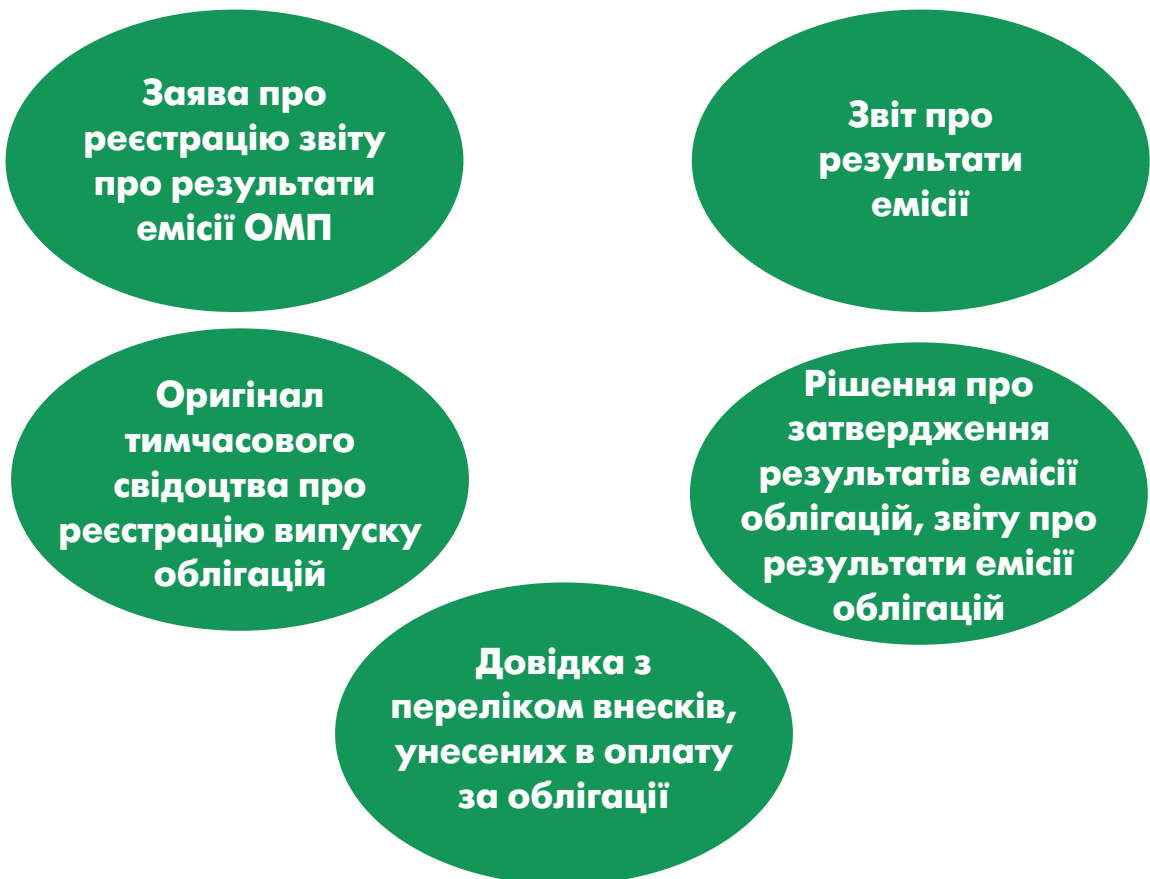

Рис. 4. Основні документи, необхідні для реєстрації звіту про результати емісії облігацій

Заява про реєстрацію звіту про результати емісії ОМП складається за наступною формою.

Національна комісія з цінних паперів
та фондового ринку

«__» _____ 20__ року № ____

ЗАЯВА
про реєстрацію звіту
про результати емісії облігацій внутрішніх місцевих позик

Повне найменування емітента	
Код за ЄДРПОУ	
Місцезнаходження	
Засоби зв'язку (телефон, факс, електронна пошта)	
Дата реєстрації та реєстраційний номер випуску згідно з тимчасовим свідоцтвом про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик	
Дата затвердження проспекту емісії облігацій внутрішніх місцевих позик (за наявності)	
Дата реєстрації змін до проспекту емісії облігацій внутрішніх місцевих позик (за наявності)	
Дата оприлюднення публічної пропозиції (у разі здійснення публічної пропозиції облігацій) із зазначенням способу і дати оприлюднення	
Дата оприлюднення проспекту облігацій (у разі затвердження проспекту облігацій реєструвальним органом) із зазначенням способу і дати оприлюднення	

(посада)	_____
(підпис)	_____
(прізвище, ім'я, по батькові)	

Звіт про результати емісії облігацій внутрішніх місцевих позик складається за такою формою:

(найменування емітента, місцезнаходження)

Реєстраційний № ____/1-I-200-T

Дата реєстрації «__» _____ 20__ року

1. Дата початку розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик (згідно з рішенням про емісію облігацій та проспектом облігацій внутрішніх місцевих позик (у разі його оформлення))	
2. Дати закінчення розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик:	
запланована (згідно з рішенням про емісію облігацій та проспектом облігацій внутрішніх місцевих позик (у разі його оформлення))	
фактична	
3. Кількість облігацій внутрішніх місцевих позик у випуску:	
які пропонувалися для розміщення (згідно з рішенням про емісію облігацій та проспектом облігацій внутрішніх місцевих позик (у разі його оформлення))	
фактично розміщених	
4. Загальна номінальна вартість випуску облігацій внутрішніх місцевих позик:	
які пропонувалися для розміщення (згідно з тимчасовим свідоцтвом про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик), грн	
фактично розміщених, грн	
5. Кількість облігацій, що обліковуються на рахунку в цінних паперах емітента за результатами повернення внесків, унесених в оплату за облігації, усім особам, які зробили ці внески	
6. Загальна сума повернутих внесків, унесених в оплату за облігації, усім особам, які зробили ці внески, грн	

Рішення про затвердження результатів емісії облігацій та рішення про затвердження звіту про результати емісії облігацій засвідчуються підписом уповноваженої особи уповноваженого органу емітента (міської ради) та печаткою установи.

Довідка з переліком внесків, унесених в оплату за облігації, надається у довільній формі із зазначенням дат і номерів укладених договорів, реквізитів платіжних документів та наданням копій документів, засвідчених в установленому порядку, які підтверджують оплату першими власниками вартості розміщених облігацій, а також підписується уповноваженою особою емітента.

У разі прийняття рішення про дострокове закінчення розміщення облігацій, таке рішення додається до звіту про результати емісії ОМП.

Звіт про результати емісії облігацій подається до реєструвального органу (НКЦПФР) у двох примірниках.

Звіт про результати емісії облігацій повинен бути підписаний керівником уповноваженого органу емітента, якому

надано повноваження щодо затвердження результатів емісії облігацій, уповноваженою особою емітента, уповноваженою особою НБУ та засвідчений печаткою зазначеного банку, а також підписаний керівником андеррайтера, якщо емітент користувався його послугами.

НКЦПФР здійснює реєстрацію звіту про результати емісії облігацій або відмовляє в реєстрації впродовж 25 робочих днів з дати отримання заяви та всіх необхідних документів для реєстрації звіту про результати емісії облігацій.

Одночасно з реєстрацією звіту про емісію облігацій реєструвальний орган видає емітенту свідоцтво про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик на суму, що відповідає загальній номінальній вартості розміщених облігацій, та анулює тимчасове свідоцтво про реєстрацію випуску облігацій (див. додаток 1).

Свідоцтво про реєстрацію випуску облігацій (див. додаток 2) видається емітенту одночасно з примірником зареєстрованого звіту про результати емісії облігацій.

Розділ III.

ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ЕМІСІЇ ОБЛІГАЦІЇ МІСЦЕВИХ ПОЗИК

1. Обмеження та погодження у процесі підготовки емісії облігацій місцевих позик

Оскільки облігації є борговим фінансовим інструментом, а їх розміщення, тобто продаж першим власникам, призводить до виникнення боргових зобов'язань перед інвесторами (власникам), законодавством встановлено обмеження, на які потрібно зважати у процесі підготовки емісії ОМП.

Сукупний обсяг запозичень до місцевого бюджету шляхом емісії облігацій місцевих позик не може перевищувати обсяг дефіциту бюджету розвитку спеціального фонду місцевого бюджету на відповідний рік.

ПРИКЛАД.

Рішення «Про місцевий бюджет на 20__ рік»

Керуючись Бюджетним кодексом України, Законом України «Про місцеве самоврядування», _____ міська рада
в и р і ш и л а:

1. Визначити на 20__ рік:

доходи місцевого бюджету у сумі 3 007 254 300 грн, у тому числі доходи загального фонду місцевого бюджету – 2 903 443 300 грн та доходи спеціального фонду місцевого бюджету – 103 811 000 грн, з них доходи бюджету розвитку 45 600 000 грн, згідно з додатком 1 до цього рішення;

видатки місцевого бюджету у сумі 3 545 217 300 грн, у тому числі видатки загального фонду місцевого бюджету – 2 294 403 300 грн та видатки спеціального фонду місцевого бюджету – 1 250 814 000 грн;

повернення кредитів до місцевого бюджету у сумі 8 414 000 грн, у тому числі повернення кредитів до спеціального фонду місцевого бюджету – 8 414 000 гривень;

надання кредитів з місцевого бюджету у сумі 10 991 000 грн, у тому числі надання кредитів із загального фонду місцевого бюджету – 75 000 грн та надання кредитів із спеціального фонду місцевого бюджету – 10 916 000 грн;

профіцит за загальним фондом місцевого бюджету у сумі 608 965 000 грн згідно з додатком 2 до цього рішення;

дефіцит за спеціальним фондом місцевого бюджету у сумі 1 149 505 000 грн згідно з додатком 2 до цього рішення;

Додаток 2
до рішення _____ сесії міської ради
від _____ № _____

Фінансування місцевого бюджету на 20__ рік

Найменування	Код функції	Усього	Загальний фонд	Спеціальний фонд	
				Разом	у т. ч. бюджет розвитку
1	2	3	4	5	6
Фінансування бюджету за типом кредитора					
Внутрішнє фінансування	200 000	400 000 000	-608 965 000	1 008 965 000	1 008 965 000
Інше внутрішнє фінансування	203 000	400 000 000	0	400 000 000	400 000 000
Інше внутрішнє фінансування	203 500	400 000 000	0	400 000 000	400 000 000
Одержано позик	203 510	500 000 000		500 000 000	500 000 000
Погашено позик	203 520	-100 000 000		-100 000 000	-100 000 000
Надходження від приватизації державного майна	204 000	0			
Інші розрахунки	208 300	0	-608 965 000	608 965 000	608 965 000
Передача коштів із загального до бюджету розвитку (спеціального фонду)	208 400	0	-608 965 000	608 965 000	608 965 000
Зовнішнє фінансування	300 000	140 540 000	0	140 540 000	140 540 000

Позики, надані міжнародними організаціями економічного розвитку	301 000	140 540 000	0	140 540 000	140 540 000
Одержано позик	301 100	146 040 000		146 040 000	146 040 000
Погашено позик	301 200	-5 500 000		-5 500 000	-5 500 000
Інші розрахунки		0		0	
Разом коштів, отриманих з усіх джерел фінансування бюджету за типом кредитора		540 540 000	-608 965 000	1 149 505 000	1 149 505 000
Фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання		0			
Фінансування за борговими операціями	400 000	540 540 000	0	540 540 000	540 540 000
Запозичення	401 000	646 040 000	0	646 040 000	646 040 000
Внутрішні запозичення	401 100	500 000 000	0	500 000 000	500 000 000
Довгострокові зобов'язання	401 101	0			
Середньострокові зобов'язання	401 102	500 000 000		500 000 000	500 000 000
Короткострокові зобов'язання та векселі	401 103	0		0	0
Інші зобов'язання	401 104	0			

Зовнішні за- позичення	401 200	146 040 000	0	146 040 000	146 040 000
Довгострокові зобов'язання	401 201	0			
Середньо- строкові зобов'язання	401 202	146 040 000		146 040 000	146 040 000
Коротко- строкові зобов'язання та векселі	401 203	0			
Інші зобов'язання	401 204	0			
Погашення	402 000	-105 500 000	0	-105 500 000	-105 500 000
Внутрішні зобов'язання	402 100	-100 000 000	0	-100 000 000	-100 000 000
Довгострокові зобов'язання	402 101	0			
Середньо- строкові зобов'язання	402 102	-100 000 000		-100 000 000	-100 000 000
Коротко- строкові зобов'язання та векселі	402 103	0			
Інші зобов'язання	402 104	0			
Зовнішні зобов'язання	402 200	-5 500 000	0	-5 500 000	-5 500 000
Довгострокові зобов'язання	402 201	0			
Середньо- строкові зобов'язання	402 202	-5 500 000		-5 500 000	-5 500 000
Коротко- строкові зобов'язання та векселі	402 203	0			
Інші зобов'язання	402 204	0			
Фінансування за активними операціями	600 000	0	-608 965 000	608 965 000	608 965 000

Кошти, одержані із загального фонду бюджету до бюджету розвитку (спеціального фонду)	602 400	0	-608 965 000	608 965 000	608 965 000
Разом коштів, отриманих з усіх джерел фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання		540 540 000	-608 965 000	1 149 505 000	1 149 505 000

У нашому прикладі дефіцит за спеціальним фондом місцевого бюджету у сумі 1 149 505 000 грн дорівнює дефіциту бюджету розвитку спеціального фонду місцевого бюджету на відповідний рік. Отже, міська рада не має права здійснювати емісію ОМП на суму більшу ніж 1 149 505 000 грн. Міська рада закладає у бюджет здійснення місцевих запозичень шляхом емісії облігацій внутрішніх місцевих позик на суму 500 000 000 грн.

Видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10% видатків загального фонду місцевого бюджету впродовж будь-якого бюджетного періоду, коли планується обслуговування місцевого боргу.

Видатки на обслуговування місцевого боргу, який виникає у зв'язку з продажем першим власникам ОМП, здійснюються за рахунок коштів загального фонду місцевого бюджету. У нашому прикладі видат-

ки загального фонду місцевого бюджету складають 2 294 403 300 грн. Видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу, який виник у результаті запозичення шляхом емісії ОМП, – це сплата відсотків за облігаціями. Отже, щорічно ця сума не може перевищувати 229 440 330 грн. При цьому якщо міська рада робила ще й інші запозичення, то обмеження стосується всіх запозичень, а не тільки облігаційних. У нашому прикладі є як внутрішні, так і зовнішні запозичення на суму 646 040 000 грн. Відсоткова ставка за цими запозиченнями не може бути більше 35% ($229\,440\,330 : 646\,040\,000 \times 100$), інакше обмеження буде перевищене.

Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого територіальною громадою міста боргу (без урахування гарантійних зобов'язань, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних

фінансових організацій) станом на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200% середньорічного прогнозного обсягу надходжень бюджету розвитку (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів), визначеного відповідно до показників на наступні за плановим два бюджетні періоди у прогнозі відповідного місцевого бюджету, схваленому відповідно до статті 75-1 Бюджетного Кодексу України.

Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого територіальною громадою міста боргу включає борг перед власниками ОМП (якщо цей борг не єдиний, і було здійснено ще й інші місцеві запозичення та надано місцеві гарантії). У нашому прикладі загальний обсяг запозичень становить 646 040 000 грн, у т. ч. позики, надані міжнародними організаціями, – 146 040 000 грн. Тож для розрахунків беремо тільки запланований обсяг місцевих запозичень – 500 000 000 грн. Доходи бюджету розвитку спеціального фонду на наступний бюджетний рік становлять 45 600 000 грн, а 200% від цієї суми складе всього 91 200 000 грн. Отже, потрібно збалансувати обсяг запозичень та обсяг доходів бюджету розвитку спеціального фонду на наступні роки. Наприклад, загальний обсяг запозичень необхідно зменшити до 300 000 000 грн, а середньорічний прогнозний обсяг надходжень бюджету розвитку збільшити до 150 000 000 грн.

У процесі підготовки емісії ОМП варто також враховувати часові обмеження: всі процедури з підготовки рішень потрібно завершити у поточному бюджетному році з огляду на здійснення емісії у наступному бюджетному році.

Обсяг та умови здійснення місцевих запозичень шляхом емісії ОМП погоджуються з Мінфіном.

Для отримання погодження міська рада надсилає Мінфіну письмове повідомлення, до якого додаються документи, подані на рисунку 5.

Зразок рішення про міський бюджет на відповідний рік наведено вище, а зразок рішення про запозичення шляхом емісії облігацій місцевих позик наведено у підрозділі 2 цього розділу.

Розрахунки і обґрунтування здійснення запозичення з урахуванням вимог частини третьої статті 18 та статті 74 Бюджетного кодексу України здійснюються за формою, затвердженою Мінфіном (див. додаток 3).

Форми бюджетної звітності затверджено наказом Міністерства фінансів України від 17.01.2018 № 12 «Про організацію роботи зі складання Державною казначейською службою України бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів».

У складі документів на погодження місцевого запозичення Мінфіном додаються копії таких форм бюджетної звітності:

- звіт про виконання місцевих бюджетів (форма № 2кб(мб);
- інформація про стан місцевих боргів;
- інформація про стан гарантованих територіальною громадою міста боргів;
- інформація про надані місцеві гарантії.

Рішення про міський бюджет на відповідальний рік (зі змінами)

- Якщо у зазначеному рішенні не передбачено здійснення запозичення, також надається проект рішення про бюджет, яким передбачено внесення відповідних змін

Проект рішення про запозичення

- Шляхом емісії облігацій місцевих позик

Розрахунки і обґрунтування здійснення запозичення

- До обсягу видатків загального фонду місцевого бюджету на відповідний рік не включаються реверсна детонація та субвенції, крім медичних та освітніх субвенцій

Копії форм бюджетної звітності про виконання бюджету міського бюджету

- За рік, що перелує року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення

Інформація про поточний стан виконання зобов'язань із погашення місцевого боргу та стан розрахунків за місцевим боргом

- За п'ять років, що передують року, в якому приймається зазначене рішення, а також зобов'язання, виконання яких забезпечено гарантією міської ради, та стан розрахунків за ними

Обґрунтування обсягу доходів бюджету розвитку спеціального фонду бюджету міського бюджету, який планується спрямовувати на погашення основної суми місцевого оборгу впродовж усього періоду його погашення

Прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, схвалений виконавчим органом міської ради

Відомості про рейтингову оцінку облігацій

Рис. 5. Документи, що подаються до Мінфіну для одержання погодження на здійснення місцевого запозичення шляхом емісії облігацій місцевих позик

Інформація про поточний стан виконання зобов'язань із погашення місцевого боргу, стан розрахунків за місцевим боргом за п'ять років, що передують року, в якому приймається зазначене рішення, а також про зобов'язання, виконання яких забезпечено гарантією міської ради, та стан розрахунків за ними подається згідно з формою, затвердженою Мінфіном (див. додаток 4).

Обґрунтування обсягу доходів бюджету розвитку спеціального фонду бюджету міського бюджету, який планується спрямовувати на погашення основної суми місцевого боргу впродовж усього періоду його погашення, а також прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди здійснюються з урахуванням змін до Бюджетного кодексу, які набрали чинності 11 січня 2019 року. Положення статті 75-1 «Складання та схвалення прогнозу місцевого бюджету» застосовуються з 1 січня 2020 року.

Цією статтею передбачено, що місцевий фінансовий орган щороку спільно з іншими головними розпорядниками бюджетних коштів відповідно до цілей та пріоритетів, визначених у прогнозних та програмних документах економічного та соціального розвитку України і відповідної території, та з урахуванням Бюджетної декларації складає прогноз місцевого бюджету – документ середньострокового бюджетного планування, що визначає показники місцевого бюджету на середньостроковий період і є основою для складання проекту місцевого бюджету.

Прогноз місцевого бюджету містить:

1) основні прогнозні показники економічного та соціального розвитку відпо-

відної території, враховані під час розроблення прогнозу місцевого бюджету;

2) загальні показники доходів і фінансування місцевого бюджету, повернення кредитів до місцевого бюджету, загальні граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

3) показники за основними видами доходів місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

4) показники дефіциту (профіциту) місцевого бюджету, показники за основними джерелами фінансування місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди), а також показники місцевого боргу, гарантованого Автономною Республікою Крим, обласною радою чи територіальною громадою міста боргу і надання місцевих гарантій;

5) граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету головним розпорядникам бюджетних коштів (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

6) обсяги капітальних вкладень у розрізі інвестиційних проектів, визначені в межах загальних граничних показників видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету;

7) інші показники і положення, необхідні для складання проекту рішення про місцевий бюджет.

Найбільш складною частиною процесу підготовки прогнозу місцевого бюджету є прогнозування доходів.

Для прогнозування доходів місцевого бюджету необхідно:

• визначити джерела доходів, з яких будуть складатися прогнози;

- зібрати фактичні дані по кожному джерелу доходів принаймні за три останні роки;
- визначити основу для прогнозу (почистити дані, виключивши негрошові надходження чи відшкодування та переплати);
- здійснити прогнозування даних і характеристик кожного джерела доходів для визначення найбільш придатної методики прогнозування;
- вибрати та застосувати необхідний метод прогнозування;
- визначити, чи прийнятний такий прогноз доходів, та відкоригувати його відповідно до змін, що можуть вплинути на доход.

Варто виокремити такі методи прогнозування доходів: метод експертних оцінок; метод прямого перерахунку; метод екстраполяції; економетричне прогнозування.

1. Метод експертних оцінок полягає в ознайомленні експертів із питаннями доходів для підготовки прогнозу. Перевага методу – здатність отримувати відносно точні прогнози; недолік – відсутність чіткої техніки прогнозування (інтуїтивний метод, базується на досвіді та знаннях експертів).

2. Метод прямого розрахунку полягає у здійсненні детальних розрахунків кожного елемента доходів бюджету. Прогноз складається за алгоритмом, що відображає формування показника. Перевага методу – висока надійність та достовірність; недолік – трудомісткість, значне інформаційне забезпечення.

3. Метод екстраполяції ґрунтується на визначенні бюджетних показників

на основі встановлення стійкої динаміки їх розвитку. Розрахунок бюджетних показників здійснюється на основі досягнутого в попередньому періоді рівня росту та його коригуванні на відносно стабільний розрахунок у майбутньому. При цьому допускається, що рівень росту в майбутньому році буде однаковим порівняно з останніми роками.

4. Економетричне прогнозування поєднує економічні принципи та статистичні теорії. Економетричні моделі дають змогу розглянути вплив декількох чинників на доходи шляхом визначення незалежних змінних, що найбільше впливають на бюджетні надходження.

Під час прогнозування соціально-економічних процесів перевага віддається статистичним методам, прогнозним результатом яких є очікувані у майбутньому значення характеристик процесу. Вони забезпечують отримання позитивних результатів на найближчу перспективу прогнозування – 1–3 роки. Результатом застосування цих методів є побудова трендової моделі.

Трендова модель – економіко-математична динамічна модель, в якій розвиток модельованої економічної системи відображається через тренд (тенденцію) її основних показників.

Тренд, який звично називають часовим трендом, відображає тенденцію зміни явища (процесу, об'єкта) у часі. Він описує фактичну усереднену для «передісторії» тенденцію процесу, що вивчається, у часі, його зовнішні прояви. Результат при цьому пов'язується виключно з плином часу. Припускається, що через фактор часу (t) можна виразити вплив усіх основних факторів.

Рейтингова оцінка цінних паперів емітента характеризує рівень спроможності позичальника (емітента) своєчасно та у повному обсязі обслуговувати зобов'язання за цінними паперами.

Рейтингові агентства присвоюють кредитний рейтинг об'єкту рейтингування.

Кредитний рейтинг – це умовний вираз кредитоспроможності об'єкта рейтингування в цілому та/або його окремого боргового зобов'язання за національною шкалою кредитних рейтингів.

Національна рейтингова шкала – шкала, яку поділено на визначені групи рівнів та рівні, кожен з яких характеризує здатність позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму за своїми борговими зобов'язаннями, а також його платоспроможність. Національну шкалу використовують для оцінки кредитного ризику позичальника – органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання та окремих боргових інструментів – облігацій, іпотечних цінних паперів, позик.

Національну рейтингову шкалу наведено у додатку 5.

Рейтингова оцінка облігацій місцевих позик обов'язкова лише у випадку, коли ОМП можуть купуватися та продаватися на фондовій біржі. Тобто якщо емісія ОМП буде здійснюватися шляхом публічної пропозиції через фондову біржу, рейтингування обов'язкове, в інших випадках емітент вирішує сам, чи потрібно присвоєння рейтингу облігаціям, які планується розмістити серед інвесторів. Рейтингова оцінка визначається уповноваженими НКЦПФР рейтинговими агентствами або

визнаними нею міжнародними рейтинговими агентствами.

Мінфін упродовж одного місяця з дня надходження документів на погодження місцевого запозичення розглядає їх і проводить перевірку поданих розрахунків.

За результатами розгляду та перевірки Мінфін приймає рішення про погодження обсягу та умов здійснення запозичення або вмотивовану відмову, що доводиться до відома міської ради.

Під час розгляду документів Мінфін має право одержувати в установленому порядку додаткову інформацію, необхідну для прийняття такого рішення.

Погодження Мінфіном обсягу та умов здійснення запозичення не є гарантією виконання міською радою зобов'язань за запозиченням або підтвердженням платоспроможності.

Міська рада надсилає Мінфіну копію рішення про запозичення в десятиденний строк після його прийняття.

У разі якщо прийняте міською радою рішення про запозичення не відповідає умовам такого запозичення, погодженим Мінфіном, Міністерство звертається в установленому порядку до суду для визнання його недійсним.

Міські ради подають Мінфіну інформацію про здійснені запозичення, у тому числі:

- 1) тимчасове свідоцтво про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик – у десятиденний строк після реєстрації;
- 2) інформацію про здійснення платежів за запозиченням – у десятиденний строк після їх здійснення.

2. Підготовка рішення про запозичення шляхом емісії облігацій місцевих позик

Рішення про запозичення шляхом емісії ОМП – короткий і змістовний документ, наприклад:

УКРАЇНА

_____ МІСЬКА РАДА

_____ сесія _____ скликання

УХВАЛА № _____

від _____._____.20____

Про здійснення запозичення до міського бюджету м. _____ у 20__ році

Керуючись ст. ст. 26, 70 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, відповідно до ст. ст. 16, 72, 74 Бюджетного кодексу України, постанови Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 110 “Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень”, беручи до уваги рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14.06.2018 № 392 “Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії облігацій внутрішніх місцевих позик та їх обігу”, міська рада ухвалила:

1. Здійснити запозичення до міського бюджету м. _____ у 20__ році відповідно до таких істотних умов:
1.1. Розмір запозичення (основна сума боргу) – 300 000 000 грн, у тому числі:
1.1.1. Серії А – 150 000 000 грн
1.1.2. Серії В – 150 000 000 грн
1.2. Вид облігацій: відсоткові
1.3. Відсоткова ставка за користування запозиченням: не більше ____ відсотків річних
1.4. Відсотки за облігаціями сплачуються щоквартально

1.5. Тип облігацій: іменні
1.6. Форма здійснення запозичення – випуск облігацій внутрішньої місцевої позики м. _____ у бездокументарній формі існування
1.7. Валюта: гривня
1.8. Номінальна вартість облігації – 10 000 грн
1.9. Період, на який здійснюються запозичення – 1 096 днів (3 роки)
1.10. Строк погашення основної суми боргу – не пізніше _____.20__.
2. Мета запозичення – створення та оновлення об'єктів інфраструктури міста, які забезпечують виконання завдань та планів _____ міської ради, спрямованих на задоволення інтересів територіальної громади міста _____.
3. Встановити, що:
3.1. Емітент до дати початку укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій, визначених у проспекті емісії облігацій, може у встановленому порядку прийняти рішення про відмову від розміщення облігацій
3.2. У разі необхідності передбачається можливість прийняття рішення про реструктуризацію боргових зобов'язань за запозиченням, здійсненим шляхом випуску облігацій, за умови отримання письмової згоди власників облігацій
3.3. Рішення про анулювання викуплених облігацій може бути прийнято у разі, якщо до настання строків погашення облігацій емітент здійснив викуп всіх облігацій одного випуску (серії)
4. Департаменту фінансової політики:
4.1. При формуванні бюджету розвитку міського бюджету м. _____ на 20__ рік врахувати здійснення запозичення
4.2. Передбачити у загальному фонді міського бюджету м. _____ на 20__ - 20__ роки видатки на обслуговування боргу
Відповідальний: директор департаменту фінансової політики
5. Делегувати виконавчому комітету право здійснювати будь-які організаційно-правові дії щодо здійснення запозичення до бюджету розвитку міського бюджету м. _____
6. Уповноважити директора департаменту фінансової політики здійснювати всі передбачені чинним законодавством України дії, пов'язані із залученням запозичення до міського бюджету м. _____, з правом подавати та одержувати необхідні заяви, довідки та інші документи, підписувати документи, а також вчиняти всі інші дії, пов'язані із залученням запозичення
7. Встановити, що ця ухвала набирає чинності після прийняття Міністерством фінансів України рішення про погодження обсягу та умов здійснення запозичення
8. Контроль за виконанням ухвали покласти на постійну комісію фінансів та планування бюджету

Головне на цьому етапі – визначити істотні умови запозичення.

Розмір запозичення: скільки коштів буде залучено. Це безпосередньо пов'язано з метою запозичення, яку в рішенні не обов'язково розкривати детально, але до прийняття рішення потрібно вже мати готовий інвестиційний проект, бо саме для його реалізації залучаються кошти.

Інвестиційний проект містить необхідні точні розрахунки та обґрунтування, що підтверджують доцільність здійснення інвестицій.

В інвестиційному проекті має міститися наступна інформація:

- 1)** скільки коштів потрібно для реалізації проекту;
- 2)** яка ефективність проекту;
- 3)** який період окупності вкладених коштів.

Розмір запозичення має бути результатом попередніх розрахунків і обґрунтувань, пов'язаних з обмеженнями і необхідних для погодження з Мінфіном.

Залежно від специфіки інвестиційного проекту вирішується, чи потрібно здійснювати випуск облігацій серіями, тобто залучати кошти частинами.

Найбільше запитань завжди викликає відсоткова ставка – ціна, яку міська рада заплатить інвесторам за запозичення. У рішенні можна вказувати лімітну ціну: «не більше ніж». Однак це означає, що інвестор може одержати менше, ніж сподівався, так як емітент має право знизити ціну. Якщо вказати конкретну ціну або «не менше ніж», то більше ризикує емітент, який не буде мати права знизити ціну. Тут все залежить від того, яких інвесторів бачить емітент – кваліфікованих чи не-

кваліфікованих, і чи буде здійснюватися публічна пропозиція.

Розмір відсоткової ставки за ОМП здебільшого прив'язується до ставки по облігаціях внутрішньої державної позики (ОВДП). ОВДП – ліквідний фінансовий інструмент, його можна придбати як на первинному ринку, так і на вторинному. Якщо відсоткова ставка по ОВДП становить 17%, то ставка по ОМП має бути принаймні 17,5%, щоб зацікавити інвесторів, адже ОВДП – менш ризиковий і більш ліквідний фінансовий інструмент. Якщо інвестиційний проект є прибутковим, то ставка може бути і вище.

Можна подумати і про емісію дисконтних облігацій, коли ОМП розміщуються зі знижкою до номінальної вартості, а погашаються за номінальною вартістю. Проте такі облігації зараз не так часто зустрічаються.

Періодичність виплати відсотків також має велике значення для інвесторів. Можна планувати виплату в кінці строку обігу разом із погашенням, можна раз на рік або й щоквартально. Останній вид виплати виглядає привабливіше для інвесторів, але накладає зобов'язання на емітента, так як невиплата відсотків у передбачений термін – дуже небезпечний сигнал. Це так званий «технічний дефолт».

Серед інших умов запозичення варто звернути увагу на строк запозичення (період, на який здійснюються запозичення). Найбільш популярними і прийнятними є середньострокові запозичення на 3 роки. Це цілком відповідає переходу на середньострокове бюджетне прогнозування, дає змогу комплексно підійти до планування погашення облігацій. Також можна визначити строк запозичення у 5 чи 7

років, але тут потрібно надати інвесторам додаткові аргументи довіри.

Валюта запозичення також є істотною умовою: ніхто не забороняє здійснити емісію ОМП, номінованих в іноземній валюті. Проте така емісія, напевно, буде розрахована на іноземних інвесторів і емітент при цьому бере на себе валютні ризики. Віддавати борг потрібно буде в іноземній валюті.

Інші умови запозичення мають технічний або цілком визначений характер. Номінальна вартість має бути зручним

інструментом для розрахунків: здебільшого визначають вартість у 10 000 або 1 000 гривень. Згідно із законодавством облігації взагалі не можуть випускатися «на пред'явника» чи бути «у документарній формі», тому їх тип – «іменні», а форма існування – «бездокументарна».

Мінфін може не погодити рішення про здійснення запозичення та запропонувати змінити його істотні умови. Тоді новим рішенням міської ради вносяться зміни до раніше прийнятого, і вже таке рішення має бути погоджено.

3. Депозитарне обслуговування випусків облігацій місцевих позик Національним банком України

Національний банк України (НБУ) є учасником депозитарної системи, що виконує функції депозитарію облігацій місцевих позик.

Емітенти ОМП для НБУ є клієнтами.

Депозитарій обслуговує всі операції з цінними паперами на рахунках у цінних паперах клієнтів.

Емітент (міська рада) для укладення з депозитарієм НБУ договору про обслуговування випусків цінних паперів, відкриття рахунку в цінних паперах подає лист-заяву на укладення договору та відкриття рахунку в цінних паперах у довільній формі із зазначенням переліку документів, що додаються, а саме:

1) анкета рахунку в цінних паперах за формою, затвердженою депозитарієм НБУ та розміщеною на сторінці офіційного Інтернет-представництва НБУ;

2) копії документів, що підтверджують обрання, призначення на посаду осіб, які мають право діяти від імені емітента без довіреності, та/або письмові відомості про офіційно оприлюднені документи, що підтверджують обрання, призначення на посаду осіб, які мають право діяти від імені емітента без довіреності, засвідчені

підписом керівника та печаткою емітента;

3) довіреність на виконання повноважень розпорядника рахунком у цінних паперах, видана та підписана керівником або іншою особою, уповноваженою на це установчими документами емітента, і засвідчена відбитком печатки емітента, якщо розпорядником рахунку є особа, яка не має права діяти від імені емітента без довіреності;

4) картка із зразками підписів розпорядників рахунку в цінних паперах, затверджена керівником або іншою особою, уповноваженою на це установчими документами емітента, та відбитком печатки емітента;

5) два примірники договору на обслуговування випусків цінних паперів, заповнених емітентом за формою, затвердженою депозитарієм НБУ та розміщеною на сторінці офіційного Інтернет-представництва НБУ, підписані керівником або іншою особою, уповноваженою на це установчими документами емітента, та затверджені відбитком печатки емітента.

Договори про обслуговування випусків цінних паперів з емітентами ОМП укладає НБУ в особі начальника Управління депозитарної діяльності (див. додаток 6).

Після укладення договору про обслуговування випусків цінних паперів з НБУ міська рада повинна звернутися до Національного депозитарію України (НДУ) із заявою щодо здійснення нумерації (кодифікації) цінних паперів (див. додаток 7).

Міжнародний ідентифікаційний номер (код випуску) цінних паперів відповідно до міжнародного стандарту ISO 6166 «Цінні папери - Міжнародна система ну-

мерування для ідентифікації цінних паперів» (код ISIN).

ISIN (International Securities Identification Number) є стандартом 6166 ISO. Цей стандарт дає змогу ідентифікувати випуски цінних паперів, у т. ч. й облігацій, у кожній країні світу і забезпечує можливість учасникам ринку різних країн вільно і зрозуміло здійснювати операції з цінними паперами.

Принципи кодування за ISIN:

а) перші два літерні символи – «префікс», що є кодом країни, в якій емітент зареєстрований;

б) дев'ятизначний цифровий, літерний або змішаний літерно-цифровий код – «базисний номер» (може бути менше дев'яти символів, тоді останні означаються як нулі);

в) «контрольна цифра», що розраховується за спеціальною формулою.

Наприклад, UA0350100969.

Присвоєння коду ISIN є платною послугою НДУ.

Після присвоєння коду ISIN випуску облігацій місцевих позик депозитарій НБУ може здійснювати обслуговування розміщення ОМП на фондовій біржі або поза фондовою біржею.

Емітент після реєстрації випуску ОМП або реєстрації випуску ОМП та затвердження проспекту ОМП в реєструвальному органі (НКЦПФР), отримання тимчасового свідоцтва випуску оформляє та надає для депонування в депозитарії НБУ тимчасовий глобальний сертифікат (див. додаток 8).

Депозитарій НБУ на підставі отриманих документів та розпоряджень після депонування тимчасового глобального

сертифіката здійснює зарахування загальної кількості ОМП на емісійний рахунок емітента для обліку цінних паперів, заблокованих за тимчасовим глобальним сертифікатом.

Депозитарій НБУ для обслуговування розрахунків за результатами розміщення ОМП на фондовій біржі за принципом «поставка цінних паперів без оплати» вносить до реєстру договорів брокерів інформацію про андеррайтера на підставі розпорядження емітента/керуючого рахунком у цінних паперах.

Депозитарій НБУ здійснює обслуговування розрахунків за результатами розміщення ОМП за одним із таких принципів:

1) «оплата проти поставки цінних паперів» у результаті розміщення поза фондовою біржею;

2) «поставка цінних паперів без оплати» у результаті розміщення поза фондовою біржею;

3) «поставка цінних паперів без оплати» у результаті розміщення на фондовій біржі.

Депозитарій НБУ здійснює обслуговування розрахунків за договорами щодо ОМП під час розміщення ОМП поза фондовою біржею за принципом «оплата проти поставки цінних паперів» у такому порядку:

1) емітент/андеррайтер подає депозитарію НБУ розпорядження на переказ ОМП з рахунку емітента;

2) депозитарні установи, що обслуговують перших власників ОМП, подають депозитарію НБУ розпорядження на переказ ОМП на рахунки депозитарних

установ у розрізі власників/типів власників;

3) депозитарій НБУ за результатами квітуння зустрічних розпоряджень емітента та депозитарних установ здійснює переказ ОМП з рахунку в цінних паперах емітента на рахунки у цінних паперах депозитарних установ для їх зарахування на рахунки в цінних паперах перших власників з установами відповідних обмежень щодо обігу цінних паперів для здійснення грошових розрахунків та надає повідомлення про необхідність перерахування коштів на суму зобов'язань до банку, що обслуговує відповідних перших власників;

4) депозитарій НБУ одночасно з перерахуванням першими власниками коштів за придбані ОМП виконує безумовні депозитарні операції переказу розміщених ОМП на рахунки в цінних паперах перших власників для обліку цінних паперів, заблокованих за емісійними обмеженнями.

Депозитарій НБУ здійснює обслуговування розрахунків за договорами щодо ОМП під час здійснення розміщення ОМП поза фондовою біржею за принципом «поставка цінних паперів без оплати» у такому порядку:

1) емітент/андеррайтер подає депозитарію НБУ розпорядження на переказ ОМП з рахунку емітента;

2) депозитарні установи, що обслуговують перших власників ОМП, подають депозитарію НБУ розпорядження на переказ ОМП на рахунки депозитарних установ у розрізі власників/типів власників;

3) депозитарій НБУ за результатами квітування зустрічних розпоряджень емітента та депозитарних установ здійснює переказ ОМП з рахунку в цінних паперах емітента на рахунки в цінних паперах депозитарних установ для їх зарахування на рахунки в цінних паперах перших власників з установленням відповідних обмежень щодо обігу цінних паперів, заблокованих за емісійними обмеженнями. Грошові розрахунки у цьому разі здійснюються без участі депозитарію НБУ.

Депозитарій НБУ здійснює обслуговування розрахунків за договорами щодо ОМП під час здійснення розміщення ОМП на фондовій біржі за принципом «поставка цінних паперів без оплати» у такому порядку:

1) емітент/андеррайтер подає депозитарію НБУ розпорядження на блокування ОМП на рахунку емітента для продажу на фондовій біржі;

2) депозитарій НБУ виконує операцію блокування ОМП на рахунку емітента для продажу на фондовій біржі та надає фондовій біржі інформацію про заблоковані ОМП;

3) фондова біржа за результатами укладених правочинів з розміщення ОМП подає депозитарію НБУ відомість;

4) депозитарій НБУ на підставі відомості від фондової біржі формує та надає депозитарним установам, що обслуговують перших власників, розпорядження на переказ ОМП на рахунки депозитарних установ для їх подальшого зарахування на рахунки перших власників;

5) депозитарні установи, що обслуговують перших власників, підтверджують депозитарію НБУ зарахування ОМП на рахунки перших власників;

6) депозитарій НБУ здійснює переказ ОМП з рахунку в цінних паперах емітента на рахунки в цінних паперах депозитарних установ для їх зарахування на рахунки в цінних паперах перших власників з установленням відповідних обмежень щодо обігу цінних паперів, заблокованих за емісійними обмеженнями.

Операції переказу ОМП з рахунку в цінних паперах емітента під час їх розміщення на фондовій біржі є безумовними операціями з управління таким рахунком у цінних паперах та не вимагають надання емітентом окремих розпоряджень депозитарію НБУ.

Депозитарій НБУ виконує операцію розблокування ОМП, що були заблоковані на рахунку емітента для продажу на фондовій біржі та нерозміщені, на підставі відповідного розпорядження емітента.

Емітент упродовж семи робочих днів після отримання свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій оформляє та надає для депонування до депозитарію НБУ глобальний сертифікат (див. додаток 9).

Кількість ОМП, що зазначена в глобальному сертифікаті випуску, має відповідати загальному обсягу розміщених ОМП, за якими одержано кошти. Якщо випуск було розміщено не в повному обсязі, то депозитарій НБУ здійснює списання залишку нерозміщених ОМП з рахунку емітента з їх подальшим анулюванням на підставі відповідного розпорядження емітента/андеррайтера.

³ Квітування – операція депозитарію НБУ щодо перевірки реквізитів зустрічних розпоряджень, що здійснюється з метою встановлення збігу реквізитів таких розпоряджень.

Глобальні/тимчасові глобальні сертифікати можуть бути оформлені у формі паперового або електронного документа.

Емітент ОМП для депонування глобального/тимчасового глобального сертифіката подає депозитарію НБУ такі документи:

1) розпорядження на депонування глобального/тимчасового глобального сертифіката (див. додаток 10);

2) оформлений глобальний/тимчасовий глобальний сертифікат;

3) копію затвердженого проспекту ОМП та/або рішення про емісію ОМП;

4) копію свідоцтва/тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій.

Депозитарій НБУ на підставі розпоряджень емітента здійснює депонування тимчасового глобального/глобального сертифіката за ОМП.

Депозитарій НБУ в разі депонування глобального сертифіката за ОМП одночасно здійснює погашення тимчасового глобального сертифіката.

Емітент у випадку внесення будь-яких змін до інформації, що міститься в глобальному сертифікаті, здійснює переоформлення глобального сертифіката шляхом надання депозитарію НБУ нового глобального сертифіката для депонування.

Погашені глобальні/тимчасові глобальні сертифікати зберігаються упродовж п'яти років із часу погашення після чого підлягають знищенню зі складанням відповідних актів з описом індивідуальних ознак кожного глобального/тимчасового глобального сертифіката в порядку, передбаченому законодавством України.

Депозитарій НБУ обслуговує операції емітентів з виплати доходу та/або погашення ОМП на рахунках у цінних паперах емітентів, депозитарних установ та іноземних депозитаріїв, у т. ч. обслуговування розрахунків за результатами їх проведення.

Депозитарій НБУ здійснює обслуговування платежів із виплати доходу та/або погашення ОМП шляхом перерахування відповідним депозитарним установам та/або іноземним депозитаріям одержаних від відповідного обслуговуючого банку емітента ОМП коштів із виплати доходу та/або погашення ОМП.

Депозитарій НБУ перераховує кошти з виплати доходу та/або погашення ОМП депозитарним установам та іноземним депозитаріям, на рахунках яких обліковуються відповідні випуски ОМП, на їхні рахунки, зазначені в анкетах рахунків у цінних паперах.

4. Скільки коштує випуск облігацій

Під час емісії облігацій емітент несе певні витрати, які мають окупитися за рахунок майбутніх доходів.

Витрати емітента можна розподілити на обов'язкові (табл. 2) та додаткові (необов'язкові) (табл. 3).

Таблиця 2

Обов'язкові витрати емітента ОМП у процесі їх емісії

Вид витрат	Витрати, грн	Джерело інформації
Призначення коду ISIN	1 975	https://www.csd.ua
Обслуговування випуску облігацій	750	https://bank.gov.ua
Депонування тимчасового глобального сертифіката	420	https://bank.gov.ua
Депонування глобального сертифіката	420	https://bank.gov.ua
УСЬОГО	3 565	

Обов'язкові витрати емітента (міської ради) пов'язані з депозитарним обслуговуванням. Варто зауважити, що у таблиці 2 наведено лише витрати у процесі емісії. За зберігання ОМП на рахунку в цінних паперах емітента доведеться платити 0,00034% від середньої номінальної

вартості ОМП за розрахунковий період. Наприклад, якщо номінальна вартість 300 000 000 грн, то вартість зберігання складе 102 000 грн. За одну операцію з виплати суми доходу та/або погашення за ОМП потрібно буде сплатити 750 грн.

⁴ <https://bank.gov.ua/document/download?docId=90015171>

Таблиця 3

Додаткові витрати емітента ОМП у процесі їх емісії

Вид витрат	Витрати
Послуги з інформаційно-технічної підтримки	1 800 грн
Підключення та підтримка терміналу для доступу до торговельної системи фондової біржі	2 200 грн
Послуги рейтингового агентства	Від 20 000 до 50 000 грн
Послуги андеррайтингу	0,1–10% від номінальної вартості розміщених облігацій або від суми, на яку розміщено облігації

Інформація, яку готує емітент (міська рада), підлягає оприлюдненню. Якщо розміщення здійснюється серед заздалегідь визначеного кола осіб, оприлюднювати потрібно лише звіт про результати емісії облігацій, якщо шляхом публічної пропозиції – ще й проспект облігацій (якщо він готується), повідомлення про те, яким чином оприлюднено проспект, де з ним можна ознайомитися потенційним інвесторам, і обов'язково ще й публічну пропозицію. Цю інформацію можна оприлюднити у загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР про ринок цінних паперів на <https://stockmarket.gov.ua/> безкоштовно. Якщо емітент хоче більшої інформаційної підтримки, можна скористатись послугами авторизованої особи, яка здійснює діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку. Поки що такою особою є тільки Державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» (АРІФРУ). Вартість послуг АРІФРУ наведено у таблиці 3.

Підключення та підтримка терміналу для доступу до торговельної системи фондової біржі потрібні тільки у випадку, коли емітент здійснює публічну пропозицію через фондову біржу. В Україні є декілька фондових бірж, наведена у таблиці 3 вартість послуг є вартістю послуг однієї з цих бірж.

Послуги рейтингового агентства з присвоєння рейтингів емітенту та облігаціям будуть коштувати від 20 до 50 тис. грн (в Україні є декілька уповноважених рейтингових агентств).

Оплата послуг андеррайтера є однією з найбільших статей витрат серед усіх витрат емітента у процесі емісії, але вони не є обов'язковими. З іншого боку, залучення андеррайтера позбавляє емітента необхідності самому забезпечувати організацію емісії облігацій.

Андеррайтер є ліцензованим НКЦПФР торговцем цінними паперами і може надавати консультації емітенту щодо розміщення цінних паперів цього емітента.

⁵<https://smida.gov.ua/services>

⁶<http://pfts.ua/stock-exchange-pfts/stock-exchange-tariffs>

⁷Експертна оцінка

⁸<http://ukrgasbank.com/ru/corporative/securities/tariffs/>

Андеррайтер відповідно до договору з емітентом може здійснювати:

1) купівлю цінних паперів у емітента з подальшим їх перепродажем інвесторам;

2) гарантування повного або часткового продажу цінних паперів емітента інвесторам, повний чи частковий їх викуп за фіксованою ціною з подальшим перепродажем;

3) продаж якомога більшої кількості цінних паперів без зобов'язання придбати будь-які цінні папери, що не були продані.

Типовий договір андеррайтингу, затверджений рішенням НКЦПФР від

18.09.2012 № 1240 (зі змінами та доповненнями), наведено у додатку 11.

Документи для реєстрації випуску облігацій можна надсилати поштою, але представники емітентів для впевненості можуть особисто подати ці документи до НКЦПФР у м. Київ за адресою: вул. Московська, 8. У цьому випадку потрібно врахувати ще й витрати на відрядження. Оціночна вартість таких витрат від 1000 до 3000 грн (проїзд, проживання та добові).

Порівняння умов одержання кредиту і випуску облігацій місцевих позик на прикладі Ощадбанку та випуску ОМП Івано-Франківською міською радою наведено у таблиці 4.

Таблиця 4**Порівняння умов одержання кредиту і випуску облігацій місцевих позик**

Умови	Ощадбанк	Облігації місцевих позик (м. Івано-Франківськ)
Процентна ставка, грн	17,99 %	17,5%
Строк запозичення	до 3 років	3 роки
Одноразова комісія при наданні кредиту	від 0,5%;	0%
Погашення кредиту (облігацій)	щомісячно/щоквартально	у кінці строку
Сплата процентів	щомісячно	щоквартально
Забезпечення кредитування (облігацій)	нерухоме та рухоме майно, майнові права, порука	не потрібно

Висновок: для міської ради умови розміщення облігацій місцевих позик не гірші, а за деякими параметрами – кращі за умови одержання кредитів.

⁹ <https://www.oschadbank.ua/ua/corporate/credit/vikonannya-kap-talnikh-vitrat/>

¹⁰ <http://pfts.ua/news/2698-na-birzhi-pfts-vidbulos-rozmishchennya-obligatsij-m-ivano-frankivsk>

Розділ IV.

ЯК ПІДГОТУВАТИ РІШЕННЯ ПРО ЕМІСІЮ ОБЛІГАЦІЙ МІСЦЕВИХ ПОЗИК

Рішення про емісію ОМП – це головний документ, який має підготувати уповноважений орган міської ради (здебільшого це виконавчий комітет міської ради). Він складається з двох частин: 1) інформація про емітента, його діяльність та фінан-

сово-господарський стан; 2) інформація про облігації внутрішніх місцевих позик.

У цьому розділі на прикладі показано, як готувати рішення про емісію. Приклад є умовним, але базується на реальному рішенні про емісію ОМП.

1. Інформація про емітента, його діяльність та фінансово-господарський стан

1. Загальна інформація про емітента:

1)	повне найменування	_____ МІСЬКА РАДА
2)	скорочене найменування (за наявності)	-
3)	код за ЄДРПОУ	33644799
4)	місцезнаходження	Україна, 70607, м. _____, вул. Соборна, 45
5)	засоби зв'язку (телефон, факс, електронна пошта)	+38-0967-556908, +38-0967-556909 (факс), m.rada@gov.ua
6)	дата державної реєстрації емітента; орган, що здійснив державну реєстрацію емітента	20.10.1997. Виконавчий комітет _____ міської ради
7)	строк, після завершення якого закінчуються повноваження цього складу Ради, що є емітентом облігацій	Відповідно до ст. 141 Конституції України, строк повноважень міської ради встановлено на п'ять років. Останні вибори міської ради відбулись 20__ року. Повноваження Міської ради тривають до відкриття першої сесії Міської ради наступного скликання, тобто у 20__ році

2. Інформація про формування місцевого бюджету на поточний рік:

доходи бюджету (загальний обсяг, обсяг загального фонду, обсяг спеціального фонду, у тому числі обсяг бюджету розвитку)

1) Міський бюджет міста _____

затверджений рішенням _____ міської ради:

від 15.12.20__ р. № 450-... «Про міський бюджет на 20__ рік»;

від 05.05.20__ р. № 130-... «Про внесення змін до рішення від 15.12.20__ р. № 450-... «Про міський бюджет на 20__ рік».

Інформація про Емітента, у т. ч. інформація про формування місцевого бюджету, фінансовий стан Емітента, виконання місцевого бюджету, стан виконання зобов'язань щодо розрахунків за місцевим боргом і грошові зобов'язання емітента, наведена станом на __. __. 20__ р.

Доходи міського бюджету на 20__ р. встановлено у сумі 3 007 254 тис. грн, у т. ч. доходи загального фонду міського бюджету – 2 903 443 тис. грн – та доходи спеціального фонду міського бюджету – 103 811 тис. грн, з них доходи бюджету розвитку – 45 600 тис. грн.

тис. грн

Код	Найменування згідно з класифікацією доходів бюджету	Усього	Загальний фонд	Спеціальний фонд	
				Усього	у т. ч. бюджет розвитку
1	2	3	4	5	6
10 000 000	Податкові надходження	1 721 930	1 721 780	150	
20 000 000	Неподаткові надходження	163 884	88 933	74 951	20 000
30 000 000	Доходи від операцій з капіталом	25 600		25 600	25 600
40 000 000	Офіційні трансфери	1 092 730	1 092 730		
	Всього доходів	3 007 254	2 903 443	103 811	45 600

витрати бюджету: видатки бюджету (загальний обсяг, обсяг видатків загального фонду, спеціального фонду за функціональною та відомчою класифікацією видатків), кошти на погашення основної суми боргу

- 2) Загальний обсяг витрат міського бюджету міста _____ на 20__ рік становить 3 545 217 тис. грн, у тому числі загального фонду – 2 294 403 тис. грн – та спеціального фонду – 1 250 814 тис. грн.

Розподіл видатків за функціональною структурою бюджету

тис. грн

Код	Найменування	Загальний фонд	Спеціальний фонд		Разом
			Усього	у т. ч. бюджет розвитку	
1	2	3	4	5	6
0100	Державне управління				
1000	Освіта				
2000	Охорона здоров'я				
3000	Соціальний захист та соціальне забезпечення				
4000	Культура і мистецтво				
5000	Фізична культура і спорт				
6000	Житлово-комунальне господарство				
7000	Економічна діяльність				
8000	Інша діяльність				
9000	Міжбюджетні трансферти				
	Разом видатків				
	Кредитування				
	Усього видатків	2 294 403	1 250 814	1 200 480	3 545 217

¹¹ Стовпці мають бути заповнені цифрами.

Розподіл видатків за відомчою класифікацією

тис. грн

Код	Найменування	За- гальний фонд	Спеціальний фонд		Разом
			Усього	у т. ч. бюджет розви- тку	
1	2	3	4	5	6
02	Виконавчі органи місцевих рад				
06	Департамент освіти і науки				
07	Управління охорони здоров'я				
08	Департамент соціальної політики				
09	Служба у справах дітей				
10	Департамент культури				
11	Департамент молодіжної політики і спорту				
12	Департамент житлової, комунальної політики і спорту				
15	Управління капітального будівництва				
16	Департамент містобудування, архітектури та культурної спадщини				
19	Управління транспорту та зв'язку				
27	Управління економічного розвитку				
31	Департамент комунальних ресурсів				
37	Фінансове управління				
	Разом видатків				
	Кредитування				
02	Виконавчі органи місцевих рад				
15	Управління капітального будівництва				
37	Фінансове управління				
	Усього	2294 403	1250 814	1 200 480	3545 217

¹² Стовпці мають бути заповнені цифрами.

Відповідно до рішення сесії ради від ____ 20__ р. № ____ «Про внесення змін до рішення від ____ 20__ № ____ «Про міський бюджет на 20__ рік» кошти на погашення основної суми боргу по діючих кредитах складають 3,5 млн грн.

3) граничний обсяг дефіциту бюджету за спеціальним фондом Дефіцит за спеціальним фондом міського бюджету становить 1 149 505 тис. грн.

3. Інформація про фінансовий стан емітента в поточному році та упродовж п'яти останніх років:

1)

інформація про виконання місцевого бюджету у 20__ році

Період	Показник	Доходи міського бюджету	Видатки міського бюджету
	Загальний фонд		
	Спеціальний фонд		
	Усього		

інформація про виконання місцевого бюджету у 20__ - 20__ роках

Період	Показник	Доходи міського бюджету	Видатки міського бюджету
	Загальний фонд		
20__	Спеціальний фонд		
	Усього		
	Загальний фонд		
20__	Спеціальний фонд		
	Усього		
	Загальний фонд		
20__	Спеціальний фонд		
	Усього		
	Загальний фонд		
20__	Спеціальний фонд		
	Усього		

За 20_ рік міський бюджет у цілому за надходженнями загального та спеціального фонду виконано до річного плану на 100,5% (при плані на рік із врахуванням змін в сумі _____ тис. грн, фактично надійшло _____ тис. грн, що на _____ тис. грн більше порівняно з відповідним періодом минулого року).

Загальний фонд із врахуванням трансфертів до уточнених річних планових показників виконано на 100,2 %при плані на рік в сумі _____ тис. грн, фактично надійшло _____ тис. грн, що на _____ тис. грн більше від надходжень минулого року.

Спеціальний фонд із врахуванням трансфертів до уточнених річних планових показників виконано на 100,3% при плані на рік в сумі _____ тис. грн, фактично надійшло _____ тис. грн, що на _____ тис. грн більше від надходжень минулого року

2)

інформація про надання гарантій щодо виконання боргових зобов'язань

З метою покращення якості та надійності у наданні комунальних послуг, розвитку та вдосконалення водопровідних, каналізаційних і теплоенергетичних систем, впровадження нових енергозберігаючих технологій, а також реалізації проектів за рахунок коштів міжнародних банків міською радою було прийнято рішення, відповідно до яких міська рада виступає гарантом виконання зобов'язань, що виникають у рамках виконання кредитних угод.

Учасником проекту «Розвиток міської інфраструктури», який кредитується Європейським банком реконструкції та розвитку, є комунальне підприємство «Комунводоенергопром». У рамках проекту було укладено кредитний договір на суму 7 млн євро. Відповідно до кредитного договору період сплати 30.04 та 30.10 кожного року. Станом на _____ 20__ року залишок боргу перед Міністерством фінансів України – 3 млн євро. Простроченої заборгованості немає

3)

інформація про стан виконання зобов'язань щодо розрахунків за місцевим боргом

Для забезпечення економії бюджетних коштів та з метою економії теплоносіїв міською радою здійснено залучення кредитів до міського бюджету, а саме: кредит Північної екологічної фінансової корпорації (NEFCO) від _____ 20__ року в сумі 5 млн грн на строк 5 років, відсоткова ставка 3 % річних, мета проекту – «Вуличне освітлення у місті». Станом на _____ 20__ погашено 3,7 млн грн, борг – 1,3 млн грн. Терміни здійснення виплат щоквартально, простроченої заборгованості немає

4. Інформація про грошові зобов'язання емітента:

1)	які існують на дату прийняття рішення про емісію облігацій (про здійснення запозичення у формі емісії облігацій):	
	кредитні правочини та зміни до них (номер і дата укладання правочину, сторони, вид правочину)	На дату прийняття рішення про емісію облігацій укладений і діє кредитний договір між міською радою в особі фінансового управління виконавчого комітету з Північною Екологічною Фінансовою Корпорацією (NEFCO) № EIC 7/567 від _____ 20__ року
	кредитор за кожним укладеним кредитним правочином	Північна Екологічна Фінансова Корпорація (NEFCO)
	сума зобов'язання за кожним укладеним кредитним правочином	5 000 000 грн (п'ять мільйонів гривень)
	вид валюти зобов'язання	UAH (гривня)
	строк і порядок виконання кредитного правочину	Строк – 5 років, виплати – щоквартально
	відомості про остаточну суму зобов'язання за кредитним правочином	1 300 тис. грн
	рішення судів щодо виникнення, виконання та припинення зобов'язань за укладеним кредитним правочином	відсутні
2)	які не було виконано:	
	кредитні правочини та зміни до них (номер, дата укладання правочину, сторони, вид правочину)	-
	кредитор за кожним укладеним кредитним правочином	-
	сума зобов'язання за кожним укладеним кредитним правочином	-
	вид валюти зобов'язання	-
	строк і порядок виконання кредитного правочину	-
	дата виникнення прострочення зобов'язання за кредитним правочином, його розмір і стадія погашення	-
	рішення судів щодо виникнення, виконання та припинення зобов'язань за укладеним кредитним правочином	-

5. Інша інформація*(за наявності)

2. Інформація про облігації внутрішніх місцевих позик, щодо яких прийнято рішення про емісію

1. Дата, номер рішення про емісію облігацій (про здійснення запозичення у формі емісії облігацій); найменування органу, який прийняв рішення; порядок прийняття рішення про емісію облігацій внутрішніх місцевих позик

Рішення про емісію облігацій внутрішніх місцевих позик серій «А» і «В» міста _____ прийнято Виконавчим комітетом _____ міської ради міста _____ від ____ 20__ р. № _____. Рішення про емісію прийнято на підставі рішення про здійснення запозичення у формі емісії облігацій, прийнятого міською радою міста _____ від ____ 20__ р. № _____, погодженого з Міністерством фінансів України (наказ Міністерства фінансів України від ____ 20__ р. № _____ «Про погодження обсягу та умов здійснення місцевого запозичення _____ міською радою у 20__ році»

2. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик (конкретні обсяги та напрями використання)

Кошти, залучені від розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик, в обсязі 300 млн грн буде використано на фінансування заходів з розвитку інфраструктури міста _____ у галузі:

- енерго- та ресурсозбереження;
- переробки твердих побутових відходів;
- розвитку транспортної інфраструктури;
- модернізації інженерної інфраструктури.

3. Джерела погашення та виплати доходу за облігаціями внутрішніх місцевих позик

Джерелом погашення за облігаціями внутрішніх місцевих позик є кошти бюджету розвитку міста _____.

Джерелом виплати доходу за облігаціями є кошти загального фонду бюджету міста _____.

Планові надходження до бюджету міста _____, тис. грн

Рік	Разом	у т. ч.				Видатки загального фонду місцевого бюджету (без урахування реверсної дотації та субвенцій, окрім субвенцій, передбачених п. 6-8 частини першої ст. 97 Бюджетного кодексу України)	Межа видатків на обслуговування місцевого боргу	Видатки на обслуговування місцевого боргу
		Надходження коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту	Кошти від відчуження майна, що перебуває у комунальній власності	Кошти від продажу землі	Кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
20__								
20__								
20__								
20__								
20__								
Разом								

¹³ Стовпці мають бути заповненні цифрами

4. Інформація про облігації внутрішніх місцевих позик, які пропонуються до розміщення:

1)	параметри випуску:	
	характеристика облігацій (іменні; відсоткові/дисконтні; звичайні (незабезпечені)/забезпечені)	Іменні відсоткові звичайні (незабезпечені)
	кількість облігацій	30 000 (тридцять тисяч) штук
	номінальна вартість облігації	10 000,00 (десять тисяч) гривень 00 коп.
	загальна номінальна вартість випуску облігацій	300 000 000,00 (триста мільйонів) гривень 00 коп.
	серія облігацій*	облігації випускаються двома серіями «А» і «В» по 15 000 (п'ятнадцять тисяч) штук у кожній серії
2)	інформація щодо забезпечення облігацій внутрішніх місцевих позик (у разі прийняття рішення про емісію забезпечених облігацій):	
	вид забезпечення (порука/гарантія ризиків непогашення основної суми боргу та/або невиплати доходу за облігаціями)	-
	розмір забезпечення	-
	найменування, місцезнаходження, код за ЄДРПОУ поручителя (-ів)/гаранта (-ів), місце, дата проведення його (їх) державної реєстрації	-
	розмір власного капіталу поручителя (-ів)/гаранта (-ів)	-
	реквізити документів, що підтверджують забезпечення (гарантія/договір поруки ризиків непогашення основної суми боргу та/або невиплати доходу за облігаціями)	-
	істотні умови договору поруки чи гарантії ризиків непогашення основної суми боргу та/або невиплати доходу за облігаціями (сума забезпечення, строк і порядок виконання договору) або основні положення гарантії (гарантійного листа): сума, на яку надається гарантія, строк і порядок виконання	-

	відомості про наявність між емітентом та поручителем/гарантом відносин контролю, укладених правочинів тощо	-
	баланс та звіт про фінансові результати поручителя (-ів)/гаранта (-ів)/страховика (-ів) за звітний рік, що передував року, в якому подаються документи для реєстрації випуску облігацій	-
3)	інформація про права, які надаються власникам облігацій, щодо яких прийнято рішення про емісію	Власники облігацій, щодо яких прийнято рішення про емісію, мають право: - купувати та продавати облігації на біржовому та позабіржовому ринках цінних паперів; - отримати номінальну вартість облігацій при настанні строку їх погашення; - отримувати відсотковий дохід у вигляді нарахованих відсотків на номінальну вартість облігацій у кінці кожного відсоткового періоду; - звернутись до емітента (міської ради) з пропозицією про викуп на умовах та в порядку, що визначені в цьому рішенні про емісію облігацій; - здійснювати інші операції з облігаціями, що не суперечать чинному законодавству України
4)	рівень рейтингової оцінки відповідного випуску облігацій та емітента облігацій; найменування рейтингового агентства; дата визначення рейтингової оцінки та/або останнього її оновлення*	Рішенням На зібранні рейтингового комітету рейтингового агентства «_____», яке відбулося _____ 20__ р., прийнято рішення № _____ про встановлення кредитного рейтингу міста _____. Встановлено довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою uaBBB+, прогноз кредитного рейтингу «Стабільний»

5. Порядок розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик та їх оплати:

1)	дати початку та закінчення розміщення облігацій; адреса, де відбуватиметься укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій	Дата початку укладення договорів з першими власниками облігацій у процесі розміщення: Серія «А» - _____ 20__ р. Серія «В» - _____ 20__ р. Дата закінчення укладення договорів з першими власниками облігацій у процесі розміщення (включно): Серія «А» - _____ 20__ р. Серія «В» - _____ 20__ р. Зміни дат початку та закінчення укладення договорів з першими власниками облігацій у процесі розміщення не передбачається. Облігації розміщуються на території України серед юридичних та фізичних осіб, резидентів і нерезидентів шляхом публічної пропозиції. Розміщення облігацій відбуватиметься через андеррайтера на фондовій біржі «_____» за адресою: Україна, 01____, Київ, вул._____, ____. Емітент до дати початку укладання договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій може прийняти рішення про відмову від розміщення облігацій
2)	можливість дострокового закінчення розміщення облігацій (якщо на запланований обсяг облігацій укладено договори з першими власниками та облігації повністю оплачено)	Розміщення облігацій серій «А» і «В» вважатиметься таким, що відбулось, за реалізації хоча б однієї облігації відповідної серії. У разі укладення впродовж періоду розміщення облігацій договорів щодо розміщення усього обсягу випуску облігацій будь-якої серії та повної оплати, виконавчий комітет _____ міської ради може прийняти рішення про дострокове закінчення укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення відповідної серії облігацій

3)	дії, що проводяться в разі дострокового закінчення розміщення облігацій (якщо на запланований обсяг облігацій укладено договори з першими власниками та облігації повністю оплачено)	У разі дострокового закінчення укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій відповідної серії, виконавчий комітет _____ міської ради приймає рішення про дострокове закінчення укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення відповідної серії облігацій, а також щодо затвердження результатів укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій, результатів емісії облігацій та затвердження звіту про результати емісії облігацій. Емітент здійснює реєстрацію звіту про результати емісії облігацій відповідної серії згідно з вимогами НКЦПФР
4)	порядок подання заяв на придбання облігацій	Для придбання облігацій відповідної серії особи, які бажають придбати облігації, подають андеррайтеру заяву на купівлю облігацій згідно з правилами та регламентом фондової біржі «_____». Андеррайтер має пріоритетне право на придбання облігацій у процесі розміщення
5)	порядок укладання договорів купівлі-продажу облігацій	Укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій серії «А», «В» відбувається шляхом укладання договорів купівлі-продажу цінних паперів з андеррайтером згідно з правилами та регламентом фондової біржі «_____», розрахунки за укладеними договорами в процесі розміщення здійснюються без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати». Особа, яка придбаває облігації, повинна мати відкритий рахунок у цінних паперах у обраній нею депозитарній установі

6)	строк та порядок оплати облігацій, зокрема:	
	запланована ціна продажу облігацій під час розміщення (за номінальною вартістю/з дисконтом (нижче номінальної вартості)/з премією (вище номінальної вартості) або критерії та/або умови, відповідно до яких визначається така ціна (у випадках здійснення публічної пропозиції))	Запланована ціна продажу облігацій серії «А», «В» під час розміщення становить 100% від номінальної вартості облігацій. Фактична ціна продажу облігацій визначається попитом та ринковими умовами під час укладання договорів з першими власниками, вказується у договорі купівлі-продажу облігацій, але не може бути меншою номінальної вартості облігацій. Всі ціни визначаються з точністю до однієї копійки
	валюта, у якій здійснюється оплата облігацій (національна або іноземна валюта)	Оплата облігацій здійснюється у національній валюті України – гривні
	найменування і реквізити банку та номер поточного рахунку, на який вноситься оплата за облігації (якщо оплата облігацій здійснюється у національній валюті та іноземній валюті, окремо вказуються номери рахунків у національній та іноземній валютах)	Покупці здійснюють оплату придбаних ними облігацій відповідно до умов договору купівлі-продажу цінних паперів, укладених з андеррайтером від імені емітента з покупцями цінних паперів, шляхом переказу коштів у повному обсязі на рахунок емітента № _____ у Головному управлінні Державної казначейської служби України у _____ області МФО _____, код за ЄДРПОУ _____. У разі, якщо купівля облігацій в процесі укладення договорів з першими власниками облігацій у процесі розміщення здійснюється самим андеррайтером, то на підставі договору купівлі-продажу цінних паперів, укладеного між андеррайтером та емітентом, кошти переказуються андеррайтером на рахунок емітента

	строк оплати облігацій	При розміщенні облігацій відповідної серії оплата здійснюється покупцями відповідно до умов договору купівлі-продажу, але не пізніше дати закінчення укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення – ____ 20__ р. Після повної оплати облігацій покупцем андеррайтер упродовж 1 (одного) банківського дня надає розпорядження депозитарію на переказ облігацій на рахунок у цінних паперах покупця. Умови та термін переходу прав власності на облігації при їх розміщенні визначаються укладеними договорами купівлі-продажу цінних паперів. Перехід прав власності при розміщенні облігацій має відбутися не пізніше дати закінчення розміщення облігацій ____ 20__ р.
7)	відомості про андеррайтера (якщо емітент користується його послугами щодо розміщення облігацій цього випуску):	
	повне найменування	«_____»
	код за ЄДРПОУ	_____
	місцезнаходження	_____, м. _____, вул. _____
	номери телефонів, факсів	+380_____
	номер, дата видачі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами, а саме – андеррайтингу	Ліцензія серії АЕ № _____ від ____ 20__ р. на провадження професійної діяльності з торгівлі цінними паперами, а саме – андеррайтингу
	реквізити договору з андеррайтером (номер, дата укладення)	Договір андеррайтингу від ____ 20__ р. № АА- _____
8)	відомості про депозитарій Національного банку України:	
	повне найменування	Національний банк України
	місцезнаходження	м. Київ, вул. Інститутська, 9
	код за ЄДРПОУ	00032106
	реквізити договору про обслуговування випусків цінних паперів (номер, дата укладення) (у разі наявності)	Договір про обслуговування випусків цінних паперів № _____ від ____ 20__ р.

6. Строк повернення внесків, внесених в оплату за облігації внутрішніх місцевих позик, у разі визнання емісії облігацій недійсною

Емітент у разі визнання емісії облігацій відповідної серії недійсною припиняє розміщення, якщо воно незавершене, та персонально повідомляє перших власників цінних паперів про визнання реєструвальним органом (НКЦПФР) емісії цих цінних паперів недійсною упродовж 20 банківських днів після отримання відповідного рішення реєструвального органу (поштовим листом з повідомленням про вручення). Виконавчий комітет _____ міської ради зобов'язується у повному обсязі повернути кожному з перших власників сплачені за облігації кошти не пізніше шести місяців з дня прийняття реєструвальним органом рішення про визнання емісії цих цінних паперів недійсною. Повернення коштів у повному обсязі здійснюється на рахунки, з яких було здійснено оплату за облігації у процесі розміщення. Повернення внесків, внесених в оплату за облігації, здійснюється на підставі рішення виконавчого комітету _____ міської ради про повернення внесків, внесених в оплату за облігації, у разі визнання емісії недійсною.

7. Строк повернення внесків, внесених в оплату за облігації внутрішніх місцевих позик, у разі незатвердження у встановлені строки результатів емісії облігацій внутрішніх місцевих позик

У разі незатвердження результатів укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій протягом 60 календарних днів з дня закінчення строку укладення договорів виконавчий комітет _____ міської ради зобов'язується у повному обсязі повернути кожному з перших власників сплачені за облігації кошти упродовж 1 (одного) місяця після дня закінчення визначеного законом строку для затвердження результатів укладення договорів з першими власниками у процесі розміщення облігацій. Повернення коштів у повному обсязі здійснюється на рахунки, з яких було здійснено оплату за облігації у процесі розміщення. При цьому власники облігацій відповідної серії здійснюють переказ належних їм облігацій зі свого рахунку у цінних паперах, відкритого в депозитарній установі, на рахунок емітента в депозитарії НБУ.

8. Перелік осіб, які є учасниками розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик (у разі прийняття рішення про розміщення облігацій внутрішніх місцевих позик без публічної пропозиції), із зазначенням:

- 1) для юридичних осіб – резидентів: найменування, місцезнаходження, коду за ЄДРПОУ, місця, дати проведення державної реєстрації;
- 2) для юридичних осіб – нерезидентів: найменування, місцезнаходження, реквізитів документа, що свідчить про реєстрацію цієї юридичної особи в країні її місцезнаходження;
- 3) для фізичних осіб – резидентів: прізвища, імені, по батькові, місця проживання, номера та серії паспорта або іншого документа, що

- посвідчує особу, дати його видачі, найменування органу, що видав відповідний документ;
- 4) для фізичних осіб – нерезидентів: прізвища, імені, по батькові (за наявності), громадянства, номера та серії паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, дати його видачі, найменування органу, що видав відповідний документ.

9. Умови, дата закінчення обігу облігацій внутрішніх місцевих позик

Облігації обертаються вільно на території України. Власниками облігацій можуть бути юридичні та фізичні особи, резиденти та нерезиденти України. Обіг облігацій здійснюється на рахунках у цінних паперах. Право власності на придбані облігації виникає з моменту їх зарахування на рахунок у цінних паперах власника в депозитарній установі та підтверджується випискою з цього рахунку, яку надає депозитарна установа. Обіг облігацій починається з наступного дня після реєстрації НКЦПФР звіту про результати емісії облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій відповідної серії і закінчується ____ 20__ року включно. Випуск вважається таким, що відбувся, за умови продажу хоча б однієї облігації. Для здійснення операцій з облігаціями власник облігацій має відкрити рахунок у цінних паперах в обраній ним депозитарній установі. На вторинному ринку облігації продаються за договірною ціною.

10. Інформація щодо можливості викупу емітентом облігацій внутрішніх місцевих позик:

випадки, у яких емітент здійснює обов'язковий викуп облігацій	Емітент має право за власною ініціативою упродовж строку обігу облігацій, за згоди власника облігацій, провести викуп облігацій. Рішення про викуп облігацій приймається виконавчим комітетом _____ міської ради
порядок повідомлення власників облігацій про здійснення викупу облігацій	Обов'язкового викупу облігацій емітентом не передбачено умовами випуску. Емітент має право за власною ініціативою упродовж строку обігу облігацій на підставі рішення виконавчого комітету _____ міської ради, за згоди власника облігацій, провести викуп облігацій. Емітент повідомляє власника облігацій про свою пропозицію викупити облігації у вигляді письмового повідомлення на адресу власника облігацій

порядок встановлення ціни викупу облігацій	Ціна викупу облігацій визначається за домовленістю сторін, але не нижче номінальній вартості облігацій – 10 000 (десять тисяч) гривень
строк, у який облігації можуть бути пред'явлені їх власниками для викупу	Викуп облігацій здійснюється за бажання власника облігацій упродовж 90 (дев'яноста) календарних днів від дати повідомлення емітента за окремим договором купівлі-продажу, що укладається з власником облігацій. У разі вияву бажання прийняти пропозицію емітента щодо надання облігацій емітенту для викупу, власник облігацій повинен звернутися до емітента упродовж 45 (сорока п'яти) календарних днів від дати отримання повідомлення емітента про викуп для укладення договору купівлі-продажу. Упродовж 10 (десяти) робочих днів з дати підписання договору купівлі-продажу власник облігацій надає депозитарній установі розпорядження та інші необхідні документи для зарахування облігацій на рахунок емітента. Емітент зі свого боку переказує кошти в термін, указаний у договорі купівлі-продажу. У разі викупу емітентом всіх облігацій є можливим прийняття рішення про анулювання викуплених облігацій. Рішення про анулювання облігацій приймається виконавчим комітетом _____ міської ради

11. Порядок виплати відсоткового доходу за облігаціями внутрішніх місцевих позик (у разі прийняття рішення про емісію відсоткових облігацій):

1)

адреси місць, дати початку і закінчення виплати доходу за облігаціями
Виплата відсоткового доходу здійснюється через депозитарій Національного банку України відповідно до Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України, що затверджене Постановою правління НБУ від 21 грудня 2017 року № 140 за адресою: м. Київ, вул. Інститутська, 9.

Дати початку і закінчення виплати доходу за облігаціями серії «А»

Відсотковий період	Початок періоду	Кінець періоду	Дата початку виплати	Дата закінчення виплати	Тривалість періоду, днів	Відсоткова ставка для виплати доходу (% річних)	Розмір відсоткової виплати, грн
1	26.06.20_	24.09.20_	25.09.20_	27.09.20_	91	17,5	436,30
2	25.09.20_	24.12.20_	25.12.20_	27.12.20_	91	17,5	436,30
3	25.12.20_	25.03.20_	26.03.20_	28.03.20_	91	17,5	436,30
4	26.03.20_	24.06.20_	25.06.20_	27.06.20_	91	17,5	436,30

Дати початку і закінчення виплати доходу за облігаціями серії «В»

Відсотковий період	Початок періоду	Кінець періоду	Дата початку виплати	Дата закінчення виплати	Тривалість періоду, днів	Відсоткова ставка для виплати доходу (% річних)	Розмір відсоткової виплати, грн.
1	26.06.20_	24.09.20_	25.09.20_	27.09.20_	91	17,5	436,30
2	25.09.20_	24.12.20_	25.12.20_	27.12.20_	91	17,5	436,30
3	25.12.20_	25.03.20_	26.03.20_	28.03.20_	91	17,5	436,30
4	26.03.20_	24.06.20_	25.06.20_	27.06.20_	91	17,5	436,30
5	25.06.20_	23.09.20_	24.09.20_	26.09.20_	91	17,5	436,30
6	24.09.20_	23.12.20_	24.12.20_	26.12.20_	91	17,5	436,30
7	24.12.20_	24.03.20_	25.03.20_	27.03.20_	91	17,5	436,30
8	25.03.20_	23.06.20_	24.06.20_	26.06.20_	91	17,5	436,30

Якщо дата виплат відсоткового доходу припадає на неробочий (святковий, вихідний) день за законодавством України, то виплата доходу здійснюється у перший робочий день, наступний за неробочим (святковим, вихідним) днем. Відсотковий дохід за неробочі (святкові, вихідні) дні не нараховується і не виплачується.

2)

валюта, у якій здійснюється виплата відсоткового доходу (національна або іноземна валюта).

Виплата відсоткового доходу здійснюється у національній валюті України – гривні.

12. Порядок погашення облігацій внутрішніх місцевих позик:

1)	адреси місць, дати початку і закінчення погашення облігацій	Погашення облігацій (виплата номінальної вартості облігацій) здійснюється шляхом переказу коштів у сумі номінальної вартості облігацій відповідної серії на рахунок депозитарію Національного банку України в Національному банку України та подальшого переказу таких коштів на рахунки депозитарних установ та/або іноземних депозитаріїв, які обслуговують власників облігацій. Адреса депозитарію Національного банку України: м. Київ, вул. Інститутська, 9. Виплата сум з погашення облігацій відповідної серії здійснюється за адресами місцезнаходження депозитарних установ та/або іноземних депозитаріїв, які обслуговують власників облігацій в порядку, визначеному відповідними договорами та законодавством України. Погашення облігацій здійснюється у такі дати: Серія «А» - з ____ 20__ р. по ____ 20__ р. Серія «В» - з ____ 20__ р. по ____ 20__ р. Якщо дата погашення облігацій припадає на неробочий (святковий, вихідний) день за законодавством України, погашення здійснюється у перший робочий день, наступний за неробочим (святковим, вихідним) днем
2)	порядок виплати номінальної вартості облігації із зазначенням валюти, у якій здійснюється погашення (національна або іноземна валюта) (у разі прийняття рішення про розміщення відсоткових/дисконтних облігацій)	Погашення облігацій (виплата номінальної вартості облігацій) здійснюється за рахунок коштів емітента в національній валюті України – гривні. Погашення облігацій (виплата номінальної вартості облігацій) здійснюється через депозитарій Національного банку України відповідно до Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України, що затверджене Постановою Правління НБУ від 21 грудня 2017 року № 140. Емітент згідно з вимогами та в строки, передбачені договором про обслуговування випусків цінних паперів, та цим рішенням про емісію облігацій забезпечує надходження відповідних сум коштів з виплати доходу та/або погашення номінальної вартості облігацій відповідної серії на відповідний рахунок депозитарію Національного банку України в Національному банку України.

		Депозитарій Національного банку України в день надходження коштів на рахунок депозитарію Національного банку України в Національному банку України на підставі реєстру власників облігацій відповідної серії, сформованого на кінець дня, що передує даті початку виплати відсоткового доходу та/або дати початку погашення облігацій відповідної серії, формує реєстр (-и) платіжних доручень та засобами системи автоматизації депозитарію Національного банку України надсилає його/їх Операційному департаменту для здійснення переказу коштів на рахунки отримувачів. Операційний департамент на підставі наданих депозитарієм Національного банку України документів до завершення операційного дня дати платежу забезпечує переказ коштів на рахунки депозитарних установ та іноземних депозитаріїв. Депозитарій Національного банку України одночасно із завершенням грошових розрахунків здійснює безумовну операцію переказу облігацій відповідної серії з рахунків у цінних паперах власників на рахунок емітента, відкритий у депозитарії Національного банку України. У разі якщо реквізити, за якими повинна бути здійснена виплата доходу та/або погашення номінальної вартості облігацій відповідної серії, є некоректними або відсутні, то кошти, призначені для виплати відсоткового доходу за облігаціями відповідної серії, обліковуються на рахунку депозитарної установи до моменту уточнення або отримання відповідних реквізитів для виплати доходу та/або погашення номінальної вартості облігацій відповідної серії. Відсотки за коштами за період обліку на рахунок депозитарної установи до моменту виплати власникам не нараховуються та не виплачуються
--	--	--

3)	можливість дострокового погашення емітентом всього випуску облігацій за власною ініціативою (порядок повідомлення власників облігацій про прийняття емітентом рішення про дострокове погашення випуску облігацій; порядок встановлення ціни дострокового погашення облігацій; строк, у який облігації мають бути пред'явлені для дострокового погашення)	Дострокове погашення емітентом облігацій відповідної серії за власною ініціативою можливе у разі прийняття виконавчим комітетом _____ міської ради рішення про дострокове погашення облігацій відповідної серії. Після прийняття виконавчим комітетом _____ міської ради рішення про дострокове погашення облігацій відповідної серії та визначення дати початку і дати закінчення дострокового погашення облігацій відповідної серії за власною ініціативою, емітент не пізніше ніж за 30 (тридцять) календарних днів до встановлення дати початку погашення емітентом облігацій відповідної серії оприлюднює повідомлення про дострокове погашення облігацій відповідної серії за власною ініціативою на власному веб-сайті та у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів. Дата початку дострокового погашення облігацій відповідної серії має припадати на дату виплати відсоткового доходу. У таку дату Емітентом виплачується відсотковий дохід за відповідний відсотковий період та відбувається виплата 100% номінальної вартості кожної облігації відповідної серії. Погашення облігацій за власною ініціативою (виплата номінальної вартості облігацій) здійснюється за рахунок коштів емітента в національній валюті України – гривні. Погашення облігацій за власною ініціативою (виплата номінальної вартості облігацій) здійснюється через депозитарій Національного банку України відповідно до Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України, що затверджене Постановою правління НБУ від 21 грудня 2017 року № 140
----	---	---

4)	можливість дострокового погашення облігацій за вимогою їхніх власників (порядок повідомлення власників облігацій про прийняття емітентом рішення про дострокове погашення випуску облігацій; порядок встановлення ціни дострокового погашення облігацій; строк, у який облігації можуть бути пред'явлені для дострокового погашення)	Дострокове погашення облігацій відповідної серії за вимогою їхніх власників не передбачається
5)	дії, які проводяться у разі несвоєчасного подання облігацій для погашення (дострокового погашення) випуску облігацій	Операції з переказу облігацій відповідної серії для погашення з рахунків власників на рахунок емітента здійснюються депозитарієм Національного банку України у порядку виконання безумовної операції

13. Порядок оголошення емітентом дефолту та порядок дій емітента в разі оголошення ним дефолту

У разі неспроможності емітента виплатити власникам облігацій відсотковий дохід за облігаціями та/або погасити частину чи повну вартість облігацій у терміни та спосіб, зазначені в цьому рішенні про емісію облігацій, емітент оголошує про дефолт шляхом надсилання до дати початку виплати відсоткового доходу та/або погашення облігацій відповідного повідомлення до НКЦПФР у строк, що не перевищує 10 (десяти) календарних днів з моменту оголошення дефолту. Емітент протягом 10 (десяти) календарних днів із дати оголошення дефолту здійснює персональне письмове повідомлення про оголошення дефолту власників облігацій, але не пізніше ніж за 20 (двадцять) календарних днів до дати початку виплати відсоткового доходу та/або погашення облігацій згідно з термінами та строками, зазначеними в цьому рішенні про емісію облігацій, шляхом надсилання рекомендованим листом відповідних повідомлень на підставі зведеного облікового реєстру власників облігацій, складеного депозитарієм Національного банку України на дату оголошення дефолту.

Подальші дії Емітента здійснюються відповідно до вимог чинного законодавства України.

14. Інформація про попередні випуски облігацій внутрішніх місцевих позик та їх результати (за кожним випуском окремо та за наявності):

- 1) загальний обсяг емісії
- 2) дата, номер державної реєстрації випусків
- 3) кількість розміщених та кількість погашених облігацій
- 4) інформація про випадки несплати та несвоечасної сплати емітентом доходу за облігаціями та/або сплати не в повному обсязі доходу за облігаціями
- 5) інформація про випадки непогашення або несвоечасного погашення облігацій, суму боргу

15. Інші відомості* (за наявності)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ¹⁴

1. Бюджетний кодекс України. ВР України, 8 липня 2010 року, № 2456-VI.
2. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». ВР України, 30 жовтня 1996 року, № 448/96-ВР.
3. Закон України «Про депозитарну систему». ВР України, 6 липня 2012 року, № 5178-VI.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». ВР України, 21 травня 1997 року, № 280/97-ВР.
5. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок». ВР України, 23 лютого 2006 року, № 3480-IV.
6. Наказ Міністерства фінансів України від 25.07.2012 № 866. «Про затвердження Порядку ведення Реєстру місцевих запозичень та місцевих гарантій».
7. Наказ Міністерства фінансів України від 17.01.2018 № 12. «Про організацію роботи зі складання Державною казначейською службою України бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів».
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рейтингової шкали». КМ України, 26 квітня 2007 року, № 665.
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень». КМ України, 16 лютого 2011 року, № 110.
10. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України». НБУ, 21 грудня 2017 року, № 140.
11. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про внесення змін до Порядку визнання емісії цінних паперів недобросовісною та недійсною». НКЦПФР, 30 травня 2018 року, № 357.
12. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії облігацій внутрішніх місцевих позик та їх обігу». НКЦПФР, 14 червня 2018 року, № 392.
13. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Положення про здійснення публічної пропозиції цінних паперів». НКЦПФР, 21 червня 2018 року, № 424.
14. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Типового договору андеррайтингу». НКЦПФР, 18 вересня 2012 року, № 1240.

¹⁴ Усі нормативно-правові акти використані зі змінами та доповненнями станом на 06.05.2019.

Додаток 1

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

ТИМЧАСОВЕ СВІДОЦТВО про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку засвідчує, що випуск облігацій, який здійснюється

_____ (найменування емітента, код за ЄДРПОУ)

на загальну суму _____
(сума словами) гривень

номінальною вартістю _____
(сума словами) гривень,

забезпечених/незабезпечених (звичайних):

відсоткових іменних _____ штук

на суму _____ гривень,

дисконтних іменних _____ штук

на суму _____ гривень

внесено до Державного реєстру випусків цінних паперів.

Реєстраційний № __/1-I-20-T.

Дата реєстрації «__» _____ 20__ року.

(уповноважена особа)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

М.П. _____

Додаток 2

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

СВІДОЦТВО про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку засвідчує, що випуск облігацій, який здійснюється

_____ (найменування емітента, код за ЄДРПОУ)

на загальну суму _____
(сума словами) _____ гривень

номінальною вартістю _____
(сума словами) _____ гривень,

забезпечених/незабезпечених (звичайних):

відсоткових іменних _____ штук

на суму _____ гривень,

дисконтних іменних _____ штук

на суму _____ гривень,

внесено до Державного реєстру випусків цінних паперів.

Тимчасове свідоцтво про реєстрацію випуску облігацій внутрішніх місцевих позик від «__» _____ 20__ року № _____) з рахунку в цінних паперах емітента на рахунки в цінних паперах депозитарних року № _____, видане Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, вважати таким, що анульоване.

Реєстраційний № ____/1-І-200.

Дата реєстрації «__» _____ 20__ року.

Дата видачі «__» _____ 20__ року.

_____ (уповноважена особа)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

М.П. _____

Додаток 3

Розрахунки і обґрунтування здійснення запозичення з урахуванням вимог частини третьої статті 18 та статті 74 Бюджетного кодексу України

(заявник – найменування місцевої ради)

станом на « ____ » _____ 20 ____ року
тис. грн

Рік ¹	Індикативні прогнозні показники місцевого бюджету за основними видами доходів та фінансування (у частині бюджету розвитку) ²								Серед-ньорічний індика-тивний прогноз-ний обсяг надхо-джень бюджету розви-тку ³	Межа загаль-ного обсягу місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим чи те-риторіальною громадою міста боргу ⁴	Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого Автономною Рес-публікою Крим чи територіальною громадою міста боргу (прогноз станом на кінець бюджетного періоду)
	усього	у т. ч. (розшифрувати за видами)									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
20..	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
20..										x	
n									x		

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Керівник місцевого фінансового органу

Видатки загального фонду місцевого бюджету	Видатки загального фонду місцевого бюджету (без урахування реверсної дотації та субвенцій, окрім субвенцій, передбачених пунктами 6–8 частини першої статті 97 Бюджетного кодексу України)	Межа видатків на обслуговування місцевого боргу ⁵	Видатки на обслуговування місцевого боргу
13	14	15	16

¹ Заповнюється починаючи з року звернення. Кількість рядків дорівнюватиме кількості років, необхідних для остаточних розрахунків за боргом.

² Заповнюється без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів. Показники за два роки, що настають за роком звернення, проставляються з прогнозу відповідного місцевого бюджету, складеного та схваленого відповідно до частини четвертої статті 21 Бюджетного кодексу України. У наступних роках показники заповнюються на підставі інформації, наведеної в обґрунтуванні обсягу доходів бюджету розвитку спеціального фонду міського бюджету, який планується спрямовувати на погашення основної суми місцевого боргу впродовж цього періоду його погашення, що додається до повідомлення міської ради, Міністерству фінансів України відповідно до підпункту 6 пункту 6 Порядку здійснення місцевих запозичень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 року № 110.

³ Розраховується як середнє арифметичне обсягу індикативних прогнозних показників місцевого бюджету за основними видами доходів і фінансування (у частині бюджету розвитку) двох суміжних років. Наприклад: середньорічний індикативний прогнозний обсяг надходжень бюджету розвитку за 2016 та 2017 роки = (індикативні прогнозні показники місцевого бюджету (кол. 2) на 2016 рік + індикативні прогнозні показники місцевого бюджету (кол. 2) на 2017 рік)/2.

⁴ Заповнюється починаючи з року звернення. Розраховується шляхом множення середньорічного індикативного прогнозного обсягу надходжень бюджету розвитку (без урахування обсягу місцевих запозичень та капітальних трансфертів (субвенцій) з інших бюджетів) двох бюджетних періодів, що настають за плановим, на 200 відсотків (для міста Києва – 400 відсотків).

⁵ Розраховується шляхом множення видатків загального фонду місцевого бюджету (без урахування реверсної дотації та субвенцій, окрім субвенцій, передбачених пунктами 6–8 частини першої статті 97 Бюджетного кодексу України) кожного року на 10 відсотків.

Додаток 4

Інформація про поточний стан виконання зобов'язань з погашення місцевого боргу, стан розрахунків за місцевим боргом за п'ять років, що передують року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення, а також про зобов'язання, виконання яких забезпечено гарантією Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи міської ради, та стан розрахунків за ними

(заявник – найменування місцевої ради)
станом на «___» _____ 20___ року

Основна інформація про позику				Дані про фактичне надходження позики		Дані про погашення позики			
						планові (згідно із договором, графіком)		фактичні	
найменування кредитора	найменування суб'єкта господарювання	валюта позики ¹	сума у валюті позики ²	дата (-и) ³	сума у валюті позики ⁴	дата (-и)	сума у валюті позики ⁴	дата (-и)	сума у валюті позики
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Запозичення, що здійснювалися до місцевого бюджету впродовж п'яти років, що передують року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення ⁷									
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	x								
...	x								
Запозичення, що здійснені до місцевого бюджету впродовж року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення ⁸									
	x								
Разом по запозиченнях до місцевого бюджету									
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Зобов'язання, виконання яких забезпечено гарантією Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи міської ради ⁹									
...									
Разом по гарантійних зобов'язаннях									
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Разом по запозиченнях до місцевого бюджету та гарантійних зобов'язаннях									
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Додаток 4

Інформація про поточний стан виконання зобов'язань з погашення місцевого боргу, стан розрахунків за місцевим боргом за п'ять років, що передують року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення, а також про зобов'язання, виконання яких забезпечено гарантією Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи міської ради, та стан розрахунків за ними

(заявник – найменування місцевої ради)
станом на « ____ » _____ 20 ____ року

Дані про обслуговування позики				Місцевий (гарантований) борг станом на:				
планові (згідно із договором, графіком)		фактичні		початок 1-го з п'яти років, що передують поточному	31 грудня року, що передує поточному		дату подання повідомлення	
дата (-и) ⁵	сума у валюті позики	дата (-и)	сума у валюті позики	сума у валюті позики	сума у валюті позики	сума в національній валюті	сума у валюті позики	сума в національній валюті ⁶
11	12	13	14	15	16	17	18	19
Запозичення, що здійснювалися до місцевого бюджету впродовж п'яти років, що передують року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення ⁷								
х	х	х	х		х	х	х	х
				х				
Запозичення, що здійснені до місцевого бюджету впродовж року, в якому приймається рішення про здійснення запозичення ⁸								
				х	х	х		
Разом по запозиченнях до місцевого бюджету								
х	х	х	х					
Зобов'язання, виконання яких забезпечено гарантією Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи міської ради ⁹								
				х				
				х				
Разом по гарантійних зобов'язаннях								
х	х	х	х	х				
Разом по запозиченнях до місцевого бюджету та гарантійних зобов'язаннях								
х	х	х	х					

¹ Код валюти Національного банку України, наприклад USD.

² Проставляється загальний обсяг позики у тисячах з двома десятковими знаками після коми.

³ У форматі rrrr.дд.мм. (щодо місцевого запозичення). У форматі rrrr (щодо позики, отриманої під місцеву гарантію).

⁴ Проставляється у тисячах з двома десятковими знаками після коми.

⁵ У форматі rrrr.мм. Декілька дат упродовж одного року розділяються між собою похилими рисками.

⁶ Проставляється у тисячах з двома десятковими знаками після коми. За офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на зазначену дату.

⁷ Заповнюється в розрізі кожного окремого договору про позику. Дані щодо кожного окремого договору про позику у графах 5–14 заповнюються, починаючи з 1-го з п'яти років, що передують поточному. Кількість рядків дорівнюватиме кількості років, необхідних для остаточних розрахунків за договором позики. Декілька сум, отриманих/спланих протягом одного року, розділяються між собою похилими рисками.

⁸ Заповнюється в розрізі кожного окремого договору про позику. Дані щодо кожного окремого договору про позику у графах 5–14 заповнюються, починаючи з поточного року. Кількість рядків дорівнюватиме кількості років, необхідних для остаточних розрахунків за договором позики. Декілька сум, отриманих/погашених упродовж одного року, розділяються між собою похилими рисками.

⁹ Заповнюється в розрізі кожного суб'єкта, що отримав позику під гарантію місцевої ради, та кожного проекту. Дані щодо кожного суб'єкта та окремого проекту у графах 5–14 заповнюються, починаючи з кінця року, що передує поточному. Під час заповнення першого рядка за кожним суб'єктом та за окремим проектом графи 5, 7, 9, 11, 13 не заповнюються. У графах 6, 8, 10, 12, 14 проставляються суми отриманих та погашених позик та платежів з їх обслуговування наростаючим підсумком. Кількість рядків за кожним суб'єктом та за окремим проектом дорівнюватиме кількості років, необхідних для остаточних розрахунків за договором позики. Декілька сум, отриманих/погашених упродовж одного року, розділяються між собою похилими рисками.

Додаток 5

НАЦІОНАЛЬНА РЕЙТИНГОВА ШКАЛА (затверджена Постановою КМУ № 665 від 26 квітня 2007 року)

1. Довгострокові кредитні рейтинги (більше ніж один рік)

Інвестиційні рівні

uaAAA	Позичальник або окремий борговий інструмент з таким рейтингом характеризується найвищоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами
uaAA	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується дуже високоюкредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами
uaA	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується високоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaBBB	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується достатньоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов

Спекулятивні рівні

uaBB	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується кредитоспроможністю нижчою, ніж достатня порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaB	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Дуже висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaCCC	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Потенційна вірогідність дефолту
uaCC	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується високою вірогідністю дефолту
uaC	Позичальник очікує дефолт за борговими зобов'язаннями
uaD	Дефолт. Виплата відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями позичальника припинена без досягнення згоди з кредиторами щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу

2. Короткострокові кредитні рейтинги (до одного року)

Інвестиційні рівні

uaK1	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується найвищоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника дає змогу запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaK2	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується високоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника достатньо високий для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaK3	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується достатньоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника задовільний для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді

Спекулятивні рівні

uaK4	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується низькоюкредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника недостатній для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaK5	Позичальник або окремий борговий інструмент характеризується дуже низькоюкредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Фінансовий стан такого позичальника не дає змоги запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
uaKD	Позичальник оголосив дефолт за борговими зобов'язаннями

3. Додаткові позначення

- або +	Проміжні категорії рейтингу щодо основних категорій
(pi)	Рейтинги, визначені на підставі використання лише публічної інформації
відкликаний	Рейтинг, відкликаний у зв'язку з тим, що позичальник не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин
призупинений	Рейтинг, що може бути відкликаний (як проміжний етап перед його можливим відкликанням) у зв'язку з тим, що позичальник не надає необхідної інформації для оновлення рейтингу, або з інших причин

4. Види прогнозів кредитних рейтингів

Стабільний	Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу впродовж року
Позитивний	Позитивний прогноз вказує на можливість підвищення рейтингу впродовж року при збереженні позитивних тенденцій і нівелюванні поточних ризиків
Негативний	Негативний прогноз вказує на можливість зниження рейтингу впродовж року при збереженні негативних тенденцій і реалізації поточних ризиків
У розвитку	Прогноз вказує на підвищену ймовірність зміни рейтингу впродовж року

Додаток 5

Договір про обслуговування випусків цінних паперів

№ _____
(зразок)

" ____ " _____ 20__ року

м. Київ

_____ (далі – Емітент), що є неприбутковою установою відповідно пункту 133.4.6. статті 133 розділу III Податкового кодексу України, в особі _____, який діє на підставі Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", _____ з першої сторони,

_____ , що є неприбутковою установою відповідно до пункту 133.4.6. статті 133 розділу III Податкового кодексу України, як уповноважена особа Емітента щодо проведення платежів з виплати доходу та погашення облігацій внутрішніх місцевих позик (далі – ОМП), випущених Емітентом (далі – Платник з погашення ОМП) в особі _____, що діє на підставі _____ з другої сторони, та

Національний банк України (далі – Депозитарій), що здійснює діяльність на підставі Законів України "Про Національний банк України", "Про депозитарну систему України", в особі начальника Управління депозитарної діяльності Національного банку України Супруна Андрія Володимировича, який діє на підставі розпорядження Національного банку України від 13 грудня 2017 року № 907-ро, з третьої сторони (далі разом – Сторони, а кожен окремо - Сторона) уклали цей Договір (далі – Договір) про таке:

I. Предмет Договору

1. Предметом Договору є надання Депозитарієм Емітенту послуг щодо:

- відкриття та ведення рахунку в цінних паперах Емітента (далі – рахунок Емітента), обслуговування випусків ОМП Емітента та обслуговування корпоративних операцій Емітента щодо випущених ним ОМП відповідно до нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) з питань депозитарної та клірингової діяльності, Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України, що затверджене постановою Правління Національного банку України від 21.12.2017 № 140, (далі – Положення) та законодавства України;

- перерахування сум коштів зі слати доходу та/або погашення за ОМП Емітента у вигляді грошових коштів, що Платник з погашення ОМП перераховує на рахунок Депозитарію в Національному банку України в порядку визначеному Положенням.

2. Емітент/керуючий рахунком Емітента здійснює оплату за депозитарними послугами, що надані Депозитарієм з дотриманням вимог законодавства України з питань депозитарної діяльності та внутрішніх документів Депозитарію.

II. Права та обов'язки Сторін

1. Депозитарій зобов'язаний:

1) відкрити Емітенту рахунок Емітента протягом трьох робочих днів після подання Емітентом документів, визначених Положенням та законодавством України;

2) приймати на зберігання оформлені Емітентом/керуючим рахунком Емітента відповідно до законодавства України з питань депозитарної діяльності глобальні/тимчасові глобальні сертифікати випусків ОМП Емітента в порядку, визначеному Положенням;

3) зберігати отримані від Емітента/керуючого рахунком Емітента глобальні/тимчасові глобальні сертифікати та обліковувати ОМП, на випуски яких оформлено ці документи, відповідно до Положення та законодавства України;

4) у разі додаткової емісії ОМП Емітента прийняти на зберігання переоформлений глобальний/тимчасовий глобальний сертифікат в порядку, визначеному Положенням;

5) приймати до виконання розпорядження Емітента/керуючого рахунком Емітента заповнені, оформлені та подані в строки та в порядку визначеному цим Договором та законодавством України;

6) здійснювати ведення рахунку Емітента шляхом виконання операцій згідно з порядком та в строки, визначені Положенням;

7) відображати зміни на рахунках Емітента та депозитарних установ, які обліковують права на ОМП відповідного випуску Емітента, за наслідком операцій Емітента щодо випущених ним ОМП;

8) за запитом Емітента/керуючого рахунком Емітента протягом трьох робочих днів з дати надходження відповідного запиту готувати та передавати в спосіб, зазначений у цьому запиті довідки:

- про стан рахунку в цінних паперах Емітента на визначену дату;
- про операції з цінними паперами Емітента за визначений період;
- інші довідки, надання яких передбачено законодавством України;

9) за розпорядженням Емітента/керуючого рахунком Емітента складати та передавати в спосіб, зазначений у цьому розпорядженні, реєстр утримувачів ОМП.

10) надавати Емітенту/керуючому рахунком Емітента засобами поштового зв'язку або електронної пошти Національного банку України, а також шляхом розміщення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України Положення та тарифи Депозитарію, що є чинними на час підписання цього Договору, а також зміни до Положення і тарифів Депозитарію не пізніше ніж за сім днів до початку застосування відповідних змін;

11) не виконувати жодних дій та не надавати жодної інформації щодо ОМП Емітента, операцій Емітента на рахунок Емітента або щодо самого Емітента без відповідних розпоряджень Емітента/керуючого рахунком Емітента, засвідчених підписом розпорядника рахунку та відбитком печатки Емітента/керуючого рахунком Емітента, крім випадків, прямо передбачених законодавством України;

12) у випадку переоформлення та/або погашення Емітентом глобального/тимчасового глобального сертифіката прийняти відповідний глобальний/тимчасовий глобальний сертифікат для подальшого його зберігання відповідно до вимог Положення та законодавства України;

13) у разі здійснення розміщення цінних паперів на фондовій біржі, вносити зміни до системи депозитарного обліку на підставі інформації, отриманої від фондової біржі або особи, що здійснює кліринг;

14) здійснювати архівне зберігання погашених глобальних/тимчасових глобальних сертифікатів, що були оформлені за випусками ОМП Емітента протягом строку, встановленого законодавством України.

2. Депозитарій має право:

1) надавати інформаційні та консультаційні послуги щодо кон'юнктури ринку, умов обігу ОМП, іншу інформацію, необхідні Емітенту/керуючому рахунком Емітента, Платнику з погашення ОМП для реалізації ними своїх прав та обов'язків;

2) не виконувати будь-яких дій і не надавати інформації щодо ОМП, що обліковуються на рахунок Емітента, без відповідних розпоряджень

Емітента/керуючого рахунком Емітента, якщо інше не встановлене законодавством України;

3) не виконувати розпорядження Емітента/керуючого рахунком Емітента, якщо:

- допущено порушення Емітентом/керуючим рахунком Емітента строку та порядку оплати послуг Депозитарію, які визначено в розділі III цього Договору;

- виявлено невідповідність підпису розпорядника рахунку Емітента/керуючого рахунком Емітента та/або відбитка печатки Емітента/керуючого рахунком Емітента на розпорядженні про проведення депозитарної операції, зразку підпису розпорядника рахунку Емітента/керуючого рахунком Емітента та/або відбитка печатки, що містяться в картці із зразками підписів розпорядників рахунку в цінних паперах;

- відсутні повноваження або закінчився строк повноважень розпорядника рахунку Емітента/керуючого рахунком Емітента, за підписом якого надано розпорядження;

- виявлено порушення вимог подання та заповнення розпоряджень або якщо виконання цих розпоряджень суперечить законодавству України;

- є інші підстави для відмови у виконанні розпорядження Емітента/керуючого рахунком Емітента, що передбачені Положенням та законодавством України;

4) не приймати на зберігання глобальний / тимчасовий глобальний сертифікат у разі недотримання вимог законодавства щодо оформлення та складу реквізитів цих сертифікатів, та/або ненадання будь-якого документа, надання якого є обов'язковим для депонування глобального/тимчасового глобального сертифіката;

5) призупинити виконання операцій на рахунку Емітента з першого числа наступного місяця за який повинна була здійснена оплата за отримані послуги у випадку порушення Емітентом/керуючим рахунком Емітента умов оплати послуг Депозитарію відповідно до розділу III цього Договору;

6) призупинити виконання операцій на рахунку Емітента на підставі рішень судових органів, а також інших уповноважених державних органів, що здійснюють контроль та регулюють ринок цінних паперів, з обов'язковим поданням Емітенту/керуючому рахунком Емітента протягом одного операційного дня з часу отримання зазначених документів письмового повідомлення із зазначенням підстав і строків призупинення операцій на рахунку.

3. Емітент зобов'язаний:

1) дотримуватися вимог Положення в частині взаємовідносин Емітента та Депозитарію;

2) призначити розпорядників рахунку;

3) надавати до Депозитарію на зберігання глобальний/тимчасовий глобальний сертифікат з дотриманням вимог щодо його оформлення та переліку документів, необхідних для депонування, визначених Положенням та законодавством України ;

4) надавати до Депозитарію у випадку переоформлення та/або погашення глобального/тимчасового глобального сертифіката відповідний глобальний/тимчасовий глобальний сертифікат для подальшого його зберігання відповідно до вимог Положення та законодавства України;

5) надавати Депозитарію інформацію та/або документи, необхідні Депозитарію для виконання обов'язків, установлених цим Договором або законодавством України;

6) дотримуватись вимог Положення та законодавства України при поданні та заповненні розпоряджень Депозитарію;

7) протягом трьох робочих днів з моменту внесення змін до своїх реквізитів або документів, що надавались для відкриття та ведення рахунку Емітента, подавати інформацію про ці зміни та належним чином оформлені документи, в яких відбулись відповідні зміни, до Депозитарію;

8) дотримуватися строків та порядку надання розпоряджень на проведення операцій з ОМП на рахунку Емітента, розпоряджень на депонування та/або погашення глобальних/тимчасових глобальних сертифікатів, запитів на отримання інформації, установлених цим Договором та Положенням;

9) оплачувати послуги, що надаються Депозитарієм Емітенту згідно з затвердженими Депозитарієм тарифами, умовами та строками, передбаченими розділом III цього Договору.

4. Емітент має право:

1) призначити керуючого або керуючих рахунком Емітента;

2) надавати до Депозитарію розпорядження, заповнені, оформлені та подані в порядку та строки, визначені цим Договором, Положенням та законодавством України;

3) отримувати від Депозитарію за запитом, оформленим відповідно до вимог Положення, протягом трьох робочих днів з дати надходження відповідного запиту в спосіб, зазначений у цьому запиті довідки:

- про стан рахунку в цінних паперах Емітента на визначену дату;
- про операції з цінними паперами Емітента за визначений період;
- інші довідки, надання яких передбачено законодавством України;

4) отримувати від Депозитарію реєстр утримувачів ОМП, складений за розпорядженням Емітента/керуючого рахунком Емітента та переданий в спосіб, зазначений у цьому розпорядженні;

5) отримувати від Депозитарію засобами поштового зв'язку, а також шляхом розміщення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України Положення та тарифи Депозитарію, що є чинними на час підписання цього Договору, а також зміни до Положення і тарифів Депозитарію не пізніше ніж за сім днів до початку застосування відповідних змін;

5. Платник з погашення ОМП зобов'язаний здійснювати виплату коштів з перерахування доходу та/або погашення ОМП, випущених Емітентом, відповідно до умов випуску ОМП, визначених проспектом емісії, та в порядку визначеному Положенням на рахунок Депозитарію зазначений в розділі XII цього Договору.

III. Порядок розрахунків

1. Депозитарій щомісяця, до 26 числа надсилає Емітенту/керуючому рахунком Емітента засобами поштового зв'язку або електронної пошти Національного банку України акт виконаних робіт (акт про надання послуг) за розрахунковий період згідно з тарифами Депозитарію, підписаний уповноваженою особою/уповноваженими особами Депозитарію та засвідчений відбитком печатки Національного банку України. Акт виконаних робіт (акт про надання послуг) надсилається засобами поштового зв'язку на адресу Емітента/керуючого рахунком Емітента, зазначену ним в цьому Договорі або анкеті рахунку/ керуючого рахунком Емітента, як адреса для поштових відправлень, або, якщо така адреса не зазначена Емітентом/керуючим рахунком Емітента, – на адресу місцезнаходження Емітента/керуючого рахунком Емітента.

Початком розрахункового періоду за послугами є дата попереднього акта виконаних робіт (акта про надання послуг) або дата набрання чинності цим Договором. Кінець розрахункового періоду встановлюється на 23-й календарний день кожного місяця. Якщо 24-й календарний день місяця припадає на вихідний або святковий день, то кінець розрахункового періоду переноситься на день, що передує останньому робочому дню до 24-го календарного дня місяця.

2. У разі внесення Національним банком України змін до тарифів розмір оплати змінюється з дати набрання чинності цими змінами (без укладення додаткового договору).

3. Емітент/керуючий рахунком Емітента має здійснити оплату на підставі отриманого акта виконаних робіт (у тому числі пені) до першого числа наступного місяця або письмово надати свої зауваження/заперечення щодо акта виконаних робіт (акта про надання послуг). У разі неподання зауважень/заперечень щодо акта виконаних робіт (акта про надання послуг) Емітентом/керуючим рахунком Емітента в зазначений строк послуги є прийнятими в повному обсязі і такими, що підлягають оплаті, а акт виконаних робіт (акт про надання послуг) таким, що підписаний обома Сторонами.

IV. Взаємні обов'язки Сторін

1. Кожна Сторона зобов'язується виконувати свої обов'язки належним чином, сприяти іншій Стороні в виконанні обов'язків.

2. Обмін інформацією між Сторонами здійснюється шляхом листування засобами поштового або кур'єрського зв'язку. У разі призначення Емітентом керуючого рахунком Емітента обмін інформацією між керуючим рахунком Емітента та Депозитарієм може здійснюватися шляхом листування засобами електронної пошти Національного банку України.

3. У разі виявлення розбіжностей у підписі на розпорядженні Емітента/керуючого рахунком Емітента або відбитка печатки Емітента/керуючого рахунком Емітента зі зразком підпису відповідної особи та відбитком печатки Емітента/керуючого рахунком Емітента у картці із зразками підписів розпорядників рахунку в цінних паперах, яка засвідчена згідно з вимогами Положення, Депозитарій та Емітент/керуючий рахунком Емітента обмінюються відповідними повідомленнями. Таке розпорядження не підлягає виконанню до моменту усунення виявлених розбіжностей.

V. Виконання умов цього Договору

1. Дані про випуски ОМП, суми та дати (періоди) виплат та погашень, щодо кодів ОМП та інша інформація необхідна для проведення операції визначаються розпорядженнями Емітента/керуючого рахунком Емітента та додатковими документами, на підставі яких було складено розпорядження.

2. Одностороння відмова Сторін від виконання цього Договору або одностороння зміна його умов не допускається.

3. Зміни умов цього Договору можливі лише за письмовою згодою Сторін. Усі зміни до цього Договору дійсні лише в тому випадку, якщо вони оформлені в письмовій формі, підписані представниками Сторін і скріплені відповідними відбитками печаток Сторін.

VI. Відповідальність Сторін

1. У разі невиконання чи неналежного виконання Сторонами своїх зобов'язань, передбачених цим Договором, Положенням та законодавством України, винна Сторона несе майнову відповідальність за реальні завдані збитки, підтверджені документально.

2. За затримку оплати за надані послуги Емітент сплачує Депозитарію пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку від суми простроченого платежу за кожний день прострочення, що діяла в період, за який сплачується пеня.

3. У разі невиконання зобов'язань щодо своєчасної оплати за надані послуги Емітент сплачує Депозитарію суму боргу з урахуванням установленого індексу інфляції за весь час прострочення і 3% річних з простроченої суми.

4. Сторона, яка порушила зобов'язання, покладені на неї відповідно до цього Договору, має усунути ці порушення в найкоротший строк.

5. Депозитарій несе відповідальність за:

1) невиконання письмових розпоряджень (наказів) Емітента/керуючого рахунком Емітента, які передбачені законодавством України та цим Договором, оформлених з дотриманням вимог законодавства про депозитарну діяльність;

2) невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань з обліку ОМП на рахунку Емітента, у тому числі за неповноту та неправильність записів на рахунку Емітента.

6. Депозитарій не несе відповідальності перед Емітентом:

1) якщо завдані Емітенту збитки є наслідком дій, вчинених відповідно до розпоряджень (наказів) Емітента/керуючого рахунком Емітента;

2) якщо невиконання розпоряджень Емітента/керуючого рахунком Емітента відбулося у зв'язку з не здійсненням Емітентом оплати за отриманим актом виконаних робіт (актом про надання послуг) відповідно до розділу III цього Договору;

3) за невиконання розпоряджень Емітента/керуючого рахунком Емітента, які були надані з порушенням вимог цього Договору або законодавства про депозитарну діяльність;

4) якщо невиконання розпоряджень Емітента/керуючого рахунком Емітента відбулося у зв'язку з відповідною заборобою, накладеною Комісією, судом чи іншим органом державної влади відповідно до законодавства України.

7. Емітент несе відповідальність за:

1) своєчасність надання до Депозитарію, повноту та достовірність інформації відповідно до підпункту 5 пункту 3 розділу II цього Договору;

2) порушення вимог щодо порядку та/або строків подання до Депозитарію роз-

поряджень та інших документів, передбачених цим Договором або законодавством України;

3) своєчасність подання Депозитарію розпоряджень та інших документів та відомостей, необхідних Депозитарію для виконання своїх обов'язків, установлених цим Договором або законодавством України;

4) достовірність даних, що містяться в анкеті рахунку в цінних паперах і документах, поданих Депозитарію для відкриття і ведення рахунку, розпорядженнях та інших документах, необхідних Депозитарію для виконання своїх обов'язків, установлених цим Договором або законодавством України;

5) ненадання або порушення терміну надання інформації до Депозитарію про зміни у своїх реквізитах або документах, потрібних для відкриття та ведення рахунку;

6) за повноту та своєчасність оплати послуг Депозитарію за цим Договором відповідно до розділу III цього Договору та затверджених Депозитарієм тарифів.

8. Емітент не несе відповідальності за:

1) невиконання/несвоєчасне виконання вимог Договору або Положення, якщо таке невиконання/несвоєчасне виконання виникло внаслідок ненадання/несвоєчасного надання Депозитарієм інформації, передбаченої Договором або Положенням;

2) збитки, заподіяні в результаті протиправних дій Депозитарію.

9. Платник з погашення ОМП несе відповідальність за неперерахування або не-своєчасне перерахування коштів з виплати доходів та/або погашень ОМП відповідно до умов випуску ОМП, визначених проспектом емісії, в межах своєї вини.

10. Поновлення надання Депозитарієм послуг за цим Договором здійснюється лише за умови повної оплати Емітентом/керуючим рахунком Емітента вартості послуг Депозитарію, розрахованою відповідно до розділу III цього Договору.

11. Сторона, яка порушила Договір під час виконання своїх зобов'язань, несе відповідальність, якщо не доведе, що належне виконання зобов'язання виявилось неможливим внаслідок впливу обставин непереборної сили, тобто надзвичайних і невідворотних за даних умов подій: стихійного лиха, аварії, пожежі, масових порушень правопорядку, страйків, військових дій, протиправних дій третіх осіб (крім дій працівників Сторони) чи інших обставин, що виникли після підписання Договору та не залежать від волевиявлення Сторін. Не є обставинами непереборної сили недодержання своїх обов'язків іншими контрагентами однієї зі Сторін чи відсутність у Сторони необхідних коштів.

12. Сторона, яка не може виконати свої зобов'язання внаслідок надзвичайних обставин, передбачених у пункті 11 цього розділу, повинна письмово повідомити про це інші Сторони протягом трьох робочих днів із часу виникнення цих обставин. Невиконання цієї вимоги не дає жодній із Сторін права посилається надалі на вищезазначені обставини.

VII. Строк дії цього Договору.

1. Цей Договір набирає чинності з моменту його підписання Сторонами та діє протягом року. Якщо жодна із Сторін за 10 робочих днів до закінчення строку дії цього Договору письмово не повідомила про свою відмову від продовження строку дії цього Договору, Договір вважається продовженим на наступний рік на умовах, викладених у цьому Договорі. За будь-яких умов дія цього Договору не може бути припинена за наявності на зберіганні в Депозитарії глобального(их) /тимчасового(их) глобального(их) сертифіката(ів) випуску ОМП Емітента, який(і) не погашений(і) Емітентом.

2. Закінчення строку дії цього Договору не звільняє Сторони від обов'язку належним чином виконати свої зобов'язання за Договором, що виникли під час строку його дії.

3. Закінчення строку дії цього Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, які виникли під час строку дії цього Договору.

VIII. Умови розірвання Договору та закриття рахунків

1. Договір може бути розірваний тільки за умови, що на рахунку Емітента немає ОМП, з наступним закриттям рахунку Емітента в разі:

- 1) скасування реєстрації випуску(ів) ОМП Емітента та анулювання свідоцтва про реєстрацію випуску ОМП;
- 2) визнання іншої Сторони банкрутом та призначення органу, уповноваженого проводити розрахунки з кредиторами та дебіторами;
- 3) реорганізації іншої Сторони шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення чи перетворення;
- 4) в інших випадках, визначених Комісією.

2. Рахунок Емітента закривається за умови, що на рахунку Емітента немає ОМП, на зберіганні в Депозитарії немає глобальних/тимчасових глобальних сертифікатів випусків ОМП, які не погашені Емітентом, та Емітент надав Депозитарію в порядку, передбаченому Положенням, письмове розпорядження про закриття рахунку.

3. Невиконання однією зі Сторін вимог іншої Сторони в процесі реалізації цього Договору у зв'язку із застереженням відповідних дій законодавством України не може бути підставою для розірвання цього Договору.

4. Визнання недійсним будь-якого окремого положення цього Договору не є підставою для визнання недійсним Договору в цілому. У цьому випадку Сторони заміняють недійсні положення іншими, що відповідають нормам законодавства України.

VIII. Порядок вирішення спорів

1. Усі спори та розбіжності, що виникатимуть у процесі виконання умов цього Договору або у зв'язку з тлумаченням його положень, вирішуються шляхом переговорів.

2. Якщо спори та розбіжності залишилися неврегульованими Сторонами, то вони передаються на розгляд господарського суду за встановленою законодавством України підсудністю.

IX. Конфіденційність

1. Сторони зобов'язуються ставитися до інформації, яка стала їм відомою у зв'язку з виконанням умов цього Договору, як до комерційної таємниці і не передавати таку інформацію третім особам у будь-якій формі без письмової на те згоди іншої Сторони, за винятком надання інформації органам або третім особам, повноважним отримувати відповідну інформацію згідно із законодавством України.

2. Сторони домовилися про те, що інформація про найменування Емітента, код за ЄДРПОУ Емітента, реєстраційний номер випуску, дату реєстрації випуску, форму випуску, форму існування цінних паперів Емітента, який обслуговується в Депозитарії, не є конфіденційною інформацією та може бути оприлюднена Депозитарієм для загального користування. Депозитарій має право розкривати іншу інформацію в порядку та обсягах, встановлених Положенням та законодавством з питань депозитарної діяльності.

X. Особливі умови

1. Без додаткової регламентації з боку Емітента проводяться операції, які виконуються на підставі наданих в Депозитарій таких письмових документів, оформлених відповідно до вимог законодавства України:

- виконавчих документів, визначених Законом України "Про виконавче провадження";
- рішення ліквідаційної комісії про ліквідацію юридичної особи;
- інших документів, визначених законодавством України.

XI. Інші умови

1. Емітент засвідчує, що він ознайомився з Положенням, погоджується з ним та зобов'язується його виконувати.

2. Платник з погашення ОМП засвідчує, що він ознайомився з Положенням, погоджується з ним та зобов'язується його виконувати.

3. Цей Договір укладений в трьох примірниках, кожний з яких має однакову юридичну силу, по одному для кожної зі Сторін.

4. Усі зміни, доповнення, додатки та додаткові угоди до цього Договору діють лише за умови, якщо вони укладені в письмовій формі та підписані уповноваженими представниками Сторін. Усі зміни, доповнення, додатки та додаткові угоди до цього Договору є його невід'ємною частиною.

5. Цей Договір повністю відображає волю Сторін з усіх питань, що належать до цього Договору. Усі попередні переговори і листування між Сторонами відносно цього Договору втрачають силу з моменту підписання цього Договору.

6. Усі питання, не врегульовані цим Договором і додатковими договорами до нього (за наявності), регламентуються законодавством України.

XII. Реквізити Сторін

ЕМІТЕНТ:

Код за ЄДРПОУ _____

Місцезнаходження: _____

Тел./факс _____

Свідоцтво платника ПДВ: _____

Не є платником ПДВ _____

Статус платника податку на прибуток: _____

Не є платником податку на прибуток _____ М. П.

ПЛАТНИК З ПОГАШЕННЯ:

Код за ЄДРПОУ _____

Місцезнаходження: _____

Тел./факс _____

Поточний рахунок _____

рахунок № _____

в _____

код банку _____

Свідоцтво платника ПДВ: _____

Не є платником ПДВ _____

Статус платника податку на прибуток: _____

Не є платником податку на прибуток _____ М. П.

ДЕПОЗИТАРІЙ:

Національний банк України

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 00032106

Місцезнаходження: _____

м. Київ, вул. Інститутська, 9

Тел./факс: +38(044) 254-06-16

Рахунок № 4629822042

в Операційному управлінні Національного банку України код банку 300001 (для перерахування коштів за отримані послуги) Рахунок № 46294992771

в Операційному управлінні Національного банку України код банку 300001 (для перерахування коштів зі сплати доходу та/або погашення ОМП)

Є платником податку на додану вартість: індивідуальний податковий номер 000321026651

Свідоцтво платника ПДВ 35482448

Національний банк України здійснює розрахунки з Державним бюджетом України відповідно до Закону України "Про Національний банк України" (пункт 133.6 статті 133 Податкового кодексу України)

Начальник Управління депозитарної діяльності Національного банку України _____

_____ А. В. Супрун

М. П.

Додаток 7

Вих. № _____
від «___» _____ 20__ року

Публічному акціонерному товариству
«Національний депозитарій України»

Заява щодо здійснення нумерації (кодифікації) цінних паперів

Емітент /повне найменування(ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____,
місцезнаходження: _____, поточний рахунок _____ у
_____ МФО _____) в особі /посада, прізвище, ім'я, по- батькові
уповноваженої особи/, що діє на підставі /документ, що підтверджує повноваження
особи, яка підписує заяву/, просить здійснити нумерацію (кодифікацію) цінних паперів – облігацій внутрішніх місцевих позик.

1. місцезнаходження емітента (фактична адреса) із зазначенням поштового індексу, номерів телефонів, факсів та адреси електронної пошти _____

2. тип облігацій _____

3. номінальна вартість однієї облігації _____

4. загальна (сумарна) кількість облігацій _____

5. розмір відсотків по облігаціях (якщо облігації відсоткові) _____

6. термін сплати відсотків по облігаціях (якщо облігації відсоткові) _____

7. реквізити платіжного доручення про сплату за кодифікацію із зазначенням суми платежу _____

(Посада уповноваженої особи)
М.П.

(підпис)

(П.І.Б. уповноваженої особи)

Телефон уповноваженої особи _____

Для заповнення Центральним депозитарієм

Заява № _____

Отримана _____

(дата)

Уповноважена особа: _____

М.П.

Додаток 8

ТИМЧАСОВИЙ ГЛОБАЛЬНИЙ СЕРТИФІКАТ

Дата оформлення _____

Міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів _____

Код за ЄДРПОУ емітента _____

Реквізити документа, на підставі якого здійснюється розміщення цінних паперів (рішення про емісію цінних паперів) _____

Дата реєстрації випуску цінних паперів _____

Реєстраційний номер випуску цінних паперів _____

Характеристика цінних паперів – облігації внутрішніх місцевих позик

Номінальна вартість одного цінного папера _____

Загальна номінальна вартість цінних паперів, які планується розмістити

Кількість цінних паперів, які планується розмістити _____

Дата початку розміщення цінних паперів _____

Дата закінчення розміщення цінних паперів _____

Додаток 9

ГЛОБАЛЬНИЙ СЕРТИФІКАТ

Дата оформлення _____

Міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів _____

Повне найменування емітента _____

Місцезнаходження емітента _____

Код за ЄДРПОУ емітента _____

Дата реєстрації випуску цінних паперів _____

Реєстраційний номер випуску цінних паперів _____

Дата реєстрації звіту про результати емісії цінних паперів _____

Характеристика цінних паперів – облігації внутрішніх місцевих позик

Номінальна вартість одного цінного папера _____

Загальний обсяг випуску цінних паперів за номінальною вартістю _____

Кількість цінних паперів у випуску _____

Строк обігу цінних паперів _____

Строк і терміни погашення або викупу цінних паперів _____

Додаток 10

Розпорядження про депонування глобального/ тимчасового глобального сертифікату

1. Інформація про власника рахунку

Повне найменування емітента	
Код за ЄДРПОУ	
Розпорядник рахунку (ПІБ)	

Цим розпорядженням наказую депозитарію Національного банку України депонувати глобальний/тимчасовий глобальний сертифікат до сховища Національного банку України

2. Реквізити глобального сертифікату/тимчасового глобального сертифікату

Реєстраційний номер	
Дата оформлення	

3. Відомості про цінні папери

Реєстраційний номер випуску		Дата реєстрації	
Міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (ISIN)			
Загальна кількість цінних паперів випуску			

Підпис та ПІБ розпорядника рахунку

_____ (підпис)

_____ (ПІБ РОЗПОРЯДНИКА)

ВІДМІТКИ УДД НБУ:

Вхідний реєстраційний номер		Дата отримання розпорядження	
Реєстраційний номер та дата опрацювання розпорядження			
Працівник УДД, який опрацював розпорядження (ПІБ)	_____ (підпис)		

Додаток 11

ТИПОВИЙ ДОГОВІР андеррайтингу

(порядковий номер договору, літерна ознака)

(місце укладення договору)

"__" _____ 20__ року

_____ (далі – Емітент),
(повне найменування юридичної особи *)

_____ (код за ЄДРПОУ (для юридичної особи – резидента)
або номер реєстрації ** (для юридичної особи – нерезидента),

серія, номер, дата видачі ліцензії (у разі наявності) торговця на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами та/або дата і номер рішення Комісії про видачу ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами

_____ (якщо Емітент є професійним учасником фондового ринку))

в особі _____
(посада, прізвище, ініціали уповноваженої особи Емітента або представника Емітента)

який (яка) діє на підставі _____, з одного боку,
(статуту, договору про управління активами тощо)

та _____ (далі – Андеррайтер),
(повне найменування юридичної особи, код за ЄДРПОУ)

що здійснює професійну діяльність на підставі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, тобто діяльності з торгівлі цінними паперами, а саме – андеррайтингу, що видана Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку або Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку,

(серія, номер, дата видачі ліцензії (за наявності) торговця на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами – та/ або дата і номер рішення Комісії про видачу ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами)

в особі _____
(посада, прізвище, ініціали уповноваженої особи андеррайтера)

який (яка) діє на підставі _____, з іншого боку (далі – Сторони),
(статуту, договору тощо)

уклали цей договір про таке:

I. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Відповідно до умов цього договору Емітент доручає, а Андеррайтер зобов'язується за винагороду за дорученням від імені та в інтересах Емітента розмістити в строк з _____ до _____
(зазначаються дати згідно з проспектом емісії та рішенням про публічне розміщення)

за рахунок

(зазначається Емітент або пайовий інвестиційний фонд у разі розміщення інвестиційних сертифікатів пайового інвестиційного фонду)

цінні папери Емітента та здійснити необхідні дії та/або надати послуги, пов'язані з таким розміщенням.

1.2. Реквізити ідентифікації цінного папера:
вид/тип/різновид/найменування цінних паперів, серія цінних паперів (за наявності), вид опціонних сертифікатів – для випуску опціонних сертифікатів _____;
найменування Емітента або особи, яка видала цінний папір, код за ЄДРПОУ – для Емітента-резидента, номер реєстрації** – для Емітента-нерезидента _____;

номінальна вартість цінного папера в разі наявності (частка консолідованого іпотечного боргу, що припадає на один сертифікат участі, – для іпотечних сертифікатів участі, премія – для опціонних сертифікатів) – у національній чи іноземній валюті _____;

форма існування цінного папера _____;
міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України) у разі присвоєння _____;
інші реквізити ідентифікації відповідно до виду цінного папера _____.

1.3. Загальний обсяг емісії становить _____.
(зазначається загальний обсяг емісії відповідно до проспекту емісії цінних паперів ***)

1.4. Кількість цінних паперів, що підлягають розміщенню Андеррайтером (у разі придбання цінних паперів інституту спільного інвестування їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»), _____ шт.

1.5. Ціна розміщення одного цінного папера _____ або умови її визначення згідно з умовами розміщення _____.

1.6. Загальна номінальна вартість цінних паперів (частка консолідованого іпотечного боргу – для іпотечних сертифікатів участі, премія – для опціонних сертифікатів), що підлягають розміщенню Андеррайтером, _____.

1.7. У разі оплати цінних паперів, які придбані першим власником, грошовими коштами зазначаються:
місце укладення договорів на придбання цінних паперів при андеррайтингу (на фондовій біржі/поза фондовою біржею) _____;

спосіб проведення розрахунків за договорами на придбання цінних паперів при андеррайтингу (з дотриманням /без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати») _____.

1.8. Підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана Емітенту.

II. УМОВИ ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ

2.1. Розміщення цінних паперів за цим договором здійснюється відповідно до:

_____.
(зазначається документ, який містить інформацію про публічне розміщення цінних паперів (проспект емісії, рішення про розміщення тощо))

2.2. За цим договором право власності на придбані першим власником цінні папери набувається ним з моменту _____

2.3. Сторони домовилися, що:

Стороною, відповідальною за облік розміщення цінних паперів (ведення журналу обліку розміщення, інших документів), є:

(зазначається сторона, відповідальна за облік розміщення)

Стороною, відповідальною за забезпечення поставки розміщених цінних паперів, є:

(емітент або андеррайтер –
у разі надання емітентом андеррайтеру зазначених повноважень)

Емітент надає повноваження керуючого рахунком у цінних паперах Емітента в Центральному депозитарії:

_____.
(зазначається андеррайтер у разі надання емітентом андеррайтеру зазначених повноважень; склад, зміст, час дії повноважень, порядок взаємодії керуючого рахунком та емітента щодо управління рахунком емітента у цінних паперах у Центральному депозитарії)

2.4. Відповідальна Сторона зобов'язується здійснити всі необхідні заходи в установленій законодавством строк щодо перереєстрації права власності на цінні папери, які розміщено відповідно до цього договору.

2.5. Особливі умови виконання договору розміщення (зазначається відповідна умова згодою Сторін договору, якщо це передбачено пунктом 6.1 розділу VI цього договору):

Андеррайтер бере на себе зобов'язання за домовленістю з Емітентом щодо гарантування продажу _____ цінних паперів Емітента, що підлягають

(усіх (частини))

розміщенню;

при публічному розміщенні цінних паперів не в повному обсязі Андеррайтер бере на себе зобов'язання здійснити _____ викуп нереалізованих цінних паперів за фіксованою ціною _____ на засадах комерційного представництва.
(повний (частковий))

2.6. Сторони домовилися, що на виконання умов цього договору Андеррайтер укладає договори з першими власниками цінних паперів за таких умов:

2.6.1. Оплата придбаних першим власником цінних паперів здійснюється: грошовими коштами _____

(в готівковій/безготівковій формі в національній валюті, а якщо це передбачено законодавством та умовами розміщення цінних паперів – в іноземній валюті)

шляхом внесення (перерахування) грошових коштів на поточний рахунок Емітента/Андеррайтера _____
(зазначаються найменування та банківські реквізити Емітента/Андеррайтера)

протягом _____.
(зазначається строк внесення оплати за цінні папери та інші фінансові інструменти)

У разі надходження коштів за розміщені цінні папери на рахунок Андеррайтера Андеррайтер зобов'язується здійснити подальший переказ коштів на рахунок Емітента протягом _____;
(зазначається строк здійснення перерахунку)

майном (якщо це передбачено законодавством) _____
(зазначаються майно, яке запропоновано

до оплати за придбані першим власником цінні папери,
умови та порядок його надходження в рахунок оплати за цінні папери)

протягом _____.
(зазначається строк надходження майна)

2.6.2. У разі прийняття рішення Емітентом про відмову від розміщення цінних паперів, визнання емісії недійсною або незатвердження у встановлені законодавством строки результатів розміщення цінних паперів органом емітента, уповноваженим приймати таке рішення, або невнесення (незатвердження) у встановлені законодавством строки змін до статуту, пов'язаних зі збільшенням статутного капіталу акціонерного товариства з урахуванням результатів розміщення акцій, Емітент/Андеррайтер повертає першому власнику цінних паперів:

грошові кошти _____,
(зазначаються порядок та умови повернення грошових коштів)

майно _____
(зазначаються форма, порядок та умови повернення майна)
протягом _____
(зазначається строк повернення грошових коштів (майна)
першому власнику цінних паперів)

Інші умови, які не суперечать вимогам законодавства: _____.

III. ВІДОМОСТІ ПРО ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ПОРЯДОК ВЗАЄМОДІЇ МІЖ СТОРОНАМИ

3.1. Форма, зміст та строки подання інформації, а також спосіб, у який буде здійснюватися це подання, підлягають узгодженню Сторонами договору.

3.2. Інформація, яка подається Сторонами на виконання цього договору, може бути оформлена _____
(у письмовій/електронній формі тощо)

3.3. Інформація, що подається згідно з цим договором, засвідчується у встановленому законодавством порядку.

3.4. Будь-яка письмова інформація, листування, повідомлення, письмові вимоги тощо, що мають надаватися Сторонами відповідно до положень цього договору, доставляються рекомендованими, простими або поштовими відправленнями з оголошеною цінністю кур'єром, факсом тощо за адресами, наведеними в цьому розділі.

3.5. Андеррайтер надає інформацію Емітенту: _____
(у письмовій/електронній формі тощо)
у строки _____
(строк подання інформації визначається сторонами договору
залежно від змісту та способу її передання)

3.6. Емітент надає інформацію Андеррайтеру: _____
(у письмовій формі, в електронній формі тощо)
у строки _____
(строк подання інформації визначається сторонами договору
залежно від змісту та способу її передання)

3.7. Відомості про уповноважених осіб Сторін, через яких Сторони підтримують зв'язок:
від Андеррайтера _____;
(заповнюється у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали договір)

від Емітента _____
(заповнюється у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали договір)

(інші відомості)

IV. ЗВІТ АНДЕРРАЙТЕРА

4.1. Андеррайтер складає та надає Емітенту в письмовому вигляді звіт про результати розміщення цінних паперів Емітента (далі – Звіт) та необхідні документи з метою перевірки Емітентом результатів цього розміщення для складання та затвердження Звіту (з урахуванням особливостей обліку форми існування цінних паперів).

4.2. Форма подання Звіту та його інформаційне наповнення визначаються Сторонами договору з урахуванням вимог законодавства.

4.3. Звіт складається у двох примірниках, засвідчується підписом уповноваженої особи Андеррайтера.

4.4. Андеррайтер подає Емітенту Звіт у строк _____.
(зазначається строк надання звіту)

4.5. Один примірник Звіту, засвідчений підписом уповноваженої особи Емітента, повертається Андеррайтеру, що є підтвердженням виконання його зобов'язань.

V. РОЗМІР ТА ПОРЯДОК ОПЛАТИ ПОСЛУГ АНДЕРРАЙТЕРА

За надання Андеррайтером послуг щодо розміщення цінних паперів, передбачених умовами цього договору, Емітент зобов'язується сплатити на рахунок Андеррайтера винагороду в розмірі _____
(розмір винагороди)

протягом _____.
(зазначається строк виплати винагороди)

VI. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

6.1. Андеррайтер зобов'язується:

- здійснювати розміщення цінних паперів шляхом їх відчуження першим власникам на основі узгодженої з Емітентом документації (заяв, договорів, форм обліку, форм звітності тощо);
- здійснювати розміщення цінних паперів Емітента в кількості, за ціною та в строки, що визначені умовами цього договору;
- здійснювати розміщення цінних паперів Емітента шляхом укладання від імені та за рахунок Емітента договорів на придбання цінних паперів з першими власниками;

- надавати Емітенту на його запит порядку та в строки, установлені цим договором, документи, звіти та інформацію про виконання обов'язків щодо розміщення цінних паперів Емітента відповідно до розділу IV цього договору;
 - забезпечувати організацію обліку розміщення випуску цінних паперів Емітента у процесі їх розміщення, зокрема обліку осіб, серед яких розміщуються іменні цінні папери (з урахуванням особливостей обліку форми існування цінних паперів);
- надавати першому власнику інформацію про випуск цінних паперів та документи, визначені законодавством та Емітентом;
- надавати інформацію Емітенту щодо здійснення розміщення цінних паперів;
- надавати інформацію Емітенту щодо зміни умов розміщення цінних паперів, які можуть істотно вплинути на обов'язки Андеррайтера за таким договором;
- надавати в строки, визначені цим договором, Звіт та необхідні документи Емітенту з метою перевірки результатів розміщення цінних паперів для складання та затвердження Звіту з урахуванням особливостей обліку форми існування цінних паперів;
 - продавати _____ цінні папери
(усі (частину))

Емітента, що підлягають розміщенню;

здійснювати _____ викуп нереалізованих цінних паперів
(повний (частковий))

за визначеною цим договором ціною на засадах комерційного представництва (зазначається відповідне зобов'язання за згодою Сторін договору);

- андеррайтер цінних паперів біржового інституту спільного інвестування зобов'язується забезпечувати придбання цінних паперів під час їх первинного розміщення, забезпечувати продаж емітентом раніше викуплених цінних паперів та/або пред'явлення до викупу цінних паперів такого інституту; підтримувати котирування (ціни попиту та пропозиції) таких цінних паперів на визначеній проспектом емісії фондовій біржі;
- інші зобов'язання, що не суперечать вимогам законодавства ...

6.2. Андеррайтер має право:

- вимагати від Емітента належного виконання умов цього договору;
- вимагати від Емітента надання всіх необхідних документів для здійснення Андеррайтером розміщення цінних паперів відповідно до законодавства та умов цього договору;
- вимагати від першого власника надання Андеррайтеру всіх необхідних документів та відомостей для формування журналу обліку реєстрації договорів з урахуванням особливостей обліку для форми існування цінних паперів;

- установлювати за погодженням з Емітентом ціну продажу цінних паперів відповідно до умов розміщення (у випадках, передбачених законодавством);
 - укладати договори про спільну діяльність з метою організації публічного розміщення цінних паперів Емітента;
 - здійснювати розміщення цінних паперів без зобов'язання викупу Андеррайтером нереалізованих цінних паперів Емітента;
 - здійснювати розміщення цінних паперів з обов'язковим викупом Андеррайтером залишку нерозміщених цінних паперів Емітента (зазначається відповідне зобов'язання за згодою Сторін договору);
 - здійснювати купівлю цінних паперів у Емітента з подальшим їх перепродажем інвесторам;
 - надавати консультаційні послуги щодо емісії, обігу та обліку цінних паперів, щодо прав та обов'язків Емітента, інвестора та/або особи, яка видала неемісійний цінний папір, а також щодо здійснення фінансових інвестицій у зазначені цінні папери;
- інші права, що не суперечать вимогам законодавства ...
-

6.3. Емітент зобов'язується:

- погоджувати з Андеррайтером проспект емісії цінних паперів, що пропонуються до публічного розміщення;
 - надавати Андеррайтеру всі необхідні документи для розміщення цінних паперів відповідно до законодавства та умов цього договору;
 - негайно повідомляти Андеррайтера про зміни умов розміщення цінних паперів, які можуть істотно вплинути на виконання його обов'язків, визначених цим договором;
 - сплачувати Андеррайтеру винагороду в розмірі та в строк, що визначені цим договором;
 - надавати Андеррайтеру інформацію щодо вартості одного цінного папера інституту спільного інвестування, яка визначається виходячи з розрахункової вартості цінного папера, що встановлюється на день подання інвестором заявки на придбання цінних паперів інституту спільного інвестування (у разі розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування);
 - у разі прийняття рішення Емітентом про відмову від розміщення цінних паперів, визнання емісії недійсною або незатвердження у встановлені законодавством строки результатів розміщення цінних паперів органом Емітента, уповноваженим приймати таке рішення, або невнесення (незатвердження) у встановлені законодавством строки змін до статуту, пов'язаних зі збільшенням статутного капіталу акціонерного товариства з урахуванням результатів розміщення акцій, повернути грошові кошти (майно), що сплачені першими власниками, за цінні папери в строки та в порядку, визначені цим договором;
 - інші зобов'язання, що не суперечать вимогам законодавства
-

6.4. Емітент має право:

- вимагати від Андеррайтера належного виконання умов цього договору;
- отримувати від Андеррайтера в порядку та в строки, установлені цим договором, документи, звіти та інформацію про виконання обов'язків щодо розміщення цінних паперів;
- інші права, що не суперечать вимогам законодавства ..._____.

VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

7.1. У разі невиконання, неналежного або несвоєчасного виконання Андеррайтером своїх зобов'язань за цим договором Андеррайтер _____.

7.2. У разі невиконання, неналежного або несвоєчасного виконання Емітентом своїх зобов'язань за цим договором Емітент _____.

7.3. За цим договором Сторони попереджені стосовно відповідальності щодо вчинення ними дій, які можуть містити ознаки маніпулювання.

7.4. Усі спори, що виникають між Сторонами в процесі виконання цього договору або в зв'язку з ним, підлягають урегулюванню шляхом проведення переговорів і прийняття взаємовигідних рішень.

7.5. У разі недосягнення Сторонами згоди спори вирішуються у судовому порядку.

VIII. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

Цей договір набирає чинності з моменту підписання його Сторонами та діє до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань за цим договором.

IX. УМОВИ ДОСТРОКОВОГО РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ

9.1. Кожна зі Сторін у разі невиконання, неналежного, несвоєчасного виконання умов договору, анулювання ліцензій, ліквідації Сторін договору, неможливості виконання умов цього договору має право достроково розірвати цей договір, письмово попередивши про це іншу Сторону не менше ніж за _____.

(зазначається, впродовж якого строку)

9.2. Сторона, яка достроково відмовилася від виконання договору, зобов'язана в строк _____ повністю розрахуватися з іншою Стороною.

9.3. Договір вважається припиненим після повного розрахунку між Сторонами в межах виконаних на цей час ними зобов'язань за цим договором.

Х. ПОРЯДОК ЗМІНИ УМОВ ДОГОВОРУ

10.1. Будь-які зміни до цього договору можуть бути внесені за взаємною згодою Сторін.

10.2. При зміні істотних умов або розірванні договору, що має наслідком виникнення, зміну або припинення зобов'язань Андеррайтера та/або Емітента, оформлюється додатковий договір, який набирає чинності з моменту його підписання уповноваженими особами Сторін.

10.3. Додатковий договір є невід'ємною частиною цього договору.

ХІ. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

11.1. Сторони домовилися про конфіденційність цього договору та всієї інформації, що надається будь-якою зі Сторін та визначена такою Стороною як конфіденційна (далі –конфіденційна інформація). Сторони домовилися не розкривати, не розголошувати, не опубліковувати та не надавати іншим чином таку інформацію третій особі без попередньої письмової згоди Сторін, окрім випадків, передбачених законодавством.

11.2. Зобов'язання щодо охорони та нерозголошення конфіденційної інформації Сторін не розповсюджується на інформацію:

- що вже була оприлюднена або розголошена;
- що має надаватися третім особам за попередньою письмовою згодою Сторін або відповідним державним органам згідно із законодавством;
- що стає відомою Стороні, що її отримує, з іншого джерела без порушення цього договору, що підтверджується документами, необхідними для встановлення факту отримання конфіденційної інформації від третьої особи.

ХІІ. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

Сторони звільняються від відповідальності за цим договором у разі настання обставин непереборної сили (дії надзвичайних ситуацій техногенного, природного або екологічного характеру), що унеможливорює надання відповідної послуги згідно з умовами договору.

ХІІІ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Договір складено у _____ примірниках державною мовою, які мають однакову юридичну силу.

13.2. Не допускається делегування будь-якою зі Сторін частини або всіх своїх прав та обов'язків за договором третім особам без попередньої письмової згоди на це іншої Сторони.

Андеррайтер не має права передавати виконання договору андеррайтингу (укладання договорів на придбання) іншим особам.

XIV. МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І ПЛАТІЖНІ РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ЕМІТЕНТ	АНДЕРРАЙТЕР
(повне найменування юридичної особи – Емітента *,	(повне найменування юридичної особи – Андеррайтера,
код за ЄДРПОУ (для юридичної особи – резидента) або номер реєстрації** (для юридичної особи – нерезидента),	код за ЄДРПОУ (для юридичної особи – резидента),
місцезнаходження,	місцезнаходження,
банківські реквізити)	банківські реквізити)
Від Емітента	Від Андеррайтера
(посада, прізвище, ініціали уповноваженої особи Емітента)	(посада, прізвище, ініціали уповноваженої особи Андеррайтера)

* Для інституту спільного інвестування зазначаються: повне найменування корпоративного інвестиційного фонду, від імені, за рахунок та в інтересах якого на підставі договору про управління активами корпоративного інвестиційного фонду _____ діє компанія з управління активами, із зазначенням (реквізити договору)

їх кодів за ЄДРПОУ та реєстраційного коду за ЄДРІСІ цього фонду або повне найменування компанії з управління активами, яка діє від свого імені за рахунок та в інтересах пайового інвестиційного фонду, із зазначенням її коду за ЄДРПОУ та пайового інвестиційного фонду із зазначенням реєстраційного коду за ЄДРІСІ.

** Номер реєстрації відповідно до торговельного, банківського або судового реєстру або реєстру місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи.

*** У разі розміщення акцій корпоративного інвестиційного фонду пункти цього розділу заповнюються згідно з даними про проголошену емісію акцій фонду, що здійснюється з метою спільного інвестування.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. Буряченко А. Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку: монографія / А. Є. Буряченко. – К.: КНЕУ, 2013. – 342, [2] с.
2. Використання фінансових інструментів при реалізації місцевих проектів розвитку інфраструктури та енергозбереження: метод. посіб. / [під заг. ред. І. Ф. Щербини]; ІБСЕД. Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К., 2011. – 60 с.
3. Емісія облігацій комунальних підприємств та місцевих позик: практ. посіб. / В. І. Козак, С. О. Москвін. – К.: DESPRO, 2017. – 106 с.
4. Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів: навч. посіб. / Ю. Я. Кравченко. – К.: КНТ, 2009. – 672 с.
5. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. – К., 2017. – 119 с.
6. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування :навч. посіб. для посадових осіб місцевого самоврядування / О. І. Карий, Я. В. Панас ; Асоціація міст України. – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 176 с.
7. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / за ред. д. е. н., проф. О. П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2015. – 360 с.
8. Торгівля цінними паперами в Україні: навч. посіб. / [С. О. Москвін, Н. В. Дегтярьова, К. К. Бовкун, Д. С. Бутенко та ін.]. – К.: АДС УМКЦентр, 2015. – 344 с.
9. Фінансування місцевих інвестиційних проектів: навч. посіб. / [А. Є. Буряченко, В. І. Козак, Д. А. Леонов, С. О. Москвін та ін.]. –К.: УІРФР, 2019. – 500 с.
10. Фондовий ринок України: навч. посіб. / за заг. ред. Д. А. Леонова; [Н. В. Дегтярьова, Д. А. Леонов, В. А. Січевлюк та ін.] – К.: УІРФР, 2015. –600 с.
11. Фондовий ринок: підручник/[О. М. Мозговий, А. Ф. Баторшина, О. Г. Величко, Т. О. Фролова та ін.]. – К.: КНЕУ, 2013. – 537 с.
12. Цінні папери: підручник/за ред. В. Д. Базилевича; [В. Д. Базилевич, В. М. Шелудько, Н. В. Ковтун та ін.]. – К.: Знання, 2011. – 1094 с.

[illegible]

Фінансові інструменти: емісія муніципальних облігацій

Науково-практичний посібник
для фахівців органів місцевого самоврядування

Відповідальний за випуск: О. Койнов
Редагування: М. Заславська
Макет-дизайн: М. Заславська

Підписано до друку 11.06.2020. Формат 60х90 1/8.
Папір офсет. No 1.
Гарнітура Тип Невтон. Друк офсет. Ум. друк. арк. 16.5.
Наклад прим. 200. Зам. No 0000

Виготовлено з готових редагованих макетів у друкарні
«ФОП Кандиба Т.П.»
Адреса: м. Бровори, вул. Незалежності, 16
Тел.: (067) 231-02-86, (099) 120-25-24, (099) 912-31-32.
Свідectво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої
справи
ДК №5263 від 20.12.2016 р.

Видано на замовлення
Проекту міжнародної технічної допомоги
Швейцарсько-український проект
«Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO

тел.: (044) 270 55 21 (27)
факс: (044) 279 67 27
www.despro.org.ua

DESPRO

Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні" – DESPRO

Вул. Бориса Грінченка, 2, оф. 2

01001, Київ, Україна

тел. (+38044) 270 5521, 270 5527

факс (+38044) 279 6727

web: www.despro.org.ua

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

Швейцарське бюро співробітництва в Україні

Swiss Cooperation Office Ukraine

web: www.swiss-cooperation.admin.ch/ukraine/

skat Swiss Resource Centre and
Consultancies for Development

Швейцарський центр ресурсів

та консультацій з питань розвитку

web: <http://www.skat.ch/>

This
publication has been
produced with the support
of the Swiss Confederation

За підтримки Швейцарської
Конфедерації